

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

וזה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
ע'למים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת מקץ תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

נדה פרק תשיעי - האשה דף ס עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 **תולה** בשומרת זמן כנגד יום - מספקא לה לחרוב רבינו יצחק אט טמא כל כגון סופרת
 2 מקטת וא לכל ולא בשלה, תולה בלא ספרה כולל, כין מנדה רבן כגון טמא מה, ושביעלי
 3 דשמתחן לא איירי אלא מנדה וטמא. ושען לעמוד הקדשן **וישבת** מה לי אמר רב
 4 שמעון - מולא קאמר "רבי מאיר ורבי שמעון שמעון טמאים" ליבא למפשט דלרבי יוחנן מנדה
 5 רבי מאיר בספק ספקא. ומיחו מרישא לא מיצי
 6 למפשט: מולא קאמר "רבי מאיר ורבי שמעון
 7 אומרים: עתרת - טמאה, וישבת - טהורה,
 8 אלא דריפא מייתי מברייתא. **מטא** וסודר
 9 שדלכו בשני שבילין - דך "טמא" לא מיירי
 10 בטמא ספרו הוה, אלא שלא טבל, מדקאמר רב
 11 ארז "התם כי דרדי ניהו, הבא נמי נפקא ליה
 12 נמי, משמע דלא הויא מפלגותא לעיל דא
 13 ובטמא ספר כלל, נמי לא איירי - דאפילו
 14 רבי מודה דתולה, כדאמר "שעין" בר, ואנאי
 15 קאמר רב אבא "טמא תולדותא?" לא מיירי
 16 בטמא ספקא עקת, וסברא ליה לרב טמא,
 17 דלרבי אפילו בספרה קעת אינה תולה, ורב ארז
 18 קדאמר "מאי נפקא ליה מינה" - אל קרי הפסד,
 19 כיון דלא סתר הכל, ורז דנקט "שומרת בשבעה
 20 שלא בטמא" - לרבותא דהא עסקת בן גמליאל
 21 נקטיה: דאפילו הכי תולה, **באנן** למחלות
 22 דרבי ורבן שמעון בן גמליאל - ואם תמאזר בו,
 23 חסדא אמאי לא נקט מילתא בובה גופה, ולמיא
 24 ובה ספרה מקצהה, באנו למחלוקת כזי ויש
 25 לומר: דהיא ליה לאשמעין דאפילו בשני
 26 שבילין טמא, דאק על רדו ספק טמאה
 27 ברייתא הריבם, אם תמאזר: אם מה ענין
 28 בתבוסה לשבילין דאק על בברייתא אתער
 29 חוקת סורה דידוך קעת, מכל מקום יש לטוד
 30 יחיד דשבילין - משום ספק טמאה בריית
 31 הריבוס ויש לומר: דרבי בתם נמי איבא למימד
 32 דלא אתער חזקה כולל, איבא למתלי בהבחה,
 33 במה שיק על טמאה, אפילו הכי, אלא אינה
 34 תולה משום דמאי שזא זו מה, בשנים
 35 דהויין, שספרה כבר שבעה מיים - הכי נמי, מאי
 36 חיות תולין בטמא ספק מקעת ספי מנדה
 37 נגור, דאק על בן דאית ליה חוקת סורה, מיד
 38 כי חובא ואטלולא, דמאי טמא מטמין שני
 39 דהויין שדלכו בשני שבילין ובאי לשאלו בבת
 40 אחת - דסדורין מדיא, ומטמין ליה כי היכי
 41 דלא ליחיד כי חובא, אק על בן דלא לימי: דהתם
 42 אי מטרין לתרייהו - הדי חובא, דאי אפשר
 43 לחיות ששניהם סדורין, אבל חב - אפשר
 44 דהוה חן כסודר, מכל מקום חדי חובא: דאמאי
 45 תלין ספי בטמא מנדהו: כדאמר לעיל גבי
 46 נשים, ואם תמאזר: מאי שנא משני קופת,
 47 דאמרינן "חילין לתוך חילין נפלין?" הדי לומר:
 48 דהתם אי מפסיד תולדותיה תוליתיהו גלמיה, ובא
 49 נמי אפילו רבי מודה שתולה בנדה גמורה שלא
 50 בטלה כלל, **מלוח** תלוח בתם כבה - אמר
 51 הרב רבינו יצחק: דאיבא למימד דתולות
 52 מסופרת שבעה שלא בטבל, אבל בראשון פשיטא
 53 ליה דתולה - דאם בן מאי קאמר לקען "כמל
 54 מקום קשיא", והי איבא לשנויי כן לרבי בן לרבן
 55 בשמעון בן גמליאל בראשון שני איירי ברייתא,
 56 תוד: דאליבא דרבי נמי הוה ליה למבעי בראשון
 57 שלה, כיון דלא חויה גמופה, אלא אפילו רבי
 58 שלח ליה, ופשיט ליה דאין תולין אפילו
 59 לרבן שמעון בן גמליאל, אלא לחויה גמופה, דהשתא לכוולדו שניי שקט לרבי יודיה רב
 60 ליזאי, והא דקמטין "זא ורב הא, רב - בראשון שלה, והא - בשני שלה", דתלמוד הוא
 61 דקאדורו לשבילי בן ענין שיכול לתרין, ולא בשיטתיה דרבי יוחנן, דהא קאמר "אליבא רבי

1 **נמרא** הווא - שגדלה היא, וידעין בה דכבר ראתה, ראייה לראות - שהגיעו ימי
 2 הערורים, ותבסיא רבי מאיר לחוסיא הוא - דרומא: דלנא קמא, אפילו אינה
 3 ראייה, ותשבע מנה דלחוייה לא בענין שראתה כבר - והא תניא דרבי מאיר לקולא,
 4 מכלל דלנא קמא לא סגי בראיה לראות, עד שתחא רואה מנה, ופריבין אלא קשיא
 5 דך - קמיתא דמשבע דרבי מאיר לחומרא.
 6 תריין הכי בו" - וברייתא דקמי' אינה תולה
 7 בנביתא' תלנא קמא, הכי קאמר: אינה תולה
 8 בנביתא הריאה לראות, אלא אם כן רואה, רבי
 9 מאיר אומר: תולה, ותריויה מנתיבא חרא
 10 מילתא אמרי, ורב דאמר - בתנא קמא
 11 דתריויה, בשני שלה - אם שאיחלה
 12 לשמרת יום ירכיב עור, תולה בה, ואק על
 13 גב דלא החזקה רואה היום, כיון דרמעינה פתח
 14 - תולה בה, ואק על גב דמקללת לא מפרתא,
 15 דריכה לשמור יום המותר - כיון דטמאה
 16 השתא, ובפשיטא בעקת - נקיש אתר ובה
 17 ואק על פי שמקלקלה הרבה, שסרתה כל ימי
 18 ספירתה רביה' לספור שבעה נקיים - הואיל
 19 ועכשי טמאה, תולה בה, ודברתה מקוללת -
 20 שומרת יום ירכיב עור ששמור שלישי, בשביל
 21 כהן, ואם סופרת - היא סודרת כל שלפניה:
 22 רבי אימר אינה תולה - הואיל מקוללת לא
 23 מאי תולה, דאדכין תולתן דך טפי מדך, ושין
 24 תולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה -
 25 דלא מקלקלה מיירי, ובפשיטא על דם מודה
 26 ודבתייהו דרבי, ודלא מקלקלה לו,
 27 מיד, חשק ליה סהמא, דברמנין בפרק קמא (ג),
 28 זו שיפיה מניע, וחילין בתמא בדם בתולים,
 29 לפיכך רבינן שמעון לפה לי - כיון דתנא תולה
 30 בה - פשיטא דהיא מנוקטת, וזו מקוללת
 31 שדלכו בשני שבילין - ולא ידענא הי לראי על,
 32 הדי לראי על, באנו למחלוקת - לום שמעון,
 33 דאמר: תולין בתם בשומרת יום - הבא נמי,
 34 תולין שדלכו טמא באדם טמא וסודר מטרון,
 35 ולרבי - שניהם טמאים, עד כאן לא אמר רבי
 36 - שניהם טמאים, אלא משום רבי דרדי ניהו -
 37 שתרוין ליה חוקת סורה, והשומרת יום בשני
 38 שלה - ראייה לטבול כל שעה שתרצה, כיון
 39 שספרה עשה אחת, ודילכך, אין כאן טמאה
 40 שתוכל לתלוח בה יותר מואת, לפיכך שתרוין
 41 טמאות, אבל הבא טמא הוא - מאי נפקא ליה,
 42 מנעא אי תלית ביח? הילכך, אפילו לרבי תלנין,
 43 רב חסדא אמר: סוף סוף - דך שומרת יום
 44 טבילה היא בעינא, הילכך, טמאה היא, ואפילו
 45 הכי קאמר רבי: לא תלנין בה, איחבר נפי -
 46 כרב ארז דאמא אפילו לרבי תלנין שבייל טמא
 47 בטמא, ודמומה ליה דא גרס "נמי, מטא וסודר
 48 - או אפילו מטרון ותלוי שדלכו בן, בתם כבה
 49 סודר את שבייל טמא בתלוי, לרביי הכל -
 50 אפילו לרבי, ובראמנין: דהתם הוא רבי דרדי
 51 ניהו, אבל כהן דתלוי מנין מספק וסודר סודר
 52 נגור - חילין דמטא בתלוי, בתם כבה
 53 השאייה חזקה לבעלת הבתם, ואחר כך
 54 לבשתה היא - מזה שתולה רואה, לחיות
 55 אף סודרה? ושברת יום - חזאי אתמול
 56 מנפיה לא תליא - ושתייהן טמאות, לפי שאין
 57 תולין - ומנעלמא אתי לה טמאת בתם קמא,
 58 ולא בחוקת ראה היא, בשני שלה - אינה
 59 תולה, ודקוללתה ימי טמאתה בתמא מים אחי, אבל ברי בראשון, שלבשה
 60 חלוק זה ביים בראשון (לכתמה דראשון) - תולה, דלא מקלקלה לה מדי.

כאן

גדה פרק תשיעי - האשה דף ס עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות

1 למפרע כאן להבא - פירש רש"י: למפרע - תולה, ולא מקלקלה לה בחבי, ולא
2 תומאה למפרע. להבא - אינה תולה בעלתה בתם בשני שלה, ומקלקלה לה, ומאי
3 חזית דמקלקלה לה לךך? טעמי: חזי תימיה: שנתלה זה הבתם בחברתה לחזאן! ומפרש
4 דרב רבינא יצחק: "למפרע" - כאן בעלת הבתם הבירה בחתמה, ואחר כך לבשה היא וחברתה

5 חלוקה, ונמצא בה בתם - תולה בה, כיון שבא
6 הבירה והנמצא קודם שבא הספק שתיקון. וכן
7 להבא - שלבשו שתיקון חלוקה ונמצא בו בתם.
8 ולא נודע נמי הוא, ואחר כך לבשה חלוקה, ונמצא
9 בו בתם. אף על גב שזאת היא טמאה על ידי בתם
10 שלה, והואיל ולא נודע בה עד אחר שארעה בה
11 וחברתה הספק - אינה תולה, ויש לפרש לישן
12 התלמוד איפכא למפרע - אין תולין, ולהבא -
13 תולין, וקאי "למפרע" ו"להבא" אשאלת חלוקה.
14 כאן אשאלת החלוקה היה למפרע - קודם שבעלת
15 החלוקה הבירה בחמה, ולהבא - ששאלת החלוקה
16 שבעטני אחרע שתיקון היה וזאת היא טמאה
17 הבתם של בעלת הבתם - תולין, והיא היא.
18 **בממלניות** שיתן בך שלש על שלש -
19 הדבא אל פיריך "פשיטא", כמו
20 לעיל - דבבוסח פיריך ד"מ טחא" (מ.ג.מ.)
21 דאי חשיב עליהו ויודים, מקבלים טומאה.
22 **והוא** שברקה עצמה בשיעור וסא - לא רודק
23 ברקה אלא כחמה, כדאמרן בפרק קמא (נדה יב.א)
24 ולא משכחת בדיקה כשיעור וסא.

25 **בעלה** טטר טהרותיה טהרות - פירש
26 הקונטרס: ולית ליה טומאה מעת לעת
27 כמטאא. אי נמי: בארבע נשים שדיך שעתך, ועד
28 יש לומר: באשה שיש לה וסא, אי נמי: בחולין
29 שאין בהן טומאה אחר לעת. **אימא** שמש
30 עכבה לזם אבל הבא בו - ואם טהרה, כיון
31 דיבול להיות דאף על גב דנמצא בשיעור וסא.
32 שלא היה דם בשעת ביאה. אם כן, אמאי בעלה
33 בחטאת? הא ספק הואו יש לומר: כיון דרוב
34 פעמים יש מקודם והשמיש, דאיכא למתלי
35 בעיבוס שמש - טמא מן הטהרה.
36 **עובריה** ושאינה עוברת בו - אומר רבינא
37 יצחק: דרדקא בתי ענינא דקאמר
38 התלמוד תולין, אבל יש לה וסא ומסולקת בפרק
39 דהא אמרין בה דיה שעתה - אינה תולה באין
40 לה וסא. וכן יש לה וסא, ולא גרע וסא שעתה -
41 כאן תולה בהגיע שעת וסא.

אמר

31 **מטאות**, בעלה באשם תלוי - מטהרותיה תלויות, בעלה פטור. מטהרותיה. ורבי
32 **אישעיא** אמר: אפילו בעלה בחטאת - מטהרותיה תלויות. בשלמא רתם - אמר שמש עכביה
33 לזם [אבל] רתם - אם איתא דתי דם מאן עכביה? אמר רבי רמינא: משל דרבי אישעיא למה
34 הדיבר דומה - ללד וכן שהיו מולכין בפרדן, כל זמן שהיו בפרדן - ילד שוהא לבא, ונכנסו
35 לעיר - ילד ממהר לבא. ואמר אבוי: משל דרבי אישעיא למה הדיבר דומה - לאדם שנותן
36 אצבע בעינו, כל זמן שאצבע בעינו - דמעה שוהא לבא, ונל האצבע - דמעה ממהרת לבא.
37 "ותולות זו בזו". תנו רבנן: כיצד תולות זו בזו. עוברת ושאינה עוברת - תולה עוברת בשאינה
38 עוברת, מניקה ושאינה מניקה - תולה מניקה בשאינה מניקה, וקנה ושאינה וקנה - תולה וקנה
39 בשאינה וקנה, בתולה ושאינה בתולה - תולה בתולה בשאינה בתולה. היו שתיקון עוברות,
40 שתיקון מניקות, שתיקון וקנות, שתיקון בתולות, זו היא ששנינו, לא היו ראיות לראות, רואין

1 **כאן** למפרע - לעין טומאת מפרע - תולין, ולא מקלקלה לה בחבי, ולא תומאה
2 למפרע. אבל מכאן ולהבא - אין תולה, דמקלקלה לה. ומאי חזית דמקלקלה לה לךך? טעמי:
3 מניה? ככל מוקם קשיא - דלרבן שמעון תולין, וקשיא לבר לויא: **אמר רבינא** - תריץ
4 וריסא וסיפא חבי, ולא תקשי לבר לויא. "לנבית" - בעלת הבתם - חרי זו תולה בה.
5 כלומר, לנבית הרואה - חרי בעלת הבתם זו
6 תולה בבנותיה, והיא או לוישבת קנה - ודך
7 לא, "וישבת" היא, דהא השתא היא דאישכח
8 עליה, "וישבת" שמעו שהתחילה לננות שבעת
9 ימים. חבי קאמר - השאלה חלוקה לנבית,
10 או לישראלית וישבת על דם טהור דרמיה
11 טהוריך, ואין כאן לקולל - חרי בעלת בתם
12 תולה בה. אמו תובי - דבר המקבל טומאה,
13 דהא מקבל גורת בתמימם לטמא אשה מדרבנן.
14 פנימית - שאעל הדידים, שתיקון פנימית -
15 שישענה דחוקה עצמה לחתרתא לא חרידים,
16 ועוברת ובנסה למעשה הפנימית. הלכך,
17 שתיקון עברו שבו, ולא ידעין מוד נפל. הפנימית
18 מטהרה - שהפנימית אינה מטהרתן מן הדידים
19 לכינס בעמדה הדיצון. **אמכפי** - מרדוך, שהיו
20 באות לרחוק. **ונמאום** - והא עלה של זית,
21 ולא מקבל טומאה, ומקבל חתמים. ומקנתך
22 "וחביאם" לפני בתמימם, ככלל דרביס פליגי
23 עלתה תמיא היא - דאיכא גאנא דהדיצורא
24 פליגי עליה, ורבנן מודו ליה. **משנה** ותולות זו
25 בזו - בגמרא מפרש לה: שאם והתה אהת
26 מעוברת - תולה הוה בשאינה מעוברת, והיא
27 טהרה. ואם לא היו ראיות וכו' - בגמרא
28 מפרש: שאם היו כולן מעוברות או כולן מניקות
29 כולן טמאות, כאילו ראיות לראות. דאמרן:
30 דם מביניהו נפק. **גמרא** והוא שברקה עצמה
31 כשיעור וסא - יש מצינאה, הלכך, ממוקן
32 היא דם בדידה ואיך - טהרות. כבר פירא
33 דאמר כל שבעלה בחטאת בו - אשה
34 שמתקבט טהרות, ופרשה רואתה דם כשיעור
35 וסא. ולגבי בעלה בכי היא שיעורא - היו
36 בעלה בחטאת. ממוקן היא דם בשעת בעלה
37 היא. הבא נמי ממוקן ליה כבא בשעת
38 שיעוקה בתוך טהרות, וטהרות וראית, דאי,
39 תורפין, ואינו כשאר מנת לעת לתלות. בעלה
40 באשם תלוי - לא אמר שפירשה מן הטהרות,
41 שזכתה כדי שחרת מן המטה ותידיח פניה. דאי
42 לגבי בעלה בכי היא שיעורא - היו בעלה
43 בתר הכי. הבא נמי ספק וסא, אי היה דם ביאה ספק
44 טהרות או לא - טהרותיה תלויות. בעלה
45 פטור - כגון שהתה יותר מכן, ולגבי בעלה -
46 פטור. ואפילו אשם תלוי אמר, ממוקן הואי
47 טהרות" - אלמא דמי בדידה ממוקן,
48 דמטהרין להך, אלמא כבר פירא הוא דמשי
49 לטהרות טומאה היא, הבא דברקה שיעור
50 וסא. ולא כרבי אישעיא דאמר אפילו בעלה
51 בחטאת - טהרותיה תלויות, ואפילו כשיעור
52 וסא לית ליה טומאה וטהרות. בשלמא -
53 גבי בעילה, כי ראתה כשיעור וסא. אמרין: כשעת ביאה היה דם, והיא ולא אתא עד השתא - שמש עכביה, אבל גבי טהרות, מאן עכביה?
54 הלכך, דאי טומאה ליבא, אלא גורת מנת לעת מדרבנן, ששל דרבי אישעיא - דאמר: שמש עכביה את הוה. ילד שומא לבא - הדיק בחתם, וממוקן לךך. ונמור
55 זה לצד ביתו וזה לצד ביתו, או הילך ממנה לבא. עוברת - דמיה מסולקת, וכן מניקה, וזקנה. בתולה. היא "בתולה" - בתולה דמיס, בשלח ראתה מימיה, ואפילו היא נשואה פרי
56 לה בתולה לכה, כדאמרין בפרק קמא נדה ת.ב.

אמר רבי אמי (ירושא) במשולבת – פירש הקונטרס: "דישא" – דלא מפליג, איירי
 "במשולבת" – תחבופת וו לוז, ולדכי איכא לטפוקי בבולחו. ודברכה ספירם לא
 גרסינן "דישא". ואומר רבי רבנא ירע דיש לפרש: דסיפא איירי במשולבת – כלומר,
 מכוונות כל אות במקומה, ולא היו תחבופת ומעורבות זו בו. וביפשוו רבנא תנאל כותב
 "דמשלחי פשע לחדופי" – שמתפרדות זו מזו.

מקום שחרה לח – אסדיים קאי, ומתוך
 שהיה הקרקע קשה – לא בלע מים
 שבהדינן, מקום הזומתא יבש, ואית ספירם
 גרסינן איפכא "מקום טומאה לח", ואסקרע קאי,
 שהיה לח ממתת הסדינן, שבלע לפי שהיה רך
 ותיחות. והכאי גונא ברק רבי יוחנן בן אבאי
 כשקצין תרוסתי תרומה, בעובדא דרבי שמעון בן
 יוחי במבסס שבת (ל"א).

אמרינבו הא אמור רבנא יתי לישנא בישא
 כו – פירש בקונטרס: ושנא
 דרגנא, ואסור להחליכב, ובשאלותיו דאחאי
 מפרשי: שנא הרגנא, ואם אטמין אחבם –
 דיתבסם ראשי למלך. והיינו "מיחש מביעי ליה
 לחישי" – שיש לחוש ללשון הרע להאמנו, לבני
 זה שיהיו שלא יבאו לו הפסד ולא לאחריהם.
 זה עוג שפלט מדור המבול – הכי בני נפלט
 סיוחן מדור המבול, כיון דאזו חור, ולא דרך
 "הפליגי" קים ליה דיוצא עוג ולא סיוחן, מנא
 טעמא גפייה כיון דרחה ליה משה. ועוד אמר
 (בפרק "רבי אליעזר" דף ל"ו) שעת מצוא
 לאברדם אבינו שהיה עומד בנרות להקין עוגות
 לפסת, ועל שם זה נקרא עוגי. ומייתי ליה –
 משום דמחוי כלישנא בישא. דאמר במדרש: עוג
 אמר כלבו, אלך ואומר לאברדם ולחם ומות,
 ואשא שרה אשתו. אפילו הכי רחא משה
 שנא תעמד לו וכות אברדם. **מעביד** עליו
 שבעה סמננין – ואם אמרו: מה צריך להעביד
 עליו לא כיון שאבר ואינו ניכר – אינו מקפיד
 עליו, ובטל ממילא. דקונטין רבי יחיא למקן
 (סבכו): דם הגדה דראי – מעביד עליו שבעה
 סמננין, ובטלשו. שכיבן שחביבי עליו – אול ליה
 חותא, ואינו מקפיד עליו יותר, אף על פי שניכר.
 אלא קפידא תליא מילתא זו למתא דהכאי קר
 שפיר מקפיד עליו – דאם אינו מצוא פעם אחת,
 שנא ימצאו פעם אחת.

ברדק

ונתו בקרדומותיהן, ומצאו מכתשת מלאה עצמות. אמרו לו: משם ראיה? אמר לא ברקו כל צרפו. תניא, אמר לא ברקו: משעשה
 כסלע בית חורון שהיו מחזיקין בה טומאה, ולא יכלו חכמים לברוק, מפני שהיתה מרובה. והיה של אהרן, ורבי יוחנן שם הנביא
 שמו. אמר להן: הביאו לי סדינים! הביאו לו סדינים, וישרעו עליהם. מקום חמרה – גיבש, מקום טומאה – תלי. וברקו
 ומצאו בור גדול מלא עצמות. תנא: הוא הבור ששמילא ישמעאל בן נתניה חללים, דכתיב: "והבור אשר השליך שם ישמעאל את
 כל פגרי אנשים אשר הכה ביד גדליהו". וכי גדליהו הרגו? והלא ישמעאל הרגו! אלא מתוך שהיה לו לחוש לצעת יוחנן בן קרח ולא
 חש – מעלה עליו התובח פאילו הרגו. אמר רבא: האי לישינא בישא, אף על פי דלקבולי לא מבעי – מיחש ליה מבעי. הנהו בני
 גדליהו דנפק עליהו קלא דקטולו נפשא. אתו לקמיה דרבי מרפו, אמרו ליה: לממרין מר! אמר להו: הויי בעביד? או לא אמרינבו
 – הווי יתיבו, אמרינבו – הא אמור רבנן האי לישינא בישא, אף על גב דלקבולי לא מבעי – מיחש ליה מבעי, זילו אתון מטריו
 נפשיו. "ואימר לה אל משה אל תירא" – מפרין סיוחן ועוג אחי הווי, דאמר מר: סיוחן ועוג בני אהרן בר שמתואו הווי. מאי שנא
 מעוג – דקמספתי, ומאי שנא מסיוחן דלא קמספתי? אמר רבי יוחנן, אמר רבי שמעון בן יוחי: מתשבתו של אותו צדיק אמה ירע
 מזה היה בלבו, אמר: שמוא תעמוד לו וכות של אהרנים אבינו, שצאמר "ויבא הפליט ויבא אהרן העביר", ואמר רבי יוחנן: זה עוג
 שפלט מדור המבול. תנו רבנן: בגד שאבד בו פתם – מעביד עליו שבעה סמננין ומבטלו, רבי שמעון בן אבדור אמר:

ברדק

באילו הן ראיות – לראות, ושחדין טמאות – תמכל מקום דם מבנייהו נפיק. משנה
 חיצונה – קרי לתך רלעו דרך עליית הטטה. 'פנימית' – אותה שלעז הקור. ובגמרא
 מפרש מאי שנא הבא דמפליג בין נמצא תחת הפנימית לנמצא תחת אמצעית, וברישא
 קתני 'ותחת אחת מן' – כולן טמאות, אפילו נמצא תחת פנימית או חיצונה. אמרי –
 אמרו 'נמצא תחת חיצונה, פנימית טהורה' –

פאילו הן ראיות. משנה שלש נשים שהיו שגנות
 במקוה אחת, ונמצא דם תחת האמצעית – פולין
 טמאות. תחת הפנימית – שתיים הפנימיות טמאות,
 והחיצונה טהורה. תחת החיצונה – שתיים החיצונות
 טמאות, והפנימית טהורה. אמיתי – בזמן שעברו הדרך
 מרגלות המפשה, אבל אם עברו הדרך עליה – פולין
 טמאות. בדיקה אחת מהן, ונמצאת טהורה – היא
 הן טהורות, ושתיים טמאות. בדיקה שתיים, ומצאו טהורות
 הן טהורות, ושלישית טמאה. שלישית, ומצאו
 טהורות – פולין טמאות. למה הדבר דומה? לגלל קמא
 שנתערב בין שני גלים טהורים, ובדיקה אחת מהן
 ומצאו טהור – הוא טהור, ושנים טמאים. שנים,
 ומצאו טהורין – הם טהורין, ושלישית טמא. שלישית,
 ומצאו טהורין – פולין טמאים, דברי רבי מאיר. שרבי
 מאיר אמר: כל דבר שהוא בחזקת טומאה – לעולם
 הוא בטומאתו, עד שיודע לך טומאה היכן היא.
 והחכמים אמרום: בודק עד שפגיעה לפלע או לבתולה.
גמרא מאי שנא רישא – דלא מפליג, ומאי שנא
 ספא דקמפליג? אמר רבי אמי: במשולבות. בדיקה
 אחת [וכו.] למה ליה למתני? מאי זה דומה? הכי
 קאמר להו רבי מאיר לרבנן: מאי בדם בדם דלא
 פליגוהו, ומאי שנא בגל דפליגוהו? ורבנן, שכלמא
 תתם – אימא עורב נמלה, אלא הכא – האי דם
 מתיבא אתא? תניא, אמר רבי מאיר: מעשה בקשקשה
 של כפר סבא שהיו מחזיקין בה טומאה, ובדיקה ולא
 מצאו, למים נשכה בו הרוח ועקרוהו, ונמצא גלגולת
 של מת תחובה לו בעיקרו. אמרו לו: משם ראיה?
 אמר לא ברקו כל צרפו. תניא, אמר רבי יוסי: מעשה
 בעמרה של שישון שהיו מחזיקין בה טומאה, ובדיקה
 עד שהגיעו לקרקע שהיתה חלקה בצפון, ולא מצאו
 נחתו בקרדומותיהן, ומצאו מכתשת מלאה עצמות. אמרו לו: משם ראיה? אמר לא ברקו כל צרפו. תניא, אמר לא ברקו: משעשה
 כסלע בית חורון שהיו מחזיקין בה טומאה, ולא יכלו חכמים לברוק, מפני שהיתה מרובה. והיה של אהרן, ורבי יוחנן שם הנביא
 שמו. אמר להן: הביאו לי סדינים! הביאו לו סדינים, וישרעו עליהם. מקום חמרה – גיבש, מקום טומאה – תלי. וברקו
 ומצאו בור גדול מלא עצמות. תנא: הוא הבור ששמילא ישמעאל בן נתניה חללים, דכתיב: "והבור אשר השליך שם ישמעאל את
 כל פגרי אנשים אשר הכה ביד גדליהו". וכי גדליהו הרגו? והלא ישמעאל הרגו! אלא מתוך שהיה לו לחוש לצעת יוחנן בן קרח ולא
 חש – מעלה עליו התובח פאילו הרגו. אמר רבא: האי לישינא בישא, אף על פי דלקבולי לא מבעי – מיחש ליה מבעי. הנהו בני
 גדליהו דנפק עליהו קלא דקטולו נפשא. אתו לקמיה דרבי מרפו, אמרו ליה: לממרין מר! אמר להו: הויי בעביד? או לא אמרינבו
 – הווי יתיבו, אמרינבו – הא אמור רבנן האי לישינא בישא, אף על גב דלקבולי לא מבעי – מיחש ליה מבעי, זילו אתון מטריו
 נפשיו. "ואימר לה אל משה אל תירא" – מפרין סיוחן ועוג אחי הווי, דאמר מר: סיוחן ועוג בני אהרן בר שמתואו הווי. מאי שנא
 מעוג – דקמספתי, ומאי שנא מסיוחן דלא קמספתי? אמר רבי יוחנן, אמר רבי שמעון בן יוחי: מתשבתו של אותו צדיק אמה ירע
 מזה היה בלבו, אמר: שמוא תעמוד לו וכות של אהרנים אבינו, שצאמר "ויבא הפליט ויבא אהרן העביר", ואמר רבי יוחנן: זה עוג
 שפלט מדור המבול. תנו רבנן: בגד שאבד בו פתם – מעביד עליו שבעה סמננין ומבטלו, רבי שמעון בן אבדור אמר:

ברדק

ברדק

נדה פרק תשיעי - האשה דף סב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

קמוינא ואשלי - מפרש בגמרא. הבבלי - קודם שהעביר עליו. הרי זה צבע ודאי
 זה דם. וזה עבר. שיריה - ושתנה מאדמותיה. קיעית גיסיס של פול חלוקת נפש
 - שנהלק האוכל מן הקליפה. ליעסה לגריסה הפול. ומעבירו על הכתם. לבכבס =
 לשפץ. פשע פשיט - כן שר יחיד. כדרך כיוסם גברים. כסופל צדו עם צדו. ומשפספ
 ומולץ ומבוא. כסדין - כדרך ששוער. כן. לא
 עשה ולא כלום - לא למדוק ולא לבטל.
גמרא כביריתא - נפרית. הוסיפו עליה -
 לענין שביעית הלבניץ. עיקר - שרש שמטט
 זה. וגרית - קרקע בעלמא הוא. רמא
 הדריאל צפון - שברין בלעו. שגאן ועבר
 מהריתו מהריות - דאם איתא דדם הוא -
 בתערבה קמייאת עובי הער. בכבוסת - העברת
 סממניו. שהיי הקפיד עליו - כשחור והעביר
 גילה תרעו שמקפיד עליו בספק דם. ועבר - על
 ידי העברתו לו ונעשה בו מעשה דם. שכן הדם
 לעבר על ידי שבעה סממניו.
 מויד

קמוינא ואשלי, **הקבילו ועשהו על גביו מהרות**,
העבירו עליו שבעה סמניו ולא עבר - הרי זה צבע,
המהרות מהרותו ואינו צריך להטביל. עבר או שיריה
 - הרי זה כתם, והמהרות טמאות, וצריך להטביל.
 איהו רוק תפל - כל שלא טעם פלום. מי גריסין -
 ליעשת גריסין של פול חלוקת נפש. מי גרילם -
שהחמיצו וצריך לכבסם שלש פעמים לכל אחד
 ואחד. העבירו שש סמניו, או שהעבירו שבעה סמניו
 כאתר - לא עשה ולא כלום. **גמרא** תנא: נהר
 אלכסנדרית ולא נהר אנטפמרת. "בורית" אמר רב

אמר רב זירדה דא אהל - בשבת פרק רבי עקיבא (נ.א.א) איבא ספרים גרסי ח' החול',
 ופריך. והתניא 'הבורית החול' ותימה: התינון 'חול' בפרק 'המוציא' (שם פ.א.) וש
 לומר: דהרי גונו 'חול', חד - לבגנו. חד - לחפיה ובבסו. ואני שפיר לחדאי גירסא
 במסגתא לקאמא: איבא מצי 'בורית' אהל. ואלו קאמר 'אל ליעל' כו'. **והתניא** הבורית
 וחדא - פירוש: לענין שביעית שנתה. אבל לפי
 גירסת הספרים דשבת הגרס 'הבורית החול',
 תימה: אהל? לענין מה שנתה? ואי לענין הוצאת
 שבת - דא קאמר רבי זירדה שיעור בנתר ובורית
 כד לחזקיהו דא את הכתם. ודך שיעורא לא שייך
 רק מהני שבעה מיני סמנים ומיוד אפשר דרבנן
 את לודו הבורית וחול הראויין לחפשה ובבסו,
 אית להו ד שיעורא לענין שבת. ורבי זירדה פליג
 אמורתי לודו, וקאמר: כד לחזקיהו דא את הכתם.
כביריתא - פירש רש"י נפרית. וכן בערוך.
 "אש וגרית" - תרגום: אשאת
 וכביריתא (תהלים יא). וחשקה דרבי עקיב
 מאורליניש: בשבת, בן פריך 'כביריתא מי אית
 ליה שביעית? לפוך ממנהיגין דשבת, דתנן
 בפרק 'המוציא' (עמ"ס) שיעור אשאת. כבירית
 חפת 'כדו' לטתום נקב? (מגילה לא) קשה: דבבמה
 מקומות מיזו למפוך ממשנה, וכאפסידא יתיר
 פשטה מן כביריתא - חן פריש. ועד. כן
 כשדרי תלמודא הבא. הוצאת שם הדיקומה. ביב
 שאין לו עיקר - פירש בקונטרס במסכת עבודה
 זרה (יד.א.) עיקר תומתיקם בארץ בימות החמה
 ויהוה הגשמים. וזה קשה: דאם כן, הבוא לא
 אית נהבא בה שביעית - שאינה מקיימת בימות
 הגשמים ונראה כמו שפירש הבא: שאין לו שורש
 בארץ. וכן מה נפרית. וגם מה שפירש: חורתייתא.
 מן את. כדאיתא רבא השנה (נ.א.א.) שעה
 חורתייתא. זה אינו נראה. דבמסכת עבודה זרה
 (ד.א.) פריך ר' הבא: 'ומי אית ליה שביעית'
 והתניא: כן הרי ודאי לארזי של ושרשי: על כן

יהודה: זה אהלא. והתניא: הבורית והאהלה! אלא, מאי בורית - כביריתא. ורמינהי: הוסיפו
עליהן הלבניץ, והלעיגין, הבורית, והאהלה. ואי בורית כביריתא, מי אית ליה שביעית? והתנן,
זה הפלל: כל שיש לו עיקר - יש לו שביעית, וכל שאין לו עיקר - אין לו שביעית! - אלא
מאי בורית - אהלא. והתניא: הבורית והאהלה? - הרי גונו אהלא. "קמוינא". אמר רב יהודה:
שלוף דין. "ואשלי". אמר שמואל: שאלתיהו לנחותי ימא. ואמרו: אשלינא שמייה, ומשיתבת
ביני נקבי מרגינתא, ובפסל לה ברמזא דפרלא. "הקבילו ועשהו" (כו). תנו רבנן: העבירו עליו
שבעה סמניו, ולא עבר. צפון, ועבר - מהרותיו טמאות. צפון, צבע נמי מעבר! אלא: העבירו
עליו ששה סמניו ולא עבר. העבירו עליו צפון ועבר - מהרותיו טמאות, שאם העבירו שביעי
מתחילה - שפא עבר. תניא אודך: העבירו עליו שבעה סמניו ולא עבר, שגאן ועבר - מהרותיו
טהורות. אמר רבי ערב: לא שגו - אלא מהרותו שגגשו בין תכבוסת ראשונה לשנייה, אבל
מהרות שבעה אחר תכבוסת שנייה - מהרותיו טמאות, שחרי הקפיד עליו ועבר.

נראה כמו שפירש רש"י בשבת (נ.א.א.) שהוא כעין מחפרת, צריך שקורין אלרים. ומין קרקע הוא. וכמו נפרית הוא. שאינו נגשר בארץ. **והני גונו חול'**, ברמיש במסגתא בני אהל-יש ורש לומר: דקיס ליה להחלמוד דלא חר גונו חול לבבוס. **הקבילו ועשהו על גביו טהרות**
 כן רבי זה צבע - אין לפרש: הרי זה דאי צבע. כדפירש בקונטרס בפרק 'ארבע מיתות' (סנהדרין טמ"ב). דאם כן, לקמן אמאי קאמר - אלא טהרות שאחר תכבוסת שניה. טמאות - הלא
 כיון שלא עבר מתחלה בשבעה סמנים, ודאי צבע אחר ותרעו. בן פריך לקמן לרש"י שביטול לצאת על ידי הדיקת אל ששמה בלעו ממנהיגין רדויה זה צבע - מאי פירבא
 דאי? ורי דאי דאי צבע. ואין כן טמאה בלעוה כלל! אמאי נמי על גבי צריך לפרש: הרי זה ספק צבע. כלומר, שי על תלחוט בצבע. ויא על פי
 דפעמים דדם נדה ואינו עבר על ידי שבעה סמניו. הבא איבא ספק ספקא. מלבד טעמא דבטול? רשעא צביו הוא. כיון דלא עבר. ואם הוצי' לומר דדם הוא. אימא מעלמא אחא. הילכך,
 מהטריגן אפילו למפרע. אבל טעמא דבטול לודו לא מהני. דבני דם נדה דקאמר 'מעבירו עליו שבעה סמניו ומבטלו' - אינו אלא לטור' מנאן ולבא. אבל למפרע - טמא מדרבנן. הואיל
 והקפיד, שסבור שיכול לצאת על ידי שבעה סממניו. ואבתי ולא בטלי. אף על גב דמן תורה טהור. והואיל ואין סופו לצאת על ידי שבעה סממניו נתבטל. אבל כן, כיון דאיבא ספק ספקא
 ובטול - טהור אף מדרבנן למפרע. ומיוד מטעם ספק ספקא לחוד לא היה מהטריגין ליה. אי לא טעמא דבטול - משום דגדלות לבא עם מגופה. כדאמרין בפרק קמא (נדה נ.א.) בצפור לא
 נתעסק. בשוק של טהלים על עברה - דאי ע"ז מוכיבא אתא? רעל דרובא. וטעמא דבטול לא מהטריגין ליה מטעם ספק ספקא. מדנקט 'הטבילו'. אף על גב דמקליגין בשאר ספק ספקא.
 ומשום הכי פריך מינה לרש"י דבטל אף על גב דיכול לצאת על ידי הדיקת בלעו. ואם תאמר: אבתי למה לי הטבילו. כיון דטהור מטעם בלעו וספק ספקא? ורי לומר: נדו דכשתמיש
 דבגד - מתבטל. מיוד שיריה חל - לא נתבטל. ובעוד לא נגע בו מבגד, משום הכי צריך להטבילו. ועוד שי לומר: 'הרי זה צבע' - צביעות עם בעלמא. ותבטל, ואף על גב דנצרך לטעם דספק
 ספקא. והשוא תפטר טעם בטול במשנה דמנה פריך לרש"י לקוש. ומיוד פירוש ראשון נראה עיקר. לרשון 'צבעי' לא משמע צביעות דם. אלא צבע ממש.

צפון צבע נמי מעבר - ואם תאמר: ומה בכך, ודאי הקפיד עליו. וכן שהעביר שש אחר שבעה סמניו, וינשא דטהרותיו טמאות דקאמר - קאי אתכבוסת שניה. ומתאי טעמא נמי בארבע
 לקמן: שגאן ועבר - מהרותו שגגשו אחר תכבוסת שנייה - טמאות. והבא נמי ליטמאו ולבא לטמיה. דקפידא לא מניי אלא ששעבר בשבעה סממניו כשחברין קמי. אבל צפון
 שמעבר על ידי הדיקת - אפילו הקפיד, טהרות. ולקמן מטיק רב פפא: יכול לצאת. והקפיד עליו - דרבי חילא טמא. אף על פי שאין יכול לצאת אלא על ידי חרחוק. היינו, שיכול לצאת
 על ידי צפון. ודא ממנהיגין פריך רבי רוחן לרש"י לקוש אמאי טהורה. כי לא עבר על ידי שבעה סמניו. הא יכול לצאת על ידי צפון ורי לומר: דבריייתא לא מיירי טהרות דאחר תכבוסת
 שני, ויתור היה ראוי לאשמעינן 'טהרותיו טהרות' אטורית דאחר תכבוסת ראשונה, כדאמרן בבריייתא ולקמן, קאי אתכבוסת ראשונה נמי קאי. והוא מצי למפרש כביריתא דבמסכת,
 דקנין שאר עובר - טהרותיו טהרות', אלא ונדחא לא לרש"י למפרש טמאות.

העביר עליו ששה סמניו ולא עבר העביר עליו צפון ועבר כו' - תימה: פשיטא. והלא אינו מוכיב ממשנתו צפון בנינון שבעה סממניו, ומאי קא משמע לך? ודא פשיטא דבדשה לא סני
 עדי לומר: דאשמעינן, דאף על גב דלא עבר כלל. ולא נשתנה על ידי ששה סמניו, איבא למישר משום שביעית לא יעבור - קא משמע לך ורש' לחתמי. ודא שביעית אם העביר
 קודם הפעם היה עובר. **שגאן** ועבר - נראה לרבינו יצחק: רעל ידי צפון צבע נמי עובר. דאי לא הכי, אמאי טהרות אפילו למפרע? דאי לא הכי טמא ספקא אחר טמאות למפרע. כי
 דליבא אלא דאי ספקא. כדפירשית במנהיגין. **שחרי** הקפיד עליו - ואם תאמר: אמנהיגין דקנין 'הרי זה צבע', מכל מקום כשיבכשו דרי מקפיד עליו. וליטמא טהרות דאחר תכבוסת?
 ויש לומר: דבבוס אינו פרידא. דאינו אלא לבגנו. ואם תאמר: מכל מקום כשיבכשו יטמא הבגד, שיצא דהם, ואינו בלעו? ורי לומר: דרבייתא ויכול נמי במבוסות. **שחרי** הקפיד עליו ועבר
 - ואם תאמר: מה צריך לומר 'ועבר'? וכי תמא: מושם דנפול טמא הבגד - אם כן, אמאי נקטי 'והקפיד' ויש לומר: דקנין 'ועבר', דאו קפידתו קפידא. הואיל והתעלה ומחשבתו שעבר.

נדה. פרק תשיעי - האשה דף סב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינליץ)"

1 אבד רבי אבא מדי בקפידא תליא מילתא - דכין דלא עבר בראשונה - נתבטל בבגד,
2 וכי עבר נמי בשניה - לא אמא הנבר בריצתו לחוץ, לפי שתבטל נמי הבבוסת.
3 ואם תאמר ולרבי אבא תקשה, אמאי נקט במתניתין דר"ה ז'ה צבע', אפילו דם (נדה) דרבי
4 טהור אף למפרעי. ויכולן ר"ה עבר - איגלאי מילתא למפרעי שתבטל בבגד, אלא דרבי
5 בקפידא תליא מילתא ויש לומר: דלא אגלאי
6 מילתא למפרעי שלא היה ראוי לעבור מתחלה
7 על ידי שלא עבר עתה, שרדי כל שעה הוא
8 מתייבש יותר ויותר, ומעיקר שמא היה ראוי
9 לעבור, אי נמי: היה חבר בריש ליקש דהטמא
10 טומאה בלועה, לך אצטרף לומר דר"ה ז'ה צבע'.
11 **אלמא** בקפידא תליא מילתא - ואם תאמר:
12 אם כן מה עורך בהעברת טמאים, כיון דנבטל
13 בלבד - סני ויש לומר: דבטלה דעתו אצל כל
14 אדם, אם ינסתנו בלא שבעה ממני.
15 **הנה** בקפידא דרבנן - מידו כיון דרגילות לבא
16 בתם גופה - לא מקליף, אי לאו משום
17 דאיכא לתמלי בצבע, כדפישי במתניתין. ולא
18 דימי חסד הבוסת לקמן, דמקילין משום דרזי
19 מדרבנן. אי נמי כדי לטורח אפילו למפרעי, נקט
20 דר"ה ז'ה צבע', או שמא מתחלה ילא מתיבש
21 כל כך, היה יכול לצאת. **רבי** חייא מנא ליה
22 ואלא תאמר: אם כן, לעולם לא ניתב תיובתא
23 וברייתא דמתני רבי יוחאי רבי אבהו אשעינא
24 ליה לומר: דבבולתו איכא למימר, כדאמר אילפא
25 בתענית (באבא) ובחבובתו (ספא): כל דאמר
26 מילתא דבי רבי אבהו ורבי אשעינא ולא פשיטנא
27 ליה ממתניתין, וזה היה פשיטא ליה ליה
28 לקיש דלא רמיחא במתניתין. ועד: דסברא הוא.
29 מנדקט מתניתין כחם ולא דם נדה - שבע מינה
30 דדם נדה הוא לא מצי למבטל, ולת ליה חילוק
31 בין להבא בן למפרעי.
32 **א** מחבבת ריחא מנחה רביעית דם - פירש
33 רש"י בהירוש' (בבא קמא אבא): שיתו
34 מים מבריה, ואם פשיטתו לחוץ ינצאו מים
35 יותר - אם כן, דרבי אבהו בן רביעית דם. וקשה:
36 דאפילו לא ינצאו מים מנחה יותר, מכל מקום יוכל
37 להיות שהיה בן רביעית, שהיה הבוסת בלועה עם
38 מים ומים עם מים הדים, שאך הכל יכול לצאת!
39 וטראה: כדתייא בתוספתא אדאלות (פרק רביעי')
40 רביעית דם שבלוע בבוסת, כימד משערין אותה
41 מביא מים מבריה, ומבטל. ומביא מים אחרים
42 ונותן בתוכו רביעית דם, ואם היה שיה מראיין
43 טמאה - שאם כן, עם מן הבגד יצא רביעית
44 דם. שהרי עם מים הדים מים רביעית בבגד,
45 ולא היה מראוי שיה. אם לא היה בן רביעית דם מתחלה, ואם תאמר: היה עריך
46 למעט רביעית? לא היה עריך אלא שיתו מים מבריה שיצא מן הבגד פחות רביעית,
47 ויתן רביעית דם לחובו. אם שיה מראיין - עמא ויה תימא: שלא חזיק מדה ראשונה
48 אלא לתת מן השנה מבריה - הלא עם דרבנן אצי כיון שיה מים השנים ביעור שבלעה
49 כסות מן הראשונים! ויש לומר: דמשום הכי נקט מדה בראשונה, שאם ינצא רביעית
50 יותר - אין עריך לחזור ולטרוח ולהביא מים שניים, כדפישי רש"י. **א** לאו טהרה
51 אף על גב דכל רביעית נבלע בבגד, ואם תאמר: משעה שנפל עליה יוד, נטמא
52 ויהי לומר: דמיייר רוקדם ששל רביעית נבלע בבוסת מה שאינו יכול לצאת על
53 ידי סתם כבוס, ותבטל בבגד, ולא היה רביעית שלם משלם. **מקולו** רביעית שכן כאן
54 תימה: ד'ביחול קמא' (בבא קמא אבא), פריך: תנא 'גב שצבנו בליפוי ערלה -
55 דלק', אלמא: תחומא מילתא הוא. ורמינהו: רביעית דם שנבלע בבגד! כו' ומשני: מקולו רביעית שכן כאן. והוא דרבי שניא לא היה אלא ליריש לקיש. אם כן תקשה לרבי יוחנן
56 ויש לומר: דלרבי יוחנן לא קשה מדי טומאה לערלה, דגבי טומאה - משום קפידא. וכיון דאני יכול לצאת אלא על ידי חזקה - בטל, דטומאה בלועה לא מטמיא. אבל נמי
57 ערלה - ניצא ליה בחזותא, ולא בטל ליה. ודחם קשייא דמתני ליריש לקיש, הכי קאמר: אפילו לפי דרבך שאתה מודה טומאה לאיסור - אל קשה, דים הבוסת דרבנן,
58 **ה**א יכול לצאת טמא - ואם תאמר: ומה קשייא, דלמא הכי פירשו: כל החבול שאינו יכול לצאת - ואם יצא מן הבוסת אקומין, ופרשטא אמא לאו טהרה? - אף על
59 הא יכול לצאת על ידי סתם הבבוסת - וטמא, והוא דרבי ר'בל הבלועי? ספק דרבי ר'בל לרעלי 'שבלע בבוסת', והאי - בבוסת הבבוסת אקומין, ופרשטא אמא לאו טהרה? - אף על
60 גב ריבול לצאת על ידי דהקק בצפון, ואדרבה, קשיא ליריש לקיש! ויש לומר: דרבי ריבול הבלועי משמע: שאינו יכול לצאת כלל, דסתמא קתי, ואפילו הכי קיימא שפיר אירשא.

1 מדי בקפידא תליא מילתא - בתמידי, כיון דטהרות שבתיעמי טהורות - אלמא, לאו
2 דם הוא. אחרונה, משום קפידא אמאי טומאת? דם הנדה דרבי - כגון נדה שקנחה
3 בסדין דם, אף על גב דהדיא דם הוא. מעביר עליו שבעה ספמנין ומבטלו - ואפילו
4 לא עבר - הרי הוא בטל, וטהור הוא. והואיל ואין אדם מקפיד עליו אחר העברת
5 הדמעה, מדאולא לה חזותא. חרין - כגון עבט
6 של מי רגלים של זב ושל זבה, שסוף משקה
7 לצאת - כלומר, דרך משקה לצאת על ידי
8 ליבון החרס. וכיון שהיו חרסין אלו בתוך
9 שבעת היסק, יצאו ממשקה, ונטמא הנוד
10 מאוירו. לא שנו - הא דקתי 'חוסק' - אף,
11 אין סמטאין אלא אחר הנוד בלע משקה
12 קלין שאינן אב טומאה, אבל דמעת עיני דם
13 מנפחה או מי רגלים דטמא מן או טמא שרץ,
14 דאפילו כשהוסק ויצאו, והיו כן ממש באידי
15 הנהיר - לא טמאהו דלא מדרבנן. דאין
16 משקה טמא כלי, חוץ ממשקה אב טומאה.
17 אבל שבעה חרסין - כגון מי רגלים של זב
18 ושל זבה, שריבה בהן החבוב מעינות לטמא
19 אדם וכלים. **טמא** - הנהיר, אפילו לא הוסק,
20 כיון דיכולין לצאת על ידי היסק - לאו
21 טומאה בלועה הוא, ועמטאיה ז'ה לא - לא
22 דהיה ליה טומאה בלועה בחריסין, וטומאה
23 בלועה - לא עמטאיה, כדאמר ביבמה
24 ה'מקשה' (חולק עא.א), מחרותיה מחרות -
25 אי אמרת בשלמא בלוע שאינו יכול לצאת
26 אלא על ידי דרוק, טהור - משום שזו הלינן
27 לקלא, ואמרין: צבע הוא, וטהור. משום דאי
28 ימי דם הוא, כיון דנבלע כל רצא, עסקמנין
29 ויכולין להעבירו, ואף פי שיכול לצאת על ידי
30 צפון - טהור. אלא לידרך, דאמרת: האיל
31 ויכולין לצאת על ידי היסק, כי לא יצאו נמי
32 טמאין - הבא הכי תלינן לקולא לאבול
33 תרומה תלויה, ודלמא דם הוא? אמר ליה נתח
34 לבתמים - דעיקר תחילת גורתן אינה אלא
35 מדרבנן. הילכך, מקילין, דמראיתיה, אלא
36 שנתראה בבשרה. מעביר עליו כו', והא הבא
37 דרבי דם הוא - עמטאיהן ליה, משום דנבלע
38 כל כך, ואף על פי שיכול לצאת על ידי צפון,
39 אפי' לו אינה משנה - משום טהור היא, והואיל
40 ורבי לא שנתא במשנתו משרדית את המושנת
41 רבי חייא - תלמידה, מנין לז רביעית דם -
42 של מן טמא באהל. הבית **טמא** - כלי הבית
43 טמאין באהל, כגללים דמעיקר, שיהו שם
44 קודם שנבלעה - טמאים, שנטמאו באהל. והא כגללים דלפניו, שבאי לבית לאור
45 שנבלע דדם בקרקע - טהורים, דהו לא טמאין. **ואם** לאו טהרה - ואף על גב דרביעית
46 שלמה נבלעה בו, אלמא, בלוע שאינו יכול לצאת להדיא אלא על ידי חזקה, כי הבא
47 דעל ידי צפון נבארה בולה, ורוקנין: טהורה. דהאי רביעית דרבי חייא, ב'הא
48 בבאה ממש מן המה, אלא רביעית דם הבוסה, שהוא ספק, ואפילו לא נבלעה - אין
49 לה טומאה דרית, כדתייא בפרק בתרא (נדה עא.א) איהו דם הבוסה? דרנוג שאינו טמא
50 רביעית דם בחיו' ובמותו, ספק יצא רובו מזימים, ספק יצא רובו לאחד מיהו, וטמא, כיון
51 דיכול לצאת בו - וחתך דרוקנין, אף על גב דליריש ביהו רביעית כל מה שבחבון -
52 טמאין, כל זמן שלא יצא, והואיל ויכול לצאת על ידי היסק.

אם
1 דחק, אלמא: תחומא מילתא הוא. ורמינהו: רביעית דם שנבלע בבגד! כו' ומשני: מקולו רביעית שכן כאן. והוא דרבי שניא לא היה אלא ליריש לקיש. אם כן תקשה לרבי יוחנן
2 ויש לומר: דלרבי יוחנן לא קשה מדי טומאה לערלה, דגבי טומאה - משום קפידא. וכיון דאני יכול לצאת אלא על ידי חזקה - בטל, דטומאה בלועה לא מטמיא. אבל נמי
3 ערלה - ניצא ליה בחזותא, ולא בטל ליה. ודחם קשייא דמתני ליריש לקיש, הכי קאמר: אפילו לפי דרבך שאתה מודה טומאה לאיסור - אל קשה, דים הבוסת דרבנן,
4 **ה**א יכול לצאת טמא - ואם תאמר: ומה קשייא, דלמא הכי פירשו: כל החבול שאינו יכול לצאת - ואם יצא מן הבוסת אקומין, ופרשטא אמא לאו טהרה? - אף על
5 הא יכול לצאת על ידי סתם הבבוסת - וטמא, והוא דרבי ר'בל הבלועי? ספק דרבי ר'בל לרעלי 'שבלע בבוסת', והאי - בבוסת הבבוסת אקומין, ופרשטא אמא לאו טהרה? - אף על
6 גב ריבול לצאת על ידי דהקק בצפון, ואדרבה, קשיא ליריש לקיש! ויש לומר: דרבי ריבול הבלועי משמע: שאינו יכול לצאת כלל, דסתמא קתי, ואפילו הכי קיימא שפיר אירשא.
7 דהכי

1 **אם הקפיד עליו אין** - והא דקתני "אם יכול לצאת, טמא" - כהשקפה. באורחא -
2 שאפילו אמש לא עם כלום. עמקרב קתני - אבל אמש אבל כשאר בני אדם. לאפוקי
3 דקדים - קודם היום לארבע שנים עשר משנתו ואבלי, ולא היה חוק הפל' לפי שהשיגה -
4 ממזרת את דרוק ומזוקתה והואכל - למתן עומד אצל כחו. הים - דקתני "יעטר
5 כל הלילה, דרי זה רוק הפל" - וזמנך

6 **ממש, אלא מתנבנב, רודאי שינה של לילה**
7 בעקו, ושבת היום, אל על גב דרשן - לאו הפל'
8 הוא, הואיל ותעם כלום. שהטעם שרית -
9 נגה כל היום כולו. והטעם ושנה פיקו -
10 הדבור מעבד כח הדוק. של שלש שעות -
11 שהוא עשוי דבור שלש שעות. ליפא מתינת'
12 - דעני לעשה כד שיהא רוק הפל' - כדקתני
13 מסייע ליה לרש לקסי. קורב - קודם -
14 השלמה מעבד כח הדרסיקו. ויקבר את הכובס
15 - קדם לפניו. שהחמיצו = שהסריחו. תני מי
16 רגלים וילד או זוקן - שקו וקור מעלו פסי'
17 מבוטין - מעלו פסי. בימות ההמה - מעלו
18 טפי. כפי ריביה איש שלש פעמים דקתני
19 אביו ואחיו חד - הולכה והובאה חשיב חד -
20 או דלמא: אמטויי חשיב חד, ואחוי - חד, ודוד,
21 להו תרי. שנייה אינשינים - נטר ובורח'
22 וקומיא ואשיל, לרוק הפל ומי גריסין ומי
23 רגלים. וני חמי שנייה עלו לו - אותם
24 שהעביר בשניה - עלו לו. ואשנייה לא עלו לו
25 וכו' הדר מעבד נטר ובורח' וקומיא ואשיל.
26 זימנא אחריה, בטר דרוק וגריסין ומי גרלים -
27 נמצא עוברין עליו כסודן. ונתי אידך בו' -
28 וקשין אחריה. אמר אביי הא מה מבייא להו
29 שנייה שהעביר - שנייה שהיה לו להעביר
30 ראשון - עלו לו, ואשנייה שהעביר ארשן -
31 לא עלו לו. דהכי שפיר, דכי הדר מצרכין
32 לעבוריהו בחר שנייה - הוי ליה כסודן. ובאי
33 אינשינים - דקתני באידך ברייתא "עלו לוי'
34 אינשינים לבסודן" שהיה לו להעביר כסודן -
35 שהוא העביר לבסודן. דהווי להו תרי אינשינים -
36 לבסודן, שנייה - דהעברתי. **משנה** מפקת
37 אשיתוליידי' בלעלי פ' כריסה - נהי כן נטרחה -
38 שפול' מעיה - בית דרסם. ושופעת - בגמרא
39 פריך: מאי קאמר? צטרסותיה - פריצתיה'
40 אחוץ אותה - בכך למודה להיות בכל עת
41 שהיא רואה. ריה שפעת - בכל ראות שהתראה
42 על ידי תחת אלו, כיצא בתן - מפרש
43 בגמרא **גמרא** מבייתא ריבי' - כגון ממושה
44 עשר לחמשה עשר. אמר קא שפעת וואלא -
45 היכן הוא חוסת, הואיל וכל ימיה רואה?

34 **לו, שנייה - לא עלו לו. אמר אביי: אידו ואידו - שנייה עלו לו, ולא ראשונים. ומאי "ראשונים"**
35 **- ראשונים לבסודן, ושנייה להעברתן. משנה** כל אשה שיש לה וסת - דיה שעתה. ואלו
36 הן תוסתות: מפקת, ומעמשת, וחוששת בפי כריסה ובשפול' מעיה, ושופעת, וכמין
37 צמוריות אחוץ אותה, וכן פיוצא בהן. וכל שקבעה לה שלשה פעמים - הוי זה וסת.
38 **גמרא** תינתן תרא וימנא: כל אשה שיש לה וסת - דיה שעתה! תהם - בוסתות דיומי,
39 תהם - בוסתות דגופא. דקתני: אלו הן וסתות - היתה מפקת, מעמשת, וחוששת בפי
40 כריסה, ובשפול' מעיה, ושופעת. שופעת? הא שפעה וואלא! - אמר עוביא בריה דרב עולאי:

41 **אם הקפיד עליו - אין, או לא - לא. "אחזה רוק הפל".**
42 **תנא: כל שלא טעם פלום מבער, סבר רב פפא**
43 **קמיה דרבא למיטרי: כמאן דאמר לא טעם מירי**
44 **באורחא. - אמר ליה רבא: מי קתני "בערב" -**
45 **"מבערב" קתני, לאפוקי היכא דקדים ויביל. אמר**
46 **רבה בר רב הנה, אמר רבי יוחנן: אחזה רוק הפל -**
47 **כל שעבר עליו חצות לילה, ובשניה לא מירא דבשניה**
48 **תליא מילתא? והתני: ישן כל היום - אין זה רוק הפל,**
49 **יעורו כל הלילה - תרי זה רוק הפל! - תהם -**
50 **במתנבנבם. היכי דמי מתנבנבם? אמר רב אשי: נים ולא**
51 **נים, תיר ולא תיר, דקרו ליה - ועני, ולא דע לאהורי**
52 **קברא וכו' מדפרו ליה - מדפר. תנא: השכים ושנה**
53 **פרקו - אין זה רוק הפל. ועד פפיה? אמר רב יהודה**
54 **בר שלאי, אמר רב אשי, אמר רבי אמינור: כל ששיא**
55 **רוב דבורו של שלש שעות. "מי גריסין לעיפת גריסין**
56 **של פול" וכו'. לימא מסייע ליה לרש לקסי, דאמר**
57 **רש לקסי: רוק הפל צריך שיהא עם כל אחר ואחר?**
58 **דלמא דתנא דפומאי שעלי. מתינתין ליה דאמר**
59 **יהודה, התקיא רבי יהודה אמר: מי גריסין וחתני,**
60 **ועובר שינתו לתובו מלה. מאי משמע דתני "עובר"**
61 **לישן? דאקדמי הווא? אמר רב נחמן בר יצחק: דאמר**
62 **קרא "וציו אחימצי צדך הכפר ועבר את הפושי".**
63 **אפי אמר מהקא: "והוא עבר לפניהם". ואיפית**
64 **אימא מהקא: "ועובר מלפם לפניהם וחי בראשם".**
65 **"מי רגלים שהחמיצו". תנא: פמה חומצין? - שלשה**
66 **ימים. אמר רבי יוחנן: כל שיעורו תכמים בכתמים,**
67 **צריך שיעורו לשעורן. הידל או דוקן? דאיש או**
68 **דאשה? מכוסים או מגולמים? בימות ההמה או בימות**
69 **הגשמים? "צריך לכספם שלש פעמים". קעו רבי**
70 **יהודה: אמטויי ואתני - חד, או דלמא אמטויי ואתני**
71 **תרי, מתי? תיקו. "העבירו שלא כסודן". תנו רבנן:**
72 **הקדים שנייה לראשונים, תני תרא: שנייה - עלו לו,**
73 **ראשונים - לא עלו לו. ותניא אידך: ראשונים - עלו**

1 **רלו**
2 **נדה. פרק תשיעי - האשה דף סג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"**
3 **תוספות**

4 דהכי פירושו לרש לקסי: שכל הבלוע שאינו יכול לצאת מכלו על ידי הדחק בנפח -
5 טהורה. ואם לאו, היכול לצאת על ידי הדחק - טמאה אפילו במזל דאורייתא. ואם כן,
6 בדם תבסה דרבנן. אפילו יוצא על ידי הדחק - טהור. והשתא מפרש כפיא ודיב טמנא
7 לרשא כן בטמאה דאורייתא. דכי אינו יכול לצאת - טהור, אבל יכול לצאת על ידי הדחק
8 - טמאה ולרבי יוחנן דמפרש כדמשני רב פפא -
9 פירושו: דרישא אם מתכבסת ויוצא ממנו
10 בתכבסת סתם - טמא. כשן דרך להקפיד עליו
11 הואיל ויוצא בקל, אלא אם - טהור, ואפילו
12 יוצא על ידי צפון, דאין דרך להקפיד עליו כן
13 שאינו יוצא בתכבסת סתם. ומייתי כל הבלוע
14 ליתן טעם לרשא. וכיון דאין יכול לצאת לכל,
15 אפילו להקפיד פירושו - אין קפידו פפא
16 דבגלה דעתו אצל כל אדם שאין דרכן להקפיד.
17 ברישא נמי יכול לצאת על ידי הדחק, ועל ידי
18 כבוס סתם אינו יכול לצאת - טהור, הואיל ואין
19 דרך להקפיד בסתם. ליתא דמבטחי רב פפא
20 היכא דאני יכול לצאת כו. והשתא רב פפא אינו
21 סותר מה שאמר לעיל, אלא בא לתרץ דהכי
22 פירושו: הוא יכול לצאת על ידי הדחק והקפיד
23 עליו לדחינא - טמא. וכי קאמר לעיל טהור -
24 בשלל הקפיד עליו לדחינא, ולא היה צריך רב
25 פפא לומר אלך יחתם דברדיך, אלא בא
26 להשיגנוע פלוגתא דרבי יוחנן ורש לקסי פלגי
27 ברלא קפיד ויכול לצאת על ידי הדחק, דריש
28 לקסי טמנא רבי יוחנן משה.
29 **נים** - לא נים תיר ולא תיר - פירושו: נים ולא נים
30 בחתלת שניה, תיר ולא תיר - סתם
31 שניה. כשהוא יעור מנתו. ובערבי ספסוד
32 (ספסוד קבא) נים גבי נתינמנמו יבאלו, ונקסי מי
33 דאי לשפודים נים ולא נים, תיר ולא תיר, איבא
34 לפרושי הכי בבי חונא: נים ולא נים - שעה
35 בחצות הלילה מתחיל להתנבנב, וני ולא תיר -
36 כפיא בחצי הראשון ותחת כשמיני בחצות הלילה
37 היה מתחיל ליעור. והשתא ניהו **תנא**
38 קבא: חמיתן שלשה ימים - קשה: דבפרי ר'ב
39 עוביא (שבת צ"א) קאמר בו: נים גרלים
40 שהחמיצו, ואיבא ספירם דרעי' ועי' ארבעים יום. ולפי
41 זה נחא. דאיבא למינה: משלשה ועד ארבעים
42 מעלו. ואיבא ספירם דרעי' יבן ארבעים, וקאי
43 אחינוקיה שהוה בן ארבעים יום. וקשה: דהא לקמן
44 איבעיא להו דילי או דוקן? ויש לומר דהכי
45 פירושו: דילי ודוקא. או אפילו דוקן נים ולא
46 כפירושו הקודם פירש דוקן מעלו פסי. וכן
47 משמע מדקאמר דאיש או דאשה - ולאכי
48 לומר: או דאשה דוקא. דהא "דילי או דוקן נקט
49 לשון זכר. וכן בשבת יבן ארבעים" - לשון איש.
50 מנה ומנה: אמאי לא אמיתו אבא וק' ברייתא
51 דשבת יבן ארבעים יום ועד מילי טובא
52 שגאריק' באותה ברייתא יתיר מהבא. והא
53 מאריך ברוך מן רגלים יותר מהמתן ונראה לומר:
54 דברייתא דהתם קאי אמילתא ונתא קמא דאמר
55 יכ' לכנס בו בגד טקו, והתם לא מעלו אלא מי
56 ארבעים יום. והא, לביי כתיב איירי, ומעלו נים
57 שלש ימים. אלא שייכ' מלוח מילי דהתם וכו'
58 ומשום הכי לא מיייתי ההיא ברייתא הבא.

59 **מפקת** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
60 **מעמשת** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
61 **וחוששת** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
62 **וכמין** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
63 **וצמוריות** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
64 **אחיוץ** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
65 **אחיה** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
66 **אחיה** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
67 **אחיה** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
68 **אחיה** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
69 **אחיה** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
70 **אחיה** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'
71 **אחיה** - פירש בגמרא: אשיתוליידי'

72 בלעו. ואין נראה אלא כמו שפירש בשבת (קל"א) גבי "פיקח ומתי" באליידי, כדאמר בברכות (כ"ב) גבי רבי שהיה מפקת, ומיניח ידי תחת סטרו. **מעמשת** - אשיתוליידי' רגוס' פירש
73 רשי בגמרא: באליידי, ואין נראה אלא פירושו: חסרי. וכן "קנה בחפלה" - חסרי. והערוך פירש: קל החיצא מן גרוקו מתוך מנבל כבו, ור' חסרי. ואין נראה לפרש שגלטיירי. ובלוח
74 דני תחתו איירי משפוקתא או מנשטת שעה או שתים בעת שריגלה לראות, אבל משום פיקח או עיטוש חרא זימנא - לא קבעה. ומדמפלגי בן תחלתו וסוף וסת, ופחד ביהוה דח' עיטוש
75 לא שייך תחלה וסת.

נדה. פרק תשיעי - האשה דף סג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

1 ל'ימים שנים - היינו כרבי, דאמר כהני חזקא חזקא. ושלטא מנא תבמינ - ושלש,
2 הואל ואני תוס' נמו. מודה רבי דבעי תלת זימני. ודכי קים ליה. אכלה שום
3 וראתה - הואל ועל ידי משעה הם - וניא תוס' נמו, ולא היה בכלל דמותניתין. ואם חמור:
4 דאמאי לא קאמר בני 'קפעת ראתה', רדדו נון מן ידי עשה ויהי לומר. דאיתא קובעת וסת
5 לקפעת לחודיה, כדאמר פרקי קמא (דהא א"א)

6 דכל שתקבעה מומתא אוני, אפילו כמה פעמים
7 - לא קבעה. אבל אכלה שום לא חשיב אונס ממי
8 טורח לשל קפעת. שאין הראייה באה על ידי טורח
9 אלא גמלא. וזו דברי רב שמעון בן גמלא אבל
10 חבמים אמורים בו - לכאורה משמע: 'זו', ולא
11 סבירא ליה. מדלא קאמר 'אבל רבי אמר',
12 ואפילו אם תימני לומר דמי, לא תישיב לקמן בג'
13 דילוג דהמוקטני שמאול כרבן שמעון בן גמלא.
14 דאלכא דמתניתין פליגי רב ושמואל. ולמאי
15 דאמר בעיקרן התלמוד דפלגי בלפוטגא דרבי
16 ורבן שמעון בן גמלא, כדרי' לומר: 'זו' וסברא
17 ליה. כדמטינן פרקי 'שור שנחג' (כבא קמא ל"ג).
18 אכורה לשמש לה שש שעות דרבי רבי יהודה
19 - כדרכי יהודה הוא שיק' למתני: 'כל היום כולה',
20 כדמטינן אפילו שהוא אמר כל היום, אלא שמעון
21 רבי יוסי עמי' לה בתרתי בני.
22 והוששת כבשה שעוט - היינו: כל שעה
23 ששית.

24 מן הנחה ולמעלה - פירש רש"י: סוף שש,
25 שהוא נטיס צללי ערב. ופירש רבינו שמואל
26 כן מאיר. דאף על גב דאמר בחימדי נשחט'
27 (פסחים תנ"א). וכן הנחה לכל המוקדים יהי'
28 משעה שעוט ומנחה ואילך - היינו, משום דלא
29 קים לן שפיר בשיעור שעות היום. אבל מן הדין
30 הוא מתחילת שביעית. ומדור לבני רבי ומי אסורה
31 עד חצי שעה שביעית. והיינו 'מן הנחה
32 ולמעלה'.

איתמר

24 לשנות בנסחות, לשלש - בימים. וינימא זו דברי רבן שמעון בן גמלא! הא קא משמע לן
25 שמואל: דרבן גמלאי דרבי - כרבן שמעון בן גמלאי סבירא ליה. משננה היתה למודה
26 להיות רואה בתחלת הנסחות, כל המהירות שעשתה בתוך הנסחות - גמאיה. בסוף
27 הנסחות - כל המהירות שעשתה בתוך הנסחות. מורחות. רבי יוסי אמר: אף ימים ושעות
28 נסתות. היתה למודה להיות רואה עם הנין תחמה - אינה אסורה אלא עם הנין תחמה.
29 רבי יהודה אמר: כל היום שלה. גמרא תנא, כיצד אמר רבי יוסי: ימים ושעות נסתות
30 היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום ששעות ראשונות, הגיע
31 יום עשרים ולא ראתה - אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות ולא ראתה, ורבי
32 יוסי מתיר עד שש שעות, והוששת בשש שעות. עברו שש שעות ולא ראתה - אסורה
33 לשמש כל היום כולה - דברי רבי יהודה, ורבי יוסי מתיר מן התננה ולמעלה. 'היתה
34 למודה'. והתניא, רבי יהודה אמר: כל תלילה שלה! - לא קשיא, הא - דריגלה לראות
35 בתחלת יממא, והא - דריגלה לראות בסוף ליליא. תני תדא: רבי יהודה אסורה לפני
36 נסתה, ומתירה לאחר נסתה. והניא אידך: אסורה לאחר נסתה, ומתירה לפני נסתה. ולא
37 קשיא, הא - דריגלה למחוי בסוף ליליא, הא - דריגלה למחוי בתחלת יממא. אמר רבא:
38 הלכה כרבי יהודה. וזו אמר רבא הכי? והתניא: 'והתורה את בני ישראל מנמאומתאם',
39 כמאן אמר רבי ימינה? אותרה לבני ישראל שיפרשו מנשוחותן סמוך לנסותן. וכמה? אמר
40 רבא: עונה. מאי לאו - עונה אחריתי? - לא, אותה עונה. - ותרמי' למה לזי? צריכא, דאי
41 אשמעינן הא הוה אמונא: הני מילי - אחרות, אבל לבעלה, לא קא משמע לן. ואי
42 מהתניא - הוה אמונא: סמוך לנסותה עונה אחריתי, קא משמע לן אותה עונה. זה משננה
43 היתה למודה להיות רואה לא עם המשעה עשר ושינתה להיות רואה ליום עשרים - זה וזה
44 אסורין. שינתה פעמים ליום עשרים - זה וזה אסורין. שינתה שלש פעמים ליום עשרים - זה וזה
45 עשרים, שאין אשה קובעת לה נסת - עד שתקבענה שלש פעמים, ואינה מפוררת מן הנסת -

1 כשופעת דם טמא מתוך דם מזור - רגילה לראות דם טורח תחלה ואחר כך דם
2 טמא - ידו וסת. וכל שעה שחראה דם טמא אחר דם טורח - אמרין ודיה שעתה.
3 נסה - בלא יד. הרי אמרי - לקמן בשעתין אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש,
4 ומפרש לה לשנות בסותה כו'. לימים - וסתות דומי, משקבעת שתי פעמים
5 - היו וסת. לנסות - דאיתא. כגון בני
6 דמתניתין, משקבעת פעם אחת - היו וסת.
7 למה שלא מני חבמים - וסת שלש, וקובעינא
8 ליה לשמואל: 'למה שלא מני חבמים', מאי
9 הא? והכי קאמר שמואל: אני שמעתי בן
10 'למה שלא מני חבמים שלש', אבל אני יודע
11 מרו. מתניתין היא - דרקינ' יוכן כיצא בדין,
12 ופירשה רבה רב עלאי: לאיתוי הגי. הא
13 שמערתא - דשמואל, דאמר לימים שנים,
14 לנסותה אחר. זו וזה - כשיגיע עד מנחה
15 עשר - אסורה לשמש, שמתחור לנסותה.
16 ותיבועי יום עשרים - בני אכסר, טמא
17 מעכשיו הקבע וסת ליום עשרים. שאמר משום
18 רבן שמעון בן גמלא - ולא היה חזק ביצד
19 תחלת זימני, כדשמעין ליה לרבן שמעון בן
20 גמלא בכל דוכתי' לשליש תשלא, לרביעי
21 לא תנשא (בבבא ד"ב). וינימא זו דברי רבן
22 שמעון בן גמלא - דהא קימנא לן בכל
23 דוכתי, דבעי שלש זימני לחזקת. משננה
24 בתוך וסתות - בסותה דגופה קאמר. אף
25 ימים ושעות - בגמרא. ומפרש אינה אסורה
26 אלא עם הנין תחמה - וכל הלילה משמשת
27 ואם עבר הנין תחמה ולא ראתה - משמשת
28 כל היום. ורבי יוסי קמני לה, דרקינ' שעת
29 וסתות, ותו לא. רבי יהודה אמר בן רבי
30 שלח - מותרת לשמש משכב בן היום
31 ולא ראתה, אבל כל הלילה שלפני הנין תחמה
32 של וסתה - אסורה לשמש. ומפרש בגמרא
33 דהאי 'למודה עם הנין תחמה' דקתני -
34 רגילה למחוי בסוף ליליא לממדי לילימי
35 תחלת יממא. ואנן אסורין לה כל ענת וסתה
36 ונמצאת אסורה כל הלילה, שהיא ענת
37 וסתה. ורבי יהודה ממתיר. גמרא אסורה
38 לשמש כל היום כולה דברי רבי יהודה - ורבי
39 יהודה לטעמיה. דאמר: כל ענת וסתה אסורה,
40 וענתה היא או יום או לילה. ומי שסתה
41 בלילה, ואפילו בסופה - אסורה כל הלילה.
42 ואם וסתה ביום, ואפילו בסופה - כל היום
43 אסורה. עיי' שש שעות - דשעת זידיקא,
44 הואל וסתה בשעה ששית - אינה אסורה לא
45 לפניה ולא לאחריה. והוששת לשש שעות -
46 שעה ששית היא אסורה. שהוא וסתה. מן
47 הנחה - היינו שש שעות ולמעלה, מבי ינוט
48 צללי ערב. ובשבע, כבר נטו הליליים, והנחה
49 במשך עם הנין - דמתניתין, בסוף לילה.
50 לפיכך כל היום שלה. והלילה אסורה. עם
51 הנין דברייתא - בתחלת יממא, ולפניך לילה
52 מותרת ויום אסורה. וזהוהו את בני ישראל
53 - וספקי' ליה 'יהודה בנתיה'. עונה אחריתי
54 - דאם וסתה ביום - אסורה כל היום וכל
55 הלילה שלפניו. ורבי יהודה לא אסר אלא ענת
56 וסתה. ותרתי למה ליה - לרבא לאשמעינן?
57 משננה אינה מפוררת מן וסת - דאסורה
58 כל ימי וסתה, שנא תראה. גמרא
59 קבעה

והתיר חמשה עשר, וקבעה לה יום עשרים, שאין אשה קובעת לה נסת - עד שתקבענה שלש פעמים. גמרא

1 תינוקת ארבע לילות - וכן הלל לא בער רופוף, כדאמר בגמרא: מעשה נתן לה רבי
2 ארבע לילות מתוך שנים עשר חודש. וכן נראה דארבע לילות לבית שמואי,
3 אפילו שפוחות, כמו לבית הלל. **כל** זמן שהרוק מצוי בתוך הפה - שרואה תחמת השמשוי,
4 תלין כל היום מתחרת וכל הלילה שאחריה, אפילו לא שמשה בהם בדם בתולים, ואפילו
5 אינה נודרת. אבל תו - לא תלין, וכן הלל, ואחריה ולא

6 שמשוה. כדאמר לעיל בסוף פרק קמא (יא.ב.) עבר
7 עליה לילה אחת בלבד תשמיש - טמאה. ורבי
8 מחמיר טפי, דרוקא כשחותרת ביום שלאחר
9 תשמיש ביום תו ובלילה שלאחריה, אבל בלא
10 נדחה - לא.

11 על גבי תלין לה גבי כולם אינה רואה
12 בידוע שחיה המכה - לפרסם דרטיס
13 הכי "על גבי כלים רואה" ליבא לפרשי "בידוע"
14 דאיכא התיבה, הוא לא מוכח ולא מדי. הואיל
15 ורואה. אלא הכי פירושו: בידוע שיש תליות
16 שחיה המכה. וכן צריך לומר בפרק "דם הנדה"
17 לעיל (ג.ב.) "בידוע שלפני הכבוס" - כלומר, שיש
18 לתליות לפני הכבוס. **רב** אמר לא הפסידה לילות
19 עד מוצאי שבת תנן - ואם תאמר: בפרק קמא
20 דכתובות (ה.) דפרק לטאן דאמר לכעול בשבת

21 מדיקדמא הכא "עד מוצאי שבת", וקמאר: מאי
22 לאו, דאי לא בעל - מצי בעל? ומשני: לא
23 כשבעל. ופרקי: אי כשבעל, מאי למימרא? ומשני:
24 הא קאשמעו לן כדשמואל, דאמר: פרהה דחוקה
25 כו, והשתא, מאי פריך "מאי למימרא", הא
26 אשמעין טובא, וכל הפסדה לילות, כדאמר
27 רבא וש' שומר. דהתם איבא לישנא דשמואל
28 אומר למבעל לכתולה, וכן רבא, ואיטריק ליה
29 לשנויי הכי לשמואל, ואפילו אי יכלו סבירא ליה,
30 דהפסידה לילות. **דשרי** למבעל לכתולה.

31 כדשמואל כו - אף על גב דבפרק קמא דכתובות
32 (ה.) מייית דך דשמואל אבעילה שניה, מכל
33 מקום לפי האמת דשרי למבעל בתולה נקט רבא,
34 דהיי רובתא שפי. **רב** אסי אמר טוהרה - ואף
35 על גב דלית ליה דך סבירא דאם איתא דהיה דם
36 מעיקרא יהיה ארי, מיהו סבירא ליה שפיר הוא דרב
37 גידל לרעיל. סוף פרק קמא (יא.ב.) דאם פסק
38 תחמת תשמיש וראתה אפילו תחמת תשמיש -

39 טמאה. דאם איתא דדם בתולין הוא - מעיקרא
40 כשמששה הוא אחי, ולא היה לה למפסק תחמת
41 תשמישו. כיון דבתולה בעל ומצא דם. אם איתא
42 שעשאר עוד דם בתולין - לא היה לה לפסוק
43 כשמששה. אבל הכא איברי דעל ולא מצא דם,
44 ולכחי איבא למימר דבעל כדשמואל.

45 **שאני** שמואל דרב נודרה - משמע הכא
46 דשמואל לא סבדיחא, וכן בפרק קמא
47 דחגיגה (יד.) גבי בתולה שעבירה, פירושו:
48 שהשגיבה על פי החובת, ואין ריהה נוף - ובהו
49 נודע שהיא בתולה ומפיק דכשרה לכתן גדול,
50 דאיכא למימר: באמנטי עיבה, ודביח טפי
51 ממשששה. וקשה: דבפרק קמא דכתובות (ה.)
52 קאמר: רוב קניאן שחיה ויש לומר: ודשיח
53 דכתובות אינה בעילה מנודה שתעבר בה,
54 כבשאר ביאות.

1 ונאסר יום עשרים - הבא שדרי למודה בעשרים ולא עקרונה אלא שני פעמים שדרי
2 עקירה האחרונה של עשרים האחרונה של ראהה שאחרי השלישים שנים לאו עקירה
3 הוא שדרי לא ניתנה ליום שלישים השלישים ולא ראהה עד יום עשרים לחדש בחוסות.
4 מפני שארחה - זה שחור לשוב יום עשרים בזמנו הראשון בא. **משנה** כל זמן שי
5 יין - כל אשה יש לה בתולים דמים, ואין לה
6 הרי זה חור קמיע - וכוין שאין לוק דמים
7 מרובם אין גיבין מרובין.

הדרן עלך האשה

8 **משנה** תניקת נותנין לה איבער לילות -
9 לשמשו, ואפילו רואה - אמרין: דם
10 בתולים הוא. עד שתחיה המכה - מפרש
11 בגמרא. הגיע זמנה לראות - ולא ראתה. עד
12 מוצאי שבת - והיא ניסת ברביעי. **גמרא**
13 אפילו ראתה - בבית אביה, אמרו בית הלל
14 הואיל ולא הגיע זמנה לראות - נותנין לה עד
15 שתחיה המכה. מפליגי בבית - בהגיע זמנה
16 קתינ דחוקן בין ראתה ללא ראתה. שנוחתי -

17 לקמן מפרש. שהיוק מצוי - שרואה תחמת
18 תשמישו. עד מוצאי שבת תנן - ביום ובלילה.
19 דשרי למבעל בשבת - אף על פי שכל בעל
20 עדיין כי אם שתי בעילות, ופתח דרוק, וחזר
21 ובעל - בתוך ארבע לילות. טמאה - דדם נדה
22 הוא. בעירת נותנין לה לילות הראשון - ואפילו
23 לבית הלל דאמריו בהגיע זמנה לראות ארבעה
24 חזי מצוי נערה. ומשניעו ימי הנערים. וזוהר
25 וזמנה. אבל בנורת - לילה הראשון, וזוהר
26 מתוך שנים עשר חודש - שבעל לילה הראשון
27 והלך בדרך מיד. ושמה שלשה חודשים, וזוהר
28 ובעל ומצא דם, וכן פעם שניה ושלישית, ובא
29 לפני רבי. ואמר: דם בתולים הוא.

הדרן עלך האשה

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות, וניסת, בית שמואי אומרים: נותנין לה ארבע לילות,

ובית הלל אומרים: עד שתחיה המכה. הגיע זמנה לראות וניסת, בית שמואי אומרים: נותנין לה לילה הראשון, ובית הלל אומרים: עד מוצאי שבת, ארבע לילות. ראתה ונודרה בבית אביה, בית שמואי אומרים: נותנין לה בעילת מצוה, ובית הלל אומרים: כל הלילה פושה. **גמרא** אמר רב יוחנן בר זבד: ואפילו

ראתה. מנא - מדיקא מפלוג בסיפא בין ראתה בין בישא ראתה, מכלל דרישא - לא שניא הכי ולא שניא הכי. תניא גמי הכי, בית הלל אומרים: עד שתחיה המכה, בין ראתה בין לא ראתה. **ע"ד** שתחיה המכה? אמר רב יוחנה? אמר רב: כל זמן שזוהרת. פי אקוריתא קמיה דשמואל, אמר לי: נחודה זו - איני יודע מה היא, אלא - כל זמן שהרוק מצוי בתוך הפה מחמת תשמישו. נחודה דקאמר רב היכי דמי? אמר רב שמואל בר רב יוחנן לדידי מפרשא לי מצינה דרב: עומרת ורואה, וישבת ואינה רואה - בידוע שלא חיתה המכה. על גבי קרקע ורואה, על גבי קרים וכפתות ואינה רואה - בידוע שלא חיתה המכה. על גבי כולם ורואה, על גבי כולם ואינה רואה - בידוע שתחיה המכה. **הגיע זמנה** וכו'. איתמר: שימשה בימים, רב אמר: לא הפסידה לילות, ולוי אמר: הפסידה לילות. רב אמר: לא הפסידה לילות, ולוי אמר: הפסידה לילות. **מא** "ארבע לילות" דקתני? ארבעה עונות. ולוי, למה לי ליתני "ארבע לילות"? אורח ארעא קא משמע לן: דרדקה דביאה ליליות. ולוי, למה לי ליתני "ארבע לילות"? **ע"ד** מוצאי שבת" למה לי? הא קא משמע לן: דשרי למבעל לכתולה בשבת. כדשמואל, דאמר שמואל: פרהה דחוקה - מותר ליפגם בה בשבת, ואף על פי שמשור צדודות. איתמר: בעל ולא מצא דם, וזוהר ובעל ומצא דם - רבי חנינא אמר: טמאה, ורבי אסי אמר: טהורה. רבי חנינא אמר: טמאה, דאם איתא דהיה דם בתולים - מעיקרא הוי אחי. ורבי אסי אמר: טהורה, דילמא אחימי ליה כדשמואל. דאמר שמואל: וכולני לכעול פמה בעילות בלא דם. ואידך - שאני שמואל דרב גובריה. אמר רב: בוגרת נותנין לה לילה הראשון. ותני מילי - שלא ראתה, אבל ראתה - אין לה אלא בעילת מצוה, ותו לא. מיתבי: מעשה ונתן לה רבי ארבע לילות מתוך שנים עשר חודש. היכי דמי? אילמא דיהיב לה פולחן בימי קטנות

עד

ע"ד

ע"ד

ע"ד

ע"ד

ע"ד

1 קר שחיה הפכה הן - ארבעה לילות קטנה, מא עבדיהיה? אין אלא אחת -
2 ושש בעי למתה לה. לבר שנים קטנות. אי אמת בשלמא בוגרת בעלמא - שנסת
3 לאחר שבורה. איח לה פפי - מלילה אחת, דאית לה עני לילות. משום הכי דייב לרך
4 משגבנה לילה אחת שלמה. ואף על גב דהבילה קודם לכן, וכו דייב דאזני בעילות
5 קטנות למבגר דאח הא טאריבא לילות הניחונ

6 לנשה, דהא אמרנן: כל בעילות שבעל אינן
7 אלא אחת, תא לילה אחת מיחא מביצי, ותד
8 לא יתיבת לה ארבע אלא שלש. איני נפי
9 בעילת נעוהת לפבצר דתיא - מלילות דבורה,
10 ותו לא. הלכך, לך בוגרת שנבעלה קודם לכן
11 יתיבין מיחא לילה אחת מהסתים. אלא אי
12 אמת בוגרת - לילה לארבעין ותו לא. אמאי
13 יידיב לה לך אחת מיחא בנרות? אם אן
14 בעילות דקיסת כלן מאי אהו, דהא בעילה אח
15 דביע ליתמב בבימי נעוהת, ולא כל הלילה
16 ושש בימי נעוהת - ולכא בהא בנרות כלן.
17 והקשיא לך: הא לא משכחת שלש עוהה של
18 שלשה חדשים בימי נעוהת? מי סברת כו,
19 ביותה דרב - בנורת, כל לילה דראשון, לא
20 יאנה כו - שלא נפיש לה דבורי. משנתק
21 שני - זקנה, נתמנעו מנונית - קשין לכא.
22 נתו - וכו, ובית כו, לא לשמן. הדין - והו
23 הדין שנתון על הענבים. הלובים - דתי
24 חופאי, אישקביא שמנקי בה את הגת.
25 והקשיו - זו היא הגת עצמה, שהענבים
26 נתונים עליה.

1 **עוד שחיה הפכה הן. הן. אלא דייב לה פוליהו**
2 **בימי נעוהת - נעוהת שנים עשר חדש מי איפא?**
3 **ותא אמר שמואל: אין בין נעוהת לבגרות אלא ששה**
4 **חדשים בלבד! וכי תימא: בציר מחכי - הוא זקלא,**
5 **הא טפי - איפא, הא 'בלבד' קאמרו! אלא דייב**
6 **לה שתיים בימי קטנות ושתים בימי נעוהת - הא**
7 **כעת מיניה רב חיננא פר שלמא מרב: הני גלי מיהו**
8 **שאתה בתת - אינן אלא אחת, ותישאר משלימן**
9 **לארבעה לילות. אלא: דייב לה אחת בימי קטנות,**
10 **ושתים בימי נעוהת, ואחת בימי בגרות - אי אמרת**
11 **בשלמא בוגרת בעלמא יתיבין לה טפי, פי היכי**
12 **דהניין קטנות בימי נעוהת למבצר לה חדא, אהני**
13 **נמי נעוהת לבגרות למבצר לה חדא. אלא אי אמרת**
14 **בוגרת דעלמא לא יתיבין לה טפי, לא ליתב לה אלא**
15 **בעילת מצוה ותו לאו - לעולם דייב לה אחת בימי**
16 **קטנות ושש בימי נעוהת, מי סברת כל תלת ירחי**
17 **קטנות עונה? כל תרי ירחי - חדא עונה. מנימן**

1 **רמה**
2 **רש"י**

1 **וכי תמא בעיר דליכא ההא טפי איבא - במסכת דרושין (ע"א).**
2 **ליה (בלבד) ובלא 'בלבד' נמי משמע אל פרות ולא יתו. מדין נראה דאי לא**
3 **'בלבד', מצוה לפרותי' הן: אין שעור הקטן שבין נעוהת לבגרות אלא ששה חדשים, והוא**
4 **משמע שפיר דאיכא פפי. אלא דייב לה אחת בימי קטנות ושתים בימי נעוהת כו -**
5 **דמוסק לקטן 'מי סברת דרב תלת ירחי אחת**
6 **עונה, מכלל דרב דייב דאח סבור מתחלה, ועל כן או**
7 **דראשונה שבקטנות דרוקן מן הענינה ששה**
8 **חדשים השאר שלשה שלשה, ואז הרביעת**
9 **דרוקן החודשים השלישית השאר שלשה**
10 **שלשה. שאם לא כן, לא היו מתוך שנים עשר**
11 **דאם לא כן, כי מסיק 'תלתא בימי נעוהת, וכל**
12 **תרי ירחי דאח עונה, לא היה צריך לשנות סדר**
13 **העונה, אלא כל תלתא ירחי דאח עונה**
14 **דראשונה - לפני נעוהת. והשנה - בתחלת**
15 **נעוהת. השלישית - באמצע נעוהת שלשה**
16 **ירחים אחרים. הרביעית - בסוף נעוהתו ושי**
17 **לומר: דניחא לא להיתלמוד להשוות הפסקות**
18 **הביאות מזו כמזו שחזו יוכל, ואף על גב דביאת**
19 **קטנות צריך שתהא ששה חדשים לפני נעוהת,**
20 **דאם לא כן - לא היו עשה עשר חדשים, מכל מקום**
21 **נראה לדא דוקא בשלא בעל אלא ששה חדשים**
22 **לפני נעוהת. דהא אפילו בעל כל החדש קטנות,**
23 **קאמר דאזני אלא בעילת אחת. הלכך, אל כל**
24 **דאח תלתא ירחי - ההיה השניה שבתחלת**
25 **נעוהת סמוך לביאה אחרונה של קטנות. משום**
26 **הכי קאמר 'כל תרי ירחי דאח עונה, השניה**
27 **תהיה בסוף שני חדשים של נעוהת דרוקן סמוך**
28 **קטנות. והשלישית - לסוף ארבעה חדשים,**
29 **הרביעית - לסוף ששה חדשים. ותיקא שיה -**
30 **תרי ירחי. וכן בראש סלקא דרמיא מעביקא**
31 **בכל תלתא ירחי דאח עונה דהא, שיה בה העין**
32 **שלשה חדשים לפני קטנות, ומשכחת הביאות עד**
33 **סוף קטנות, דאזני אלא ביאה אחת. ומשם -**
34 **לשלשה חדשים באמצע עונה. ורביעית - שלשה**
35 **חדשים בבגרות. ואז הרביעה - בסוף קטנות,**
36 **ותעה - באמצע נעוהת. ושלישית - בסוף**
37 **נעוהת. ורביעית - שלשה חדשים בבגרות. סבר**
38 **למעבד עובדא כותיה דרב ואפילו דאח - ואם**

1 **תאמרו: הוא אפילו אי לא הוא מפליג בין ראתה ללא ראתה, מכל מקום לא היה ליה למעבד כרב. דהא מסיקין לך רב ושמואל דאמרו תרויהו: הלכת. בועל בעילת מצוה ופורשי!**
2 **לומר: דאי לא עביד כרב לרקמן - לא היה מקפיד שמואל, ומכל מקום היה עביד כמתניתין. אבל בוך שחיה רוצה לעשות מה של אמר רב מעולם - בהו היה מקפיד שמואל.**

1 **הדין**
2 **הדפין**
3 **הדין**
4 **הדין**
5 **הדין**
6 **הדין**
7 **הדין**
8 **הדין**
9 **הדין**
10 **הדין**
11 **הדין**
12 **הדין**
13 **הדין**
14 **הדין**
15 **הדין**
16 **הדין**
17 **הדין**
18 **הדין**
19 **הדין**
20 **הדין**
21 **הדין**
22 **הדין**
23 **הדין**
24 **הדין**
25 **הדין**
26 **הדין**
27 **הדין**
28 **הדין**
29 **הדין**
30 **הדין**
31 **הדין**
32 **הדין**
33 **הדין**
34 **הדין**
35 **הדין**
36 **הדין**
37 **הדין**
38 **הדין**
39 **הדין**
40 **הדין**
41 **הדין**
42 **הדין**
43 **הדין**
44 **הדין**
45 **הדין**
46 **הדין**
47 **הדין**
48 **הדין**
49 **הדין**
50 **הדין**
51 **הדין**
52 **הדין**
53 **הדין**
54 **הדין**
55 **הדין**
56 **הדין**
57 **הדין**
58 **הדין**
59 **הדין**
60 **הדין**
61 **הדין**
62 **הדין**

1 **דינינו** תנא קמא - ואם תאמר: טובא איכא בנייהו, דהא תנא קמא מעריך שנים עשר
 2 חדש, ורבן שמעון בן גמליאל קאמר רבשענא בזה הנת - ישתמש בהן בנת הבאה.
 3 אם כן, הוא סופק, תו לחלוקה, תו, וסדח משנה כל ימי מנח הגוף ויש לומר: דסבירא ליה
 4 דתנא קמא לא מחמיר מעט עשר חדשי לבנה, ובישול פירות הולך אחרי החמה, אם
 5 כן סופק. וכן מצינן שנים עשר חדשי

6 לבנה. ומשני: "איכא בעייהו חרפי ואפלי" -
 7 כלומר: אשתקד הוו אפלי, ובעשיו חרפי, ויכאיב
 8 פחות משנים עשר חדשי לבנה מנת לנת, אי נמי
 9 פשיטא ליה דתנא קמא לא קאמר שנים עשר
 10 חדש משתרוקנה הנת - דאם כן, כלו ימי בעידי
 11 ולא יכול להשתמש עד עשרים וארבעה חדשי,
 12 דהיא תו אחת. וכן איתא: "שנים עשר חדשי" קאמר
 13 תנא קמא - עם זמן שדיין בו, דהיינו כרבן שמעון
 14 בן גמליאל דאמר "לנת הבאה!" ומשני: "איכא
 15 בנייהו חרפי ואפלי", כדפרש רש"י "חרפי" -
 16 שגמורו הבער של שנה זו משל אשתקד. רבן
 17 שמעון בן גמליאל מיקל, דליכא שנים עשר חדש,
 18 "ואפלי" - שגמורו הבער של שנה זו משל
 19 אשתקד. רבן שמעון בן גמליאל מחמיר, אבל תנא
 20 קמא מודה נמי, לכל זמן שיש בו שנים עשר חדשי
 21 עם זמן שדיין בנת - ד"בכך, וזו היא קולא.
 22 **ובכולן** ששופעת ארבעה מותין קאמר לילת
 23 לאתר אובנת לילת בלוך צריכה
 24 לברוק את עצמן - אומר רבינו יצחק, דלאו דוקא
 25 כשכלמו כל ארבעה לילות, והוא הדין מבלי
 26 לילה מתוך ארבעה לילות ליום של אחרי כן. דהא
 27 אם ראתה ביום - שגמורו לילת, דאמר ארבעה
 28 עונות, ואפילו לרב, דאמר, לא דפסידה לילות,
 29 מכל מקום מודה דאם נשתנו, תוא ראייה נשאת,
 30 הליכך, צריכה לברוק אולי נשתנה. אף על גב
 31 דבליה נמי אם נשתנה טמאה - מכל מקום לא
 32 בעיא בדיקה, אבל ביום בעיא בדיקה, ולא סמכין
 33 למימרה. הוילא תשופעת דם בתולים, עליה הוה
 34 בדיקה, אפילו לרב, ופליגי לבקן עולה דהוה
 35 מאיר דאמר: לא מראה דמים אהת הן, ודואי את
 36 ליה או הוה ספק קמא נדה (א"א): אם נשתנו
 37 מראה דמים פירק קמא נדה. ולקמן לא פליגי
 38 בנשתנה הדם מבחוליה, אלא אם בין זה ובין
 39 הראשון דומה לדם נדה. והבי פירוש: "ובכולן"
 40 רבי מאיר דחמירי בבית שמאי" - בכל מחלוקת
 41 שבין בית שמאי ובית הלל (ובית הלל) דמתניתין
 42 ממתירין. ודוקא באותן ארבעה לילות לתשוק
 43 שלא הגיע זמנה לילת, ובלילה התינוקת שחייע
 44 זמנה, מטוד רבי מאיר, ובלילה דומה לדם נדה -
 45 תלין ליה דם בתולים. ושאר ראיות שבין בית
 46 שמאי ובית הלל" - כגון מארבעה לילות ועד
 47 שתחיה הנכה לתשוקת שלא הגיע זמנה, ובגן
 48 מלילה ויראשנה דאפילו לילות בהגיע זמנה
 49 דלביית שמאי לא תלין כלל בדם בתולים, ולבית
 50 הלל תלין בבתולים אפילו דומה לדם נדה. והתם
 51 מחלק רבי מאיר שגמורו אפילו דומה לדם נדה - חתם
 52 אף על פי שבתינוקת אולי הלילה הוה תולין

1 **העקלים של נצרים ושל בצבזין** - מנבבן, של שיפא
 2 ושל גמי - מיישגון, וכמה מיישגון? שנים עשר חדש.
 3 רבן שמעון בן גמליאל אומר: מניחן מנת לנת ומבד
 4 לבד. - תייגו תנא קמאי! - איכא בנייהו חרפי ואפלי.
 5 רבי יוסי אומר: הרוצה לטהר מיך - מגיעין ברותיך,
 6 או חולטין במי זיתים. רבן שמעון בן גמליאל אומר
 7 משום רבי יוסי: מניחן תחת הצינור ששמויין מקלחין,
 8 או כמעין שמויין ורפיין. וכמה? עונה. פירך
 9 שאמרו בין נסה, כך אמרו במוטרות - כלפי לייא?
 10 במוטרות קיימויין - אלא: פירך שאמרו במוטרות כך
 11 אמרו גיין נסה. וכמה עונה? אמר רבי חייא בר
 12 אבא, אמר רבי יוחנן: או יום או לילה. רבי הנה
 13 שאונא, ואמר לה רבי הנה בר שאונא אמר רבה
 14 בר בר הנה אמר רבי יוחנן: חצי יום וחצי לילה.
 15 ואמר רב שמואל בר רב יצחק: ולא פליגי, הא -
 16 בתקופת ניסן ותשרי, הא - בתקופת תמוז ומבט.
 17 הכא נמי, אימא גבי נדה: חצי יום וחצי לילה!
 18 והא לילה וחצי יום קאמרו! אלא: איך דניסן
 19 ותשרי, אי חצי יום וחצי לילה דמבט ותמוז, אי פריעה
 20 ואמרי, שאני בתופה. דמבבי בה מפי עד דחתמי.
 21 רב ושמואל דאמרי תרנויהו: הלכת - בועל בעילת
 22 מצוה, ופורש. מתיב רב חסדא: מעשה ונתן לה רבי
 23 ארבעה לילות מתוך שנים עשר חדשי! אמר ליה
 24 רבא: הדורי אפיקא למה לי? אותיבי מפתיתין! - הוא סבר - מעשה רב - מכל מקום
 25 לרב ושמואל קשיא! - אינהו דקבדו פרבותינו, דתיאי, רבותינו חורו ונגמנו: בועל בעילת
 26 מצוה, ופורש. אמר עולא: כי הוה בה רבי יוחנן וירש לקיש בתיתוקת, לא הוה מספין מניה
 27 אלא דקמסק תעלא מבי כרנא, וגסימי בה בה הכי: בועל בעילת מצוה, ופורש. אמר לו
 28 רבי אבא לרב אשי: אלא מעשה - בעל נפש לא יגמור ביאהו! - אמר לו: אם כן, לבו
 29 נוקפו ופורש. הנו רבנן: ובולן שהיו שופעות דם וכוותו מתוך ארבעה לילות לאחר ארבעה
 30 לילות, מתוך הלילה לאחר הלילה - כולן צריכות להיות עז געמן. ובכולן רבי מאיר מחמיר
 31 פירך בית שמאי. ושאר ראיות שבין בית שמאי ובית הלל - הלך אחר כרנא דמים. שהיה
 32 רבי מאיר אומר: מראה דמים משונים שבו זה מזה. פירך: דם נדה - אדום, דם בתולים
 33 אינו אדום. דם נדה - זיהום, דם בתולים אינו זיהום. דם נדה - בא מן המקור, דם
 34 מן החיים אומרם כל מראה דמים - אהת הן, הנו רבנן: הראה דם מקומת תשמיש
 35 משמישת פעם ראשונה ושניה ושלשית. מפאן ואילך - לא תשמש, עד שתתגרש,
 36 ותנשא

1 העקלים - רדושו. יש מקומות שקשורין את תפוח של הירענים בעקלים כסבי. כגבזין
 2 קבוס. מנבן - שאינם בולעין כל כך. שיפא - גומא גלידיר בלוע, חרפי ואפלי -
 3 לרבן שמעון, פמנים קשו וזרמ מנינים עשר חדש. פמנים קשו פחות. לא פליגי - רבי
 4 חיאי ורבה בר בר רב. בתקופת ניסן ותשרי - שהיום והלילה שוים, או יום או לילה.
 5 חצי תמוז ומבט - שאינם שוקי, חצי יום
 6 וחצי לילה - רדויו עונה שלמה של שנים
 7 עשרה שעות. שאני בתבל דמנין בה מפי -
 8 יש עיבוב דבר לרדוק סבך ולחוטמה, הליכך
 9 בענין לילה שלמה חצי יום. הלכת בעל
 10 בעילת מצוה - כן הגיע זמנה, כן לא הגיע. כי
 11 חזו מעיניו בתקופת - בהאי פירקא שמעה
 12 חזו "תינוקות" תעלא - שועל. מבי כרנא - מן
 13 המחירשה, שאינו מוציא משם אלא אבק
 14 ברבלי. ובי נמי לא ילפינן מפרקא דמתניתין
 15 מדרי, אלא מביהיא. וכרובותיו, דאמר: בעל
 16 בעילת מצוה, ופורש. מתוך ארבעה לילות -
 17 ללא ראתה בבית אביה, או מתוך הלילה,
 18 לראתה בבית אביה - צריכות להיות, שאין
 19 סומכות לומר: הוילא תשופעת דם - מדם
 20 בתולים הוא, ואפילו אתר ארבעה לילות, אלא
 21 בדקות אם נשתנו מראה דמים, כדמשש.
 22 ובכולן רבי מאיר מחמיר כדבי בית שמאי -
 23 לקטנה, ארבעה לילות. להצריך צריכה, אם
 24 שופעת מתוך ארבעה לאחר ארבעה. ולעשרה,
 25 לילה אחד. ושאר ראיות - הדבכ דאיה
 26 שופעת, שבין בית שמאי ובית הלל. דלביית הלל
 27 כקטנה, ואפילו נשתנו. ואמר רבי בארי: הלך
 28 אתר מראה דמים, ובדאי לא כבירא ליה בבית
 29 שמאי לגמרי. דלביית שמאי, אפילו לא נשתנו -
 30 נטאין, כן דאיהו שופעת מתוך ארבעה לאחר
 31 ארבעה לקטנה, ומתוך לילה לאחר לילה להגיע
 32 זמנה ולא ראתה. הוילא דם - לאו בבחולה
 33 קא מיייר, אלא ברם נדה.

ותנשא

ואמנת

נדה. פרק עשירי - תינות דף סו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינולץ)" תוספות

וּנְאֻמְנָת אִשָּׁה וּכְרֹב דְּבָרֵי יוֹם - פִּירֵשׁ רש"י: דְּרוּקָא דְּקוּ סִיפָא דְּרַאנְמַת כְּרֹבִי, אַבְל כּוֹלֵה רִישָׁא כְּרֹבֵן שְׂמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל, דְּכִסְיָא לִיה בְּחַלְתָּ וּזְמַנֵּי הוּי חֻזְקָה, וּרְבִיעַ יַמְצוּחַ מְפִישׁ; דְּאִפְלוּ רַבִּי מוֹרְדֵי בְּרֹאחַ מְחַמַּת תְּשַׁמְשׁ, דְּבַעֵי תַלְתָּ וּזְמַנֵּין לְאִחוּרָהּ, דְּהוּמֵי דְרָדְךָ לְדַעֲלֵי, דְּאִמְרַי: לְמִים - שְׁנַיִם, וּלְמַח שְׁלֹא מַנּוּ מְבִינִים - שְׁלִישִׁת, כֵּן אַבְלֵה שְׁוֹא מִפְּלַגֵּי, דְּאִפְלוּ לְרַבִּי בִּנְיָמִן זְעֻנָּי.

ותבדוק עצה במביאה שלישיש כו - פרש בקטנס: מביאה שלישיש ותק, תשמע על ידי בדיקה, ולמה תתרגש? מתוך לשון משמע דאסורה לראשון, אפילו בבדיקה, הוא הדין הדוח מצו למשקר לפי פירושו; דגם לשני לא תשתרי אלא על ידי בדיקה, כיון דלא ידע שניטא לראו כל האצבעות שוות. ורבינו עם משיח ויש להחמיר בבדיקה, ויש להחמיר הברייתא בבדיקה, ורצה לטרוח בבדיקה, או שאינה יודעת לבדוק. וכן משמע ירושלמי פסק ד' תרדח', דפרה: דתבדוק עצמה בעלעל בני עמי; לפי שאין כל האצבעות שוות. כי יש לומר הדתלמוד רידן נמי כרמך אשני. ובתוספתא (פרק שמיני) נמי תניא: עד כמה מותרת ליגשא? עד שכלה כו - פירוש: עד כמה מותרת בלא בדיקה. ומולא מחדר אסימרא לפיש' עד כמה היא אסורה, אפילו בבדיקה, משמע דבבדיקה שריא. אפילו לראשון, ואזי שפיר דפירוש רבתי עם, ד'פריכא קמייאח דתי כו פריכא שניה.

ותבדוק עצה במביאה ראשונה כל בעל שלישי - תימה; למואי דלא ידע שניטא דראין כל הבחוח שוות, ליפרוק; דתבדוק עצה במביאה שניה כל בעל שני. ולדעון אצבע שולן, אין לומר לאל כל האצבעות שוות, שהרי כל ראהה פעם ראשונה על ידי בחולתו. ומשום חוקת פיהו אין לחזירה. שרירי החוקה בשלישה בחות כל בעל ראשון, ואין לחזירה אלא משום זה דראין כל הבחוח שוות, ואין חוקת כחו של ראשון למעלה לשני, ובאכתי לא ידעון דק' ששנא. כי הכי דההו עילך לוק גיטא - פירש רש"י: תחת אשר קנאו אבותא אישך, אמורו כמה שנאו גדולה, ותשוב קנאה מנך. ובגמרא פירש: ששלטו כן עיניו לתרוצח בעלבר, ותרעם עכשיו שאת בה דמיס מרוכיס, שבגין מרוכין בחירה. והנו עידיבן כן, אימורו "אשהי שומה מרוכיס, שמתוך כך בניתי מרוכיס", מתוך העין שיתנו כן יפסקו הדומים ותתראם.

שנים חשב ששה - שנת אתאה זיס ראשון עם ירוק, ואזי כן הגנין.

כל חיוב דתתו עילוך לך גיטא - ואיכא דאמר, אמר לה: גלי לתבדוקתך, כי הכי דלבעו עילוך רחמיס. דתניא: "ונאמא ממא קרא" - צריך להודיע עצרו לרבים, ורבים מבקשים עליו רחמים. אמר רב יוסף: היה עובדא בפומבדיותא - ואתפי. אמר רב יוסף, אמר רב יהודה, אמר רב, התקין רבי בשדות: ראתה יום אחד - תשב ששה והו, שלישה - תשב שבעה נקיים. אמר רבי יודא: גנות ישראל הקמרו על עצמן, שאפילו ראוות מפת דם פחדל - וישבות עליה שבעה נקיים. אדרביה רבא לרב שמואל ורבי: קשתה שני ימים ולשליש הפילה - תשב שבעה נקיים. קסבר: אין קשוי לנקלים, ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. אמר רב יהו כפא לרבא: מאי אריא, קשתה שני ימים - אפילו משהו בעלמא! דתא אמר רבי יודא: גנות ישראל הקמרו על עצמן, שאפילו ראוות מפת דם פחדל - וישבות עליה שבעה נקיים! אמר לה: אמינא דך אישורא, ואת אמרת מנהניא? תביא דאחמור - אחמור, תביא דלא אחמור - לא אחמור. (תבעיה), נתר, בחמין, לטבול, קמטיס, על גבי, נזיל, סימון). אמר רבא: תבעיה ליגשא ונתפייסה - צריכה שתשב שבעה נקיים. רבינא אישכס ליה לבריה בי רב הנינא, אמר ליה: סבר ליה מר למכתב כתובה לארבעה יום? אמר ליה: אין. כי מנא לארבעה - נטר עד ארבעה ארבינא, אישכב שבעה יומי בתר ההוא וימא. אמר ליה: מאי תאי? אמר ליה: לא סבר לה מר להא דרבא, דאמר רבא: תבעיה ליגשא ונתפייסה - צריכה לישב שבעה נקיים. אמר ליה: אמר דאמר רבא - בגדולה דקחויא דמא, אמר בקטנה דלי חויא דמא - כי אמר? אמר ליה: כפיריה אמר רבא לא שגא גדולה לא שגא קטנה. ומיזם דממאמרא, קטנה דלי מחמרא, אמר רבא: אשה

ותנשא לאחר - כדמפרש לקמיה, שתקן ולא תנשא לאחר - התלחא וזמני בעיקר לחוקה. שמוען בן גמליאל, כבולה גרסין 'ושלישית', פבולו - קיסם ארוך, ומוך קראעו של מכוכל. מן הגדרין - וטהור. ואם יש יום וסת - לקלקל הוה, שאינה רואה כל שעה בחבית השמיש ואילך - תולה ביסיה, ומשמשת בלא פליק; ורבי לוסה, ורבי דמי מר מלמלא

לחודה דראנמא אשרי קאמר רבי, אבל רישא - כולה רבן שמעון דהא. אפגורי פגפרי - שהעץ אינו חלק, ומורטס ומציא דם. רצון - כפול. ותבדוק מביאה שלישיש של בעל ראשון כלומר, מביאה שלישיש של ראשון ואילך, תשמע על ידי בדיקה, ולמה תתרגש? לפי שאין כל האצבעות שוות - ושנאט בעל אחר לא תצטרך בבדיקה. ומטב בבדיקה, ואלא תבא לידך ברה. הלכך, מותרשת עד שתחזוק בשלש אצבעות. ותבדוק מביאה ראשונה של בעל שלישי - משנאט בעלה פעם אחת - כל האצבעות שוות. שרירי החוקה בשלש אצבעות. ומשנאט אן חוקת ביאה אחת - חוקה, דאין כל הבחוח שוין, ושנאט בעלה לא היה כבח מרובה. הלכך, עד שתחזוק בשלש ביאות לכל אחד ואחד, והדר תבעי בדיקה - לביאה רביעית על בעל שלישי. והיא ארתא - ותבדוק רואה דם בחות השמיש. שוות - הבהילה פתאום. סמילא ונופצת - מתמלאה דם ומנופצת בשעת השמיש. ויפ' עיריך - בנות עירך, שהיו מתקצרות בין בחובה שביעך לעבליך. דרמא' לשון ליעון פחידין, כמ' (יבמות נב) מידים דימא, וכמו (סוטה כז) לאל ישא אדם ודמה. כי הכי דתתו עילך - עד השתא לתיא גיטא, כן יזכה ויחיה שבעיכיס. נהנו עילך לאידך גיסא - אפגורי 'כמה שנאו וז', ותשוב קנאה מנך. הוה עובדי - ויגלה צערה לרבים, ובקשו עליה רחמים. ונתפאה - בשדות - חשב ששאן בני תורה. ואינו יודעת למנות פתח נדוה, מתי לוק ימי נדה. מתו לוק ימי זוב. ששה ודא - כדן תרדה. ושנא כימי נדה ודא, שנים תשב ששה וזו - לאחמרא. משנא אראש - חשב ששה ויש - תחלת דם. ורביהה עד ששה. אבל שלישה, דאלו היה ימי זובה - צריכה שבעה נקיים, ושנא ימי חשב שבעה נקיים. שמא כימי זובה עומדת קשתה שנים - וראתה כימי זוב. אימורא - דאפילו היכא ודלא אחמור - תשב על כרחו עם התורה. צריכה לישב שבעה נקיים - שנא מחמת תאות חזונו ראתה דן, אישכב שבעה יומי - כן ימא וימא שתפייסה ליגשא.

לכ חייב דתתו עילוך לך גיטא - ותתו עילוך לך גיטא. ואיכא דאמר, אמר לה: גלי לתבדוקתך, כי הכי דלבעו עילוך רחמיס. דתניא: "ונאמא ממא קרא" - צריך להודיע עצרו לרבים, ורבים מבקשים עליו רחמים. אמר רב יוסף: היה עובדא בפומבדיותא - ואתפי. אמר רב יוסף, אמר רב יהודה, אמר רב, התקין רבי בשדות: ראתה יום אחד - תשב ששה והו, שלישה - תשב שבעה נקיים. אמר רבי יודא: גנות ישראל הקמרו על עצמן, שאפילו ראוות מפת דם פחדל - וישבות עליה שבעה נקיים. אדרביה רבא לרב שמואל ורבי: קשתה שני ימים ולשליש הפילה - תשב שבעה נקיים. קסבר: אין קשוי לנקלים, ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. אמר רב יהו כפא לרבא: מאי אריא, קשתה שני ימים - אפילו משהו בעלמא! דתא אמר רבי יודא: גנות ישראל הקמרו על עצמן, שאפילו ראוות מפת דם פחדל - וישבות עליה שבעה נקיים! אמר לה: אמינא דך אישורא, ואת אמרת מנהניא? תביא דאחמור - אחמור, תביא דלא אחמור - לא אחמור. (תבעיה), נתר, בחמין, לטבול, קמטיס, על גבי, נזיל, סימון). אמר רבא: תבעיה ליגשא ונתפייסה - צריכה שתשב שבעה נקיים. רבינא אישכס ליה לבריה בי רב הנינא, אמר ליה: סבר ליה מר למכתב כתובה לארבעה יום? אמר ליה: אין. כי מנא לארבעה - נטר עד ארבעה ארבינא, אישכב שבעה יומי בתר ההוא וימא. אמר ליה: מאי תאי? אמר ליה: לא סבר לה מר להא דרבא, דאמר רבא: תבעיה ליגשא ונתפייסה - צריכה לישב שבעה נקיים. אמר ליה: אמר דאמר רבא - בגדולה דקחויא דמא, אמר בקטנה דלי חויא דמא - כי אמר? אמר ליה: כפיריה אמר רבא לא שגא גדולה לא שגא קטנה. ומיזם דממאמרא, קטנה דלי מחמרא, אמר רבא: אשה

70 **נדה. פרק עשירי - תינוקת דף סו עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"**
תוספות

1 כל הראוי לביילה אין בילה מעכבט בו - ואת האמר. הא בכמה מקומות כתיב "בוללה",
2 ונמא: שנה עליו הבתוב לעכבו וש לומר. ודכולו צריכי לנפיהו. תקשה ונמא:
3 מדרגת בהו קרא בפרשת נשיאים תריסר זמני "בוללה בשמן", דמעכבא. דהכי אמרין
4 ב"ר הירושקין רב"י (מנחות ט"ו, ט) דפרק ששמואל גבי מנחה דלא ליף דרות מנשה. דהכי
5 "ומילא כמ מנחה - לומר דשנה עליו הבתוב

6 לעכב על מלא קמטו. ופרקי. ודאי אמר שמואל,
7 מרוקת מקשיש את הדיב, דהכינ "שיריה"
8 מלאים סולת" ומשני: ושי אתה. הנהג בהו קרא
9 תריסר זמני לעכבו ויש לומר: דשנא שי שום
10 דרשא בשום מקום דבילה לא מעכבא. ואם
11 תאמר: כיון דלא מעכבא. והכא דאין ראוי לבילה
12 נמי להכשרו ויש לומר. ודבראי הוא. רבין דקפדי
13 קרא לכתחלה לעשות ומצוה. בעינן שיהא ראוי
14 לכך. אף על פי שאינו מעכב. דאם לא כן.
15 תבטלה המצוה לגמרי. שלא היה יכול לעשותה.
16 וכן בעינן מקומה. וכן ביאת מים. דהכיב י"ב
17 בשד'. וממעטיס ביה התריסר. ומכל מקום בעינן
18 ראוי לביאת מים בכל בשדה. וכן בכמה דוכתי.
19 וגבי טרל וטמא. דמשלחן קרבנא אף על פי שאין
20 ראויים למקוה. לא מעכבא. ודא רבינו ריקא
21 דמנובך ודא מנענע. וקרא בבבא קרבן מיירי.
22 ומאיא הא לא מצי סמון' ובפרק "כל פסולי
23 התקדושים" (בבבא ס"ג) דהכינ לטמיה שריטא
24 דאורייתא. ואף על גב דא טהר מנענע. משלח
25 קרבן ויהי. ואם האמר: מאי לא בעינן ביאת מים
26 לכתחלה בבית התריסר. כמו בילה וקריאה
27 בחליה ובבבויכות. ויש לומר: דאין כשרא גבי
28 טבילה. שלא הקפידה תורה אלא שיהא האדם
29 אין לומר. ולכתחלה לעבד - רבין ורבינא
30 טהר. ולכתחלה לא בעי. ותחלה לו טבילה.

31 אבל בילה ומקרא בבורים וחליצה - מצות ניהו. הלכך לכתחלה ליעבד. ואם תאמר: כיון דלכתחלה בעינן בילה במנחתו (ד"ה) גבי עיקר מילתיה דרבי יודא. דקאמר: מתנדב אדם מנחה
32 של ששים עשרון. ומביאה כבלי אחד. מנחה של ששים אחד - ואחד כבלי אחד. דקים להו שרישים בבלקין. וששים אחד אין בבלקין. ופי' וכן אין בבלקין. מאי
33 דהיי' הוא תנן 'אם לא כלל - כשראי' ומשני: אמר רבי יודא: כל הראוי וכו'. ומאי פירכא. כיון דלכתחלה מצוה לבייל. משום הוי מצוה להביא בשני כלים. לקיים בה מצוה בלילה: ואומר
34 רבינו יוחנן: כיון שנתן מנחה של ששים אחד - אינו נדר אלא ביאת מנחה גדולה. הלכך. כיון דריבעב של כאלא בילה. וכן להביא כבלי אחד. לקיים נדרה. ואף על גב דגב
35 שני עשירונים קאמר 'אם רוצה מביא בשני כלים', מכל מקום גבי ששים אחד מוכח מילתא דנכתובין לקרבן גדול. אי נמי: 'מתנדב אדם מנחה' קאי אמנחה אחת דאמרין התם לעיל. ומשום
36 דהכי לא בעי לפלוגניה בעינן ביה ששים הלכה. כיון דאין נדרה מעכבא. מדמי קושט דהיי' אדם רוצה להביא ששים אחד אין בבלקין. ורבי שמעון מליא אדרבנן דקאמר: 'היי
37 עלי מנחה לביא כבלי אחד'. ודכתיב ששים כלים. ואין דרינו נדרה. ואין וכו' ורבינא דרבי יודא בשני כלים. שפיר אית לה לפלוגניה. ורבי לקיים מצות בילה. ואבתי שפיר: מאי פירכא: ויש לומר:
38 דמנחה של ששים אחד משמע דהיי' מנחה אחת ומנחה ביה ששים תום. אף על גב דפירש בודאי "כבלי אחד". אי נמי: כיון פירכא דרבי אין בבלקין. וכו' קרינן. ודאי אית לה
39 להזיא תנא בעטנא דרבי שמעון שרישים אחד אין בבלקין. ופי' **אם** טמון לחפיה טבילה אינה צריכה לחוף ולטבול - אה דאמר פירק קמא דתולין (א.ו.) כבלי ועלה ומנצא עליו רבי חוצץ.
40 אפילו נתקס באותו הזמן כל הדום כולו. לא עלתה לו טבילה. על דעתיה "בר י' שלא היה עליו קודם לכך" - התם בשלא טבל סמוך לחפיה. אף על גב דדחתם לא מפליג. ועוד אומר רבינו
41 תנא: דהדאי דתולין - לטהרות. ומתורבין טפי. דאפילו כבלי סמוך לחפיהם - לא מועלת לו טבילה. ודבא איירי לבעלה. ודא דאמרין אפוקי שמתענין: וליה וליהבא ככל הני שמעטתא. כי
42 אימור הני. לטהרות - לא קאי אדך מימרא. אלא קאי אבוליה מימרות דמבלי חרס וליד. ועוד אומר רבינו ינחנא דאי הך דתולין מיירי לטהרות - איבא לאוקמה בשלא חפפה כלל.
43 דאמרין ירושלמי דהפירש סוף פרק "כל עשה": נדה - ודא דאמרינן אפוקי סוף פרק "בבא קמא" - התם חפפה וטבול. ופרקי. מדאורייתא הוא וכו'. נמא ינחנא שרידו: ומשנה
44 בפרשת התורה: שני כהנותן תמידה סתלים - לא יחצונו ויטו. ובעיניו סגל לה. ועוב פירש שיהא הם: דהפיה חפפה אלא בראש. ודא דתולין איירי בשאר גוף הליכא חפפה. וכן משמע
45 לעיל. דקאמר "אשה לא חתוף אלא בחימו" ב'. וקאמה עובא. ומדשו טמא. ומדלא קאמר "לא חתוף ראש" - שמע מינה דבכל מקום חפפה שיי' טעמא ומדשו מוא. בדקומס שר
46 הדא. ועוד מביא רבינו יתחא: דאברין פירק "מטרוב" (בבא קמא פ"א) גבי עשר הקנות נדערא "שתיא חפפה וטבול". ופרקי. מדאורייתא הוא וכו'. נמא ינחנא שרידו: ומשנה
47 לעיני - מדאורייתא. וילמא מיטער. ואתא איין חתוף חפפה. ומדאמרן "דילמא מיטער". שמע מינה: דהתיא חפפה בראש. ובכמה מקומות דהתיא חפפה אלא בשאר גוף. ודאי כמחזור דרב
48 רבינו משה פירש בשם שרי' דאמרין אפוקי חפפה. ומדאמרן (בבא קמא פ"ב) דהיי' שרידו שני כהנות על כהן - דהיי' לא חל אלא חפפה. וכל הספרים כבלי אלא דיוח
49 ויחן יסך. ועוד מייתי ראידי דמדייתא לקמן (ס"ב) אהדיא דראש חופת בלילה וטובלת בלילה" מעוברא דהוה בי ריש גולתא. ואמר: להי' "עבדי חסרה". דהיי' חסרת. שטסקי חסרת? - פירוש
50 "עבדי חסרת": להביא מים להחם לחרוץ כל התנה. דאליא חפפת ראשו - לא בעי כלי האי. ומיהו לפירוש רבינו הם - אין ראיה. שפירש "עבדי חסרת": להחם מים לחמיל לתוך מי הטבילה
51 הנוגנין להחם. ודא שטסקי דפאי. והוא כסא לישב עליו בבית המרחץ. ורבינו סעדיה פירש "שטסקי" - מסרקות. היינו חתוף הראש. הלכך לא רבי ראיה שיהיטך חפפה בגוף.
52 אלא לעיניו בריטמא. כמו בראש מדאורייתא. ואף על פי שאנו מוחין - אין לעשות מעשה. אלא צריך לחפוף כל הגוף. וכן מנהג כל הגוים לחפוף כל הגוף בעשו. ועינין חפפה בגוף
53 פרק שר דובר המתחיל "ושתחא" **איבא** בנייהו טמון לחפיה טבילה - לא מיירי הבא מידי בהרבת סמוך לחפיה טבילה. אלא לענין תלמות אחי הטבילה אם מנצא עליו רבי חוצץ
54 קאמר בפירש. אם עריך לענין דא טמון לחפיה טבילה. ע"ל. גבי בלי חרס - נוסרין. שריין ביה גירות מרחצותא. שריגל ליהוה ומצי שם בלי חרס לצורך א"ה. **אשה** לא תטבול בגמל -
55 כותב בספרים. אף על גב דהשתא ליה "אימור בדינו נפלי" ופירש שרי' "בבול" - מפינ שהפערנו גירות חליות. שם כל שעה שני מים. אף על גב דהשתא כ"בא טבילה טע. "אימור
56 בדינו" - ביאתה מן הים שכשבה רגליה במים. ונפלי. ופירש גמי' "מפינ יומי תשרי" דבסמוך - מחלצות חתחוקן מפני השיט. ולרבינו הם נראה כפירוש רבינו תנאל: "לא תטבול בגמל"

57 - כי אין בניו אדם מיעיין. שם. וביטתא ומתרתא מפני כושיה מבני אדם ומיעיין. שם. והיי' דומיא דסילתא. דהיי' טעמא משהו דבעיתא. ופירש "מפינ" - מחלצות מינן גדר הנדר. לצויעתא שלא
58 ידאנה ערבינו ושבין. ואל גרסינן הא "אף על פי שהשתא ליבא" ב'. עד בסמוך גבי "נתנה תבשיל לבנה וטבולה" - לא עלתה לה טבילה. אף על גב דהשתא אלא - אימור בדינו נפלי.
59 ומפירש רבינו ינחנא. ויש ליתין. ויש לומר. ורבינו הנחנא פירש: ולשון חולקה. נפלי ביידיה. ובערוך פירש: מפני - משום עובא. ורבינו הנחנא פירש: מקובאת מינן כ"ב. אימור דהייש
60 לשאובין. וכן פירש בערוך. ותימה הוא: מה שאיכה שייך' ויש לומר: כי כמה ציורות מושכין לתוך הנדרות. שהם בכלים שחוקין ולכוסין כקען. אבל פירוש שרי' עיקר: דנפתין במקוה. ואינם
61 מטרדין אלא באשבוך. ולא דאי. וחלילה מאתום מינן חיים ליכא לפירש. כדפירש שרי': דהייא תוספתא. חומר בן מוכה - שהוה עתון מים חיים וכו'.

[דף י"ח ע"א]

רבי שמי בעי: דבר מדבריהון קונסין לו בשונג רבי ליעזר?

רבי בא בריה דרב פפי בעי: אומר – "הריני מבטל רשות ביתי" אוף רבנן מודי?

אמר – "הריני מבטל רשות חצרי" אוף רב ליעזר מודה: וכן שמעתי מפניו שייצאין בערקבנין בפסח. הוינן סברין מימר בערקבנין. אשפח תני על בולקין:

הדרה עלו עושין פסין

פרק שלישי

הלכה א' מתני' – בפל מערבין ומשתתפין, הוינן מן הפנים ומן הפלח. והפל נקח בכסף מעשר, הוינן מן הפנים ומן הפלח. הנודר מן המזון, מתר בפנים ובפלח.

מערבין לנזיר ביין ולישראל בתרומה. סימכום אומר, אף בחלין. ולכהן בבית הפרם.

רבי יהודה אומר, אפלו בין הקברות, מפני שכול לילה להוינן ולוכל:

גמרא – אומר רבי אחא: דרבי אליעזר היא.

[דף י"ח ע"ב]

דתנינן תפוז: 'פבל מערבין ומשתתפין הוינן מן הפנים ומן הפלח; דברי רבי אליעזר'.

אמר רבי יוסה: דברי הכל היא! "מערבין" – בתצרות. "ומשתתפין" – בין בתצרות בין בתחומין.

מתניתא דרבי מאיר, דתני: 'פל דבר שהוא נאכל חי כמות שהוא – מערבין בו, עם הפת – אין מערבין בו; השום ותבצלים על דעתיה דרבי מאיר – אין מערבין בהן. דתני, אומר רבי יהודה: מעשה ששבת רבי מאיר בארדקסם, ובא אחד ואמר: ערבתי על ידי בצלים, והושיבו רבי מאיר בארבע אמות שלו. אף על גב דרבי מאיר אומר: 'פבל מערבין ומשתתפין הוינן מן הפנים ומן הפלח' ובלבד דבר שהוא נאכל חי כמות שהוא.

חלוק ותקילקם, על דעתון דרבנן – אין מערבין בהן.

תנינן, תריין בללין ולא דמיין חד לחד – בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המלח – ובלבד דבך שהוא נאכל חי כמות שהוא. והכל נלקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומן המלח – בין בדבר שהוא נאכל חי כמות שהוא בין בדבר שאינו נאכל חי כמות שהוא.

בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח בין פרי עקיבה בין פרי ישמעאל, והכל נלקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומן המלח פרי עקיבה, פרם פרי ישמעאל. תני רבי ישמעאל: ונתתה הכסף בכל אשר תאווה נפשך (דברים יד, כו) – הרי זה כלל בבקר ובצאן בין ובשכר – הרי זה פרט. ובכל אשר תשאול נפשך – הרי זה כלל אחר כלל, ופרט וכלל, אי אתה דן אלא פעין הפרט, לומר, מה הפרט מפרש דבר שהוא ילד וילדות הארץ אף אין לי אלא דבר שהוא ילד וילדות הארץ. רבי עקיבה מפרש, מה הפרט מפרש שהוא פרי, וילד פרי, ומכשירי פרי, אף אין לי אלא דבר שהוא פרי וילד פרי, ומכשירי פרי.

מה נפק מביניהן? דגים ודגבים פהוין ופטרויות. פרי עקיבה נלקחין בכסף מעשר, פרי ישמעאל אינו נלקחין.

בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח. אמר רבי יסא: לפי שאין הגוף נוזן מהו. אמר רבי לוי: שהו מין קללה. אמר רבי אלעזר:

[דף י"ט ע"א]

עשאן מי מלח – נלקחין בכסף מעשר. רבי אחא בשם רבי מיישא: והוא שנתן לתוכה שמן.

רבי יוסי בעי: מעתה, לא יערב אלא לפי חשבון שבהו. תמן תנינן, הצי לוג יין. רבי עקיבא אומר: רביעית. אמר רבי אלעזר: וכו' לערוב.

אמר רבי הוננא: הדיא דתימר בין, אבל בשמן – מערבין מוון שתי סעודות.

תני, מערבין בחמין מוון שתי סעודות. תני, מערבין בשמן מוון שתי סעודות. רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: כדי לטבל ירק הנאגד מוון שתי סעודות.

רבי יצחק עמושיא אמר קומי רבי ועירא משום דבית רבי ינאי: אפונים חיים – מערבין בהו. למי נצרכה? לרבי מאיר, שלא תאמר הואיל והו מסריהו את הפה אין מערבין בהו.

דג מליח - מערבין בו. בשר מליח - מערבין בו. בשר חי - מערבין בו, דתנינן: הפבליים אוכלין אותו בשהוא חי מפני שדעתן יפה.

רבי יודן בעי, הדיא פלבודא, הואיל ואילין פותאי אכלין מינה תייא - מערבין בה.

שמואל בר שילת בשם רב: פפועין וגדגדניות וכלוגלוגות - מערבין בהן. בעוז קומוי: אילין אינון? אמר לון: קקילי והנדקוי ופרפחיניה:

הגודר מן המזון מתר במים ומלת. תמן תנינן: הגודר מן המבשל מתר בצלי ובשלוק. מתניתא אמרה פן, שהשלוק קרוי מבשל, דתנינן: הנה מבשל את השלמים או שולקן. וקרייא אמר שהצלי קרוי מבשל, שנאמר (דברי הנמים-ב' לה, ג): "ויבשלו את הפסח באש"; אין תימר

[דף י"ט ע"ב]

שלא פהלכה. רבי יונה בוצרייה אמר: "פמשפט". מתניתא שהשלוק קרוי מבשל וקרייא אמר שהצלי קרוי מבשל, ותנינן הגודר מן המבשל מתר בצלי ובשלוק!

אמר רבי יוחנן: הלכו בנדרים אחר לשון בני אדם. אמר רבי יאשיה: הלכו בנדרים אחר לשון תורה. מה נפק ביניהון? אמר - 'קונם יין שאני טועם בהג'; על דעתיה דרבי יוחנן - אסור ביום טוב האחרון. על דעתיה דרבי יאשיה - מתר.

אוף רבי יאשיה מודה שהוא אסור, לא אמר רבי יאשיה אלא להומרן.

אמר רבי הנה בר בא: רבי יוחנן אכל אליטין, ואמר - לא טעמית מידי בההוא יומא. ותנינן: הגודר מן המזון מתר במים ומלח! פתר לה ברבי יאשיה, דרבי יאשיה אמר הלכו בנדרים אחר לשון תורה.

ומניין שכל הדברים קרוין מוזן? רבי אחא בי רבי עלא אמר: "ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון" (בראשית מה, כג) מה תלמוד לומר "מוזן"? אלא מיפן שכל הדברים קרוין "מוזן".

גדר מן הפקר - מערבין בו. הקדישו - אין מערבין בו. גדר מן הפקר מערבין בו - שפן ראוי לאוכלו. 'הקדישו אין מערבין בו' - שלא הוא ולא אחר ראויין לאוכלו. רבי אחא בעי: ואין אדם נשאל על הקדשו?

רבי אהא אומר: רבי מיישא בעי תמן, אומר רבי שמעון: הוה פריה דרב אומר עבודה זרה שעשאה לחי למבוי – מתרת את המבוי, והכא את אמר הכין? אומר רבי אלעזר: תמן מפל מקום נסתם המבוי, והכא מה אית לך?

מערבין לנזיר ביין – שפן אחר ראוי לשותו. ולישראל בתרומה – שפן פהן ראוי לאוכלה.

ולכהן בבית הפרס – מתניתא בבית שמאי, בבית שמאי אמרין: אין מערבין לאדם אלא אם בן הוי כלי תשמישו שם.

סומכוס בבית שמאי, דתנינן: סומכוס אומר: אף בהלזין לכהן בבית הפרס.

מענתה, אפלו בית הקברות? ראוי הוא לעבור על השבות. ולזבל – שפן הוא ראוי לכנס בשדה תבה ומגדל, ולעשות לו

[דף כ' ע"א]

חור פחות מטפח ולתחב בכוש ובקיסם ולאכל.

הלכה ב' מתני' – מערבין בדמאי, ובמעשר ראשון שנמלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו, והפנהנים בחלה ובתרומה.

אבל לא בטבל, ולא במעשר ראשון שלא נמלה תרומתו, ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו.

השולח את ערובו ביד חרש שוטה וקטן, או ביד מי שאינו מודה בערובו, אינו ערוב. ואם אמר לאחד לקבלו ממנו, הרי זה ערוב:

גמרא – רבי יעקב דרומיא בעי: מתניתין דלא בבית שמאי, דתנינן: וישל דמאי, בית שמאי הוסיקין, ובית הלל מכשירין,

וישל מעשר שני בירושלם – לא יפול, ואם נטל – כשר.

רב ששת בשם רבי הוה רבה: טבל שיש עליו תניי – מתר למלולו. כיצד הוא עושה? נותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר.

ותני, בית שמאי אמרין: אין מערבין במעשר שני בירושלם. אמר ירמיה: הוה דאת אמר בעירובי תצרות, אבל בעירובי תדומין, תני,

[דף כ' ע"ב]

שנתן ערובו בירושלם שהוא יכול לעלות ולאכלו שם.

שמואל אמר: כגון תשע כגון עשר – ערובו ערוב. אמר רבי יוסה: תדא דתימר בעירובי תחומין, אכל בעירובי תצרות אפילו קטן.

אמר רבי יהושע: מפני מה מערבין בתצרות? מפני דרכי שלום. מעשה באשה אחת שהיתה דבוקה לתורתה, ושלחה ערובה גבי ברה. נסתיה ונפפתיה ונשקתיה, אתא ואמר קומי אימה, אמרה: הכין הוות תחמה לי? ולא הוינא ידעה! מתוך כך עשו שלום. תדא הוא דכתיב: "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום": (משלי ג' יז)

השולח את ערובו ביד הרש שוטה וקטן כו', אמר רבי לעזר: וצריך לעמוד עמו. תמן.

אמר רבי יוסה בשם רב ששית, רבי אלעזר בר יוסי בשם רבי אבון: באומר לחברו – 'הרי אני מעשר על ידך אינו צריך לעמוד עמו', והכא את אמר הכין? אמר רבי היה בר אדא: כאן בגדול וכאן בקטן.

רבי אחא בשם רב חיננא: ואפילו תימר כאן וכאן בגדול, וכאן בקטן, תמן, באומר לו – 'הרי אני מעשר על ידך', שאינו צריך לעמוד עמו, ברם הכא, באומר לו – 'ערב על ידי'.

תדא ילפא מן תהיא ותהיא ילפא מן תדא, תדא ילפא מן תהיא, שאם אמר לו – 'אני מעשר על ידך', שאינו צריך לעמוד עמו. ותהיא ילפא מן תדא, שאם אמר לו – 'ערב על ידי', שהוא צריך לעמוד עמו.

הלכה ג' מתני' – נתנו באילן, למעלה מעשרה טפחים, אינו ערוב. למטה מעשרה טפחים, הרי זה עירוב.

[דף כ"א ע"א]

נתנו כבור, אפלו עמוק מאה אמה, הרי זה עירוב.

נתנו בראש הקנה או בראש הקנדה בזמן שהוא תלוש ונעוץ. אפלו גבות מאה אמה, הרי זה עירוב.

נתנו כמגדל ואבד המפתח, הרי זה עירוב.

רבי אלעזר אומר, אם אינו יודע שהמפתח במקומו, אינו ערוב:

גמרא - 'הרי זה ערווב' - ואסור לטלטלו, למטה משלשה - מתר.

וקשיא, אם ערווב ערווב - יהא מתר לטלטלו! אם אסור לטלטלו - לא יהא ערווב ערווב
ראוי הוא לעבור על השבות ולאכל.

מעשה, אפלו למעלה מעשרה!

רב יהודה בשם שמואל: תפתר שהיתה פירתו ארבעה.

אמר רבי מנא: והוא שתהא רשות הרבים מקפתו מכל צד, באומר שכיתתי תחתיו.

[דף כ"א ע"ב]

תני, נתנו בכלכלה ותלאו באילן, למעלה מעשרה טפחים - אינו ערווב. למטה מעשרה טפחים -
ערווב ערווב, ואסור לטלטלו, למטה משלשה - מתר.

וקשיא, אם ערווב ערווב - יהא מתר לטלטלו! אם אסור לטלטלו - לא יהא ערווב ערווב! רבי אחא
בשם רבי הוננא: ראוי הוא להופכה ולכטל רשות היחיד שבה. אמר רבי יוסה: הדיא אמרה, ספקל
שהוא נותן פרשות הרבים, גבוה עשרה ורחב ארבעה, מפינן שהוא ראוי להופכו ולכטל רשות היחיד
שבו,

הדיא אמרה שערוובו ערווב, ומתר לטלטלו. תמן תנינן, שתים בידי אדם ואחת באילן, או שתים באילן
ואחת בידי אדם - בשרה, ואין עולין לה ביום טוב. והכא את אמר 'ערווב ערווב, ומתר לטלטלו'!
אמר רבי ירמיה: באן למעלן וכאן מן הצד.

הדיא ילפא מן ההיא, ויהיא ילפא מן תדא. הדיא ילפא מן ההיא - שאם היו שתי יתדות יוצאות, וספד
על גביהן, שהיא בשרה, ועולין לה ביום טוב. ויהיא ילפא מן תדא, שאם היה נתון באבו של אילן
שערוובו ערווב, ואסור לטלטלו.

אמר רבי יוסה: בין הכא בין תמן מן הצד היא. מאי פדון? פיי דמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי
יעריא: דרבי שמעון בן אלעזר היא! דתני רבי שמעון בן אלעזר אומר: מתר להשתמש על צדדי
בהמה בשבת, היא צדדי בהמה היא צדדי אילן.

[דף כ"ב ע"א]

איך את רואה עמוק בגובה?

אבא בר רב הונא אמר: באומר שכיתתי תהתינו:

נתנו בראש הקנה או בראש הקונטם, כל זמן שהוא תלוש ונעוץ, אפילו גבוה מאה אמה – הרי זה ערוב. מפני שהוא תלוש ונעוץ, הא אם אינו תלוש ונעוץ אין ערובו ערוב?

לית פליגא על שמואל, דמר רב יהודה בשם שמואל: תפתר, בשהיתתה פירתו ארבעה.

אמר רבי מנא: והוא שתהא טבלה נתונה בראשו.

תני, רבי ליעזר אומר: אם בשדה אבד – אין ערובו ערוב. אם בעיר אבד – הרי זה ערוב. אם בשדה אבד – אין ערובו ערוב, שאינו יכול להביאו דרך שכיתה, אם בעיר אבד – הרי זה ערוב, שהוא יכול להביאו דרך פטור.

יאות אמר רבי אלעזר, מה טעמא דרבי? אמר רבי בא בריה דרב פפי: דרבי מאיר היא, דרבי מאיר אמר: אף פוחת הוא בתהלה ונוטל.

כלום אמר רבי מאיר לא ביום טוב, דילקא בשבת? והכא בשבת אנו קיימין.

אמר רבי אבמרי: דרבי אלעזר בן יעקב היא! דתנינן תמן, רבי אלעזר בן יעקב אומר: קושרין לפני בהמה בשביל שלא תצא; היא קשורה היא נעילה.

הדא דתימור במגדל של אבן, אבל במגדל של עץ – נעשה כשובר את החבית לוכל מפנה גרוגרות:

הלכה ד' מתני' – נתגלגל הוץ לתחום, ונפל עליו גל, או נשרף, או תרומה ונטמאת, מפעוד יום, אינו ערוב.

[דף כ"ב ע"ב]

משחשכה, הרי זה ערוב.

אם ספק, רבי מאיר ורבי יהודה אומרים, הרי זה חמור גמול.

רבי יוסי (ורבי שמעון) אומר, ספק ערוב, בשר. אומר רבי יוסי, אבטלמוס העיד משום המשה וקנים על ספק ערוב שבשר:

גמרא – לא אמרו אלא ונטמאת, ספק נטמאת מבעוד יום ספק נטמאת משחשכה, אבל אם היתה ספק טהורה ספק טמאה – מערבין בה.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: אחר תוקות הלכו.

מתיבין רבי מאיר ורבי יודה לרבי יוסי ולרבי שמעון: אילו נאכל מבעוד יום, שמואי אינו אסור? לעולם הוא בהתרו עד שיודע לו שהוא אסור.

מתיבין רב יוסה ורבי שמעון לרבי מאיר ולרבי יודה: אילו נאכל משחשכה, שמואי אינו מתר? לעולם הוא באסורו עד שיודע לו שהוא מתר.

מהו לתן לו אלפים אמה מערובו לביתו? רבי בא בר ממל אומר: נותנין לו. רבי שמואל בר רב יצחק אומר: אין נותנין לו. רבי שמי אומר קומי רבי יוסה בשם רבי אחא: מה פליגין רבי מאיר, ברם פרבי יודא – כל עמא מודיי שנותנין לו.

[דף כ"ג ע"א]

ולא דמי חמור ונמל דרבי מאיר לחמור ונמל דרבי יודה. חמור ונמל דרבי מאיר בערובו אינו, שלא זכה לו ערובו לעקור את רגליו מבני עירו. חמור ונמל דרבי יודה, שנתן דעתו לעקור רגליו מבני עירו.

תמן תנינן, ספקו טהור – רבי יוסי מטמא. אומר רבי יונה: לא טמא רבי יוסה אלא משום הוכת. אומר רבי יונה: ואפילו מקום אחר – רבי יוסי מטמא.

מהלפא שיטתיה דרבי יוסה דרבי יוסה. דתנינן, אומר רבי יוסה: העיד אבטלמוס בשם המשה וקנים שספק ערוב בשר, וכא את אמר הכין? תמן בשם גרמיה, ברם הכא בשם המשה וקנים.

הוון בעי מימר: מאן דמר תמן טהור אמר הכא מתר, מאן דמר תמן טמא אמר הכא אסור,

ואפילו כמאן דמר תמן טמא – מודי הוא הכא שהוא מתר.

אמר רבי חיננא: כלום אינון פליגינן? תמן לא מדבריהן? וספק דבריהן להקל! וערוב דבר תורה, וספק דבר תורה להחמיר!

וערוב דבר תורה? רבי יונתן אמר קומי רבי הויה רופה, בשם רבי שמעון, בי רבי יוסי בן לקוניא: לוקין על תהומי שבת דבר תורה. אמר ליה רבי הויה רופה: והלא אין בשבת אלא סקילה וקרת! אמר ליה: והקתיב – 'אל תאכלו ממנו נא'. אמר ליה: מה פתיב 'לא? – 'אל' פתיבו! אמר ליה: והקתיב: "שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי". אמר ליה: מה פתיב 'לא? 'אל' פתיבו! אמר רבי יוסי בי רבי בון: אף על פי כן זה עומד בשמועתו וזה עומד בשמועתו.

אמר רבי שמואל בר סיקרמא:

[דף כ"ג ע"ב]

ערוב עשו אותו ככפק הרש.

רבי ירמיה בעי: עד כדון בקים, ואפילו נשרף?

אמר רבי יוסה: קימיתיה ביי דמר רבי הושעיה: הניעוד סוף תהומי שבת שאינן מהורין מדבר תורה. רב מנא בעי: גיחא לאלפים אמה אינו מהנור, אך בעת אלפים אמה מהנור הוא. רבי שמעון בר פרסנא בשם רבי אחא: אין לה מהנור מכלם, אלא תחום שנים עשר מיל כמחנה ישראל:

הלכה ה' מתני' – מתנה אדם על ערובו ואומר, אם באו גוים מן המזרח, ערובי למערב. מן המערב, ערובי למזרח. אם באו מכאן ומכאן, למקום שארצה אלף. לא באו לא מכאן ולא מכאן, הריני כבני עירי. אם בא תכם מן המזרח, ערובי למזרח. מן המערב, ערובי למערב. בא לכאן ולכאן, למקום שארצה אלף. לא לכאן ולא לכאן, הריני כבני עירי:

גמרא – ביני מתניתא? על ערוביו.

אמר רבי לעזר: מאן תנא 'אם באו אדם לא באו' – רבי מאיר. היידן רבי מאיר? חבריא אמרין: רבי מאיר דקדושין, דתני, האומר לאשה: 'הרי את מקדשת לי על מנת שיירדו גשמים', ירדו גשמים – מקדשת. ואם לאו – אינה מקדשת. רבי מאיר אומר: בין ירדו בין לא ירדו – מקדשת, עד שיכפל תנאו. הבל מודין שאם אמר לאשה: הרי את מקדשת לי לאחר שיירדו גשמים, ירדו גשמים – מקדשת. ואם לאו – אינה מקדשת. ברם ברבנן, בין שיירדו בין שלא ירדו – מקדשת.

רבי יוסה אומר: רבי מאיר דערוובין, דתנינן: אם ספק, רבי מאיר ורבי יודה אומר: הרי זה חמור גמול. רבי יוסי ורבי שמעון אומר: ספק הערווב בשר. אומר רבי יוסה: לא אומר רבי מאיר אלא להומריין. אומר רבי מנא: ויאות, בערווב אינו, שלא זכה לו ערוובו לעקור את רגליו מכני עירו. והכא, לראשון אינה מקדשת – שלא ירדו גשמים.

[דף כ"ד ע"א]

ולשני אינה מקדשת, שלא כפל הראשון את תניין.

רבי חגי בעא קומי רבי יוסה: הן אם לא פי לא חד הוא. אומר, שנייה היא שהיתה הארץ לפנין והוא מבקש להוציאה מידן.

ורבי יודה בן שלום רבי יודה בן פזי בשם רבי יוחנן: ורדו לסימפון בשימת רבי מאיר בקדושין. רבי ירמיה רבי חנינא חברה דרבנן בעי: ולמה כרבי מאיר? ואפילו כרבנן? לית בן.

אומר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: סדר סימפון כך הוא: אנה פלוני בר פלוני מקדש אותך אנת פלונית בת פלוני, על מנת מיתן לך מקמת פלוני, ומיכנסיך ביום פלוני, אין אתא יום פלוני ולא כנסתך – לא יהו לי עליך פלום. וימר: על מנת שלא יכפל תניין, אילו לא כפל תניין מי עקר קדושין.

אומר רבי יוסה בי רבי בון: ככל אתר אית ליה לרבי מאיר 'משמע לאו את שומע הין, והכא לית ליה? אומר רבי מתניה: על שם חמור הוא בעריות.

לא התנה, נישמעיה מן הדא: הרי שערב בין שני תחומין, מהלך בדרום בעירוובו בצפון, בצפון בעירוובו בדרום.

[דף כ"ד ע"ב]

מיצע את התחום – אל יוזו ממקומו. בהמה של שני שתפין, ערב זה בצפון וזה בדרום, מהלכת בדרום – בעירוובו של זה בצפון. בצפון – בעירוובו של זה בדרום. מיצעת את התחום – אל תוזו ממקומה. שחמיה, רב אומר: איברים יונקין זה מזה. עולא בר ישמעאל אומר: אין איברים יונקין זה מזה. מודה רב בהכית שהוא חלקו משעה הראשונה.

פיני מתניתא, באו עבו"ם מיכן ומיכן, לא באו עבו"ם לא מיכן ולא מיכן, באו עבו"ם מן המזרח – ערוובו למערב.

אית תניי תני: במזרח. מאן דמר במזרח - באילין טקסיווט. מאן דמר במערב - באילין רומואי:

הלכה ו' מתני' - אם בא חכם מן המזרח, ערובי למזרח. מן המערב, ערובי למערב. בא לבאן ולבאן, למקום שארצה אלף. לא לבאן ולא לבאן, הריני כבני עירי. רבי יהודה אומר, אם היה אחד מהן רבו, הולך אצל רבו, ואם היו שניהם רבותיו, למקום שרצה ילף:

גמרא - אית תניי תני במערב, מאן דמר במזרח - באילין חמימיא, מאן דמר במערב - פרגיל:

הלכה ז מתניתין - רבי אליעזר אומר: יום טוב הסמוך לשבת, בין מלפניה ובין מלאחריה, מערב אדם שני ערובין ואומר, ערובי הראשון למזרח, והשני למערב. הראשון למערב, והשני למזרח. ערובי הראשון, והשני כבני עירי. ערובי השני, והראשון כבני עירי. והכמים אומרים: מערב לרוח אחת, או אינו מערב כל עקר. או מערב לשני ימים, או אינו מערב כל עקר.

ביצד יעשה, מוליכו כראשון, ויחשיף עליו

[דף כ"ה ע"א]

ונטלו ובא לו. בשני מחשיף עליו ואוכלו. ונמצא משתפר בהליכתו ומשתפר בערובו.

נאכל פראשון, ערובו לראשון ואינו ערוב לשני. אמר להם רבי אליעזר, מודים אתם לי שהן שתי קדשות.

גמרא - והכמים אומרים: מערב לרוח אחת. ביני מתניתין, או מערב לרוח אחת לשני ימים או אינו מערב כל עקר. מודה רבי אליעזר, שאינו מערב חצי יום בדרום וחצי יום בצפון, חצי יום בדרום וחצי יום בצפון לבני עירו. אמרו לו: כשם שלא חלקת לנו יום אחד כך לא תחלק לנו שני ימים.

ושוין שלא יתנגנו בפל. אמר רבי בא: שמוא שכח ויאכלנו.

נתן בפל, מוליך את הפל לשם. אכל את אחד מהן מבעוד יום - הרי זה חפר גמל.

תמן תנינן, לגין שהיא טבול יום, מן החכית מעשר טובל, אם אמר: 'הרי זה תרומת מעשר משתחשף' - הרי זו תרומת מעשר. אם אמר: 'הרי זה ערוב' - לא אמר כלום.

רבי יונה אמר רבי חמא בר עקיבה: מקשי מתניתא דלא פרי אליעזר, דרבי אליעזר אמר: אין מערבין לאדם משתחשף.

מסכת תמורה פרק שני

א. המפריש נקבה לעולה - תרעה עד שתסתאב, ותמכר ויפלו דמיה לנדבה. רבי שמעון אומר: אמר על בהמה טמאה ועל בעלת מום: 'הרי אלו עולה' - לא אמר כלום! 'הרי אלו לעולה' - אפלו ובל, אפלו אבנים - ימכרו, ויביא בדמיהן עולה. המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה.

ב. המפריש נקבה לפסח - תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה פסח. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: תמכר שלא במום. ללדה זכר - ירעה עד שיתאב וימכר ויביא בדמיו פסח. רבי אליעזר אומר: הוא עצמו יקרב פסח. תמורת הפסח, ולד תמורת פסח, ולדן ולדן עד סוף העולם - ירעו עד שיתאבו, וימכרו ויביא בדמיהן שלמים. רבי אליעזר אומר: ולדות עצמן יקרכו שלמים, ולד תמורת שלמים, ולדן ולדן עד סוף העולם - ירעו עד שיתאבו, וימכרו ויביא בדמיהן שלמים. רבי אליעזר אומר: ולדות עצמן יקרכו שלמים.

ג. המפריש נקבה לעולתו ולפסחו ולאשמו עושה תמורה. רבי שמעון אומר: לעולתו - עושה תמורה, לפסחו ולאשמו - אין עושה תמורה. אין לה דבר שהוא עושה תמורה, אלא דבר הרועה ומסתאב. אמר רבי: רואה אני דברי רבי שמעון בפסח, שמה הקדיש הפסח ובאו שלמים.

ד. המפריש אשמו ואבד, והפריש אחר תחתיו, ולא הספיק להקריבו עד שנמצא הראשון, והרי שניהם עומדין - יביא את איזה מהם שיצא, והשני ירעה עד שיתאב, וימכרו, ויפלו דמיו לנדבה.

ה. המפריש מעות לאשמו, ואבדו, והפריש מעות תחתיהן, ולא הספיק לקח בהן אשם עד שנמצאו מעות הראשונות - יביא מאלו ומאלו אשם, ויקרב, והשאר יפול לנדבה.

המפריש מעות לאשמו, ואבדו, והפריש מעות תחתיהן, ולא הספיק לקח בהן אשם עד שנמצאו מעות - המעות יביא בהן אשם, ויקרב, ואשם ירעה עד שיתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה. המפריש אשמו ואבד, והפריש מעות תחתיו, ולא הספיק לקח בהן עד שנמצא אשם, אשם יקרב והמעות יפלו לנדבה. המפריש אשמו ואבד, והפריש אחר תחתיו, והקריבו, ואחר כך נמצא הראשון - ירעה עד שיתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה. רבי אליעזר אומר: יביא בדמיו עולה. המפריש מעות לאשמו ואבדו, והפריש מעות תחתיהן, ולקח בהן אשם, והקריבו, ואחר כך נמצאו מעות הראשונות יפלו לנדבה. רבי אומר: ילכו לים המלח. רבי אליעזר אומר: יביא בהן עולה. והלא אף הנדבה עולה היא, מה בין דברי רבי אליעזר לדברי חכמים? רבי אליעזר אומר: עושה תמורה. וחכמים אומרים: אין עושה תמורה.

ו. המפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה, והרי שתייהן תמימות, ראשונה תקרב ושניה תמות; דברי רבי. אחת תמימה ואחת בעלת מום: תמימה - תקרב, ובעלת מום - תשחט. נשחטה בעלת מום עד שלא נזרק דמה של תמימה - מתרת. משנזרק דמה של תמימה - אסורה. רבי אליעזר ברבי שמעון אומר: אפלו בשר בקדורה - הרי זה תקבר. המפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה, והרי שתייהן עומדות - יביא את איזה מהן שיצא, שניה תרעה עד שתסתאב, ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה או תמות. המפריש מעותיו לחטאתו ואבדו, והפריש חטאת תחתיהן, ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו; רבי אומר: ילכו לים המלח. ומודים חכמים לרבי, במפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, והקריבה, ואחר כך נמצאת הראשונה - שתמות. המפריש מעות לחטאתו ואבדו, והקריב חטאת, ואחר כך נמצאו מעות -

יִלְכוּ לַיִם הַמֵּלַח, שְׂרָבִי אֹמֵר: אֵינן הַמְּעוֹת נוֹפְלוֹת לַנְּדָבָה אֲלֵא אִם כֵּן לָקַח בְּהֵן חֲטָאת, וְהוֹתִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אֵינן חֲטָאת מֵתָה, וְאֵינן הַמְּעוֹת יִלְכוּ לַיִם הַמֵּלַח, אֲלֵא שְׁנַמְצָאוּ מֵאַחַר שִׁכְפּוֹרוֹ הַבְּעָלִים.

ז. תּמוֹרֵת הַבְּכוֹר וְהַמְּעֶשֶׂר, וְלָדוֹן, וְלָד וְלָדוֹן, עַד סוּף הָעוֹלָם - הָרִי אֵלּוּ בְּכוֹר וְכַמְעֶשֶׂר, וַיֵּאָכְלוּ בְּמוֹמֵן לְבַעֲלִים. מֵה בֵּין בְּכוֹר וּמְעֶשֶׂר לְכָל הַקְּדוּשִׁים? שֶׁכָּל הַקְּדוּשִׁים חִיב בְּאַחֲרֵיתוֹן וַיִּטְפַּל בְּהֵן לְהֵבִיא מַחוּץ לְאַרְצָא, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּכוֹר וְכַמְעֶשֶׂר.

מִסְכַּת תּמוֹרָה פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. הָאוֹמֵר: 'מֵה שְׁבַמְעִי בְּהֵמָה זֹה הַקְּדוּשׁ' - מִתְּרַת בְּגוֹזָה וְאַסוּרָה בְּעִבּוּדָה, מִפְּנֵי שְׁמִכְחִישׁ אֶת הַקְּדוּשִׁים. שְׁחֻטָּה - הַעֲבַר אָסוּר בְּאֲכִילָה. מֵתָה - הַעֲבַר אָסוּר בְּהִנָּאָה. 'שׁוֹר זֶה הַקְּדוּשׁ לְאַחַר שְׁלִשִׁים יוֹם', שְׁחֻטוּ בַתּוֹךְ שְׁלִשִׁים יוֹם - מִתֵּר בְּאֲכִילָה. מֵת - מִתֵּר בְּהִנָּאָה. הַקְּדִישׁוֹ לְשֵׁם שְׁלָמִים - הָרִי זֶה מְקַדֵּשׁ. 'מַעֲכָשׁוּ לְאַחַר שְׁלִשִׁים יוֹם', וּשְׁחֻטוּ בַתּוֹךְ שְׁלִשִׁים יוֹם - אָסוּר בְּאֲכִילָה. מֵת - אָסוּר בְּהִנָּאָה. הַקְּדִישׁוֹ לְשֵׁם שְׁלָמִים - הָרִי זֶה אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ.

ב. 'בְּהֵמָה זֹה תוֹדָה' - מֵה שֶׁתִּלְד עוֹלָה. 'בְּהֵמָה זֹה שְׁלָמִים' - מֵה שֶׁתִּלְד חֲטָאת. 'הָרִי זֹה וְלָד תוֹדָה' - וְלָד שְׁלָמִים; דְּבָרִי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: דְּבָרִי קְיָמִים. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: יְבָדַק, אִם אָמַר: 'לִכְךָ נִתְּכּוֹנְתִי, אֲלֵא שְׂאִין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שְׁמוֹת כְּאַחַת' - דְּבָרִי קְיָמִים. אִם אָמַר: 'מֵה שְׁקָרִיתִי שֵׁם לְשֵׁנִי' - אֵינן דְּבָרִים אַחֲרוֹנִים כְּלוּם. מוֹדָה רַבִּי מֵאִיר לְחֻכְמִים: 'מֵה שֶׁתִּלְד בְּהֵמָה זֹה עוֹלָה' וְהִיא תוֹדָה, 'מֵה שֶׁתִּלְד בְּהֵמָה זֹה חֲטָאת' וְהִיא שְׁלָמִים - דְּבָרִי קְיָמִין. מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי מֵאִיר, בְּאוֹמֵר: 'בְּהֵמָה זֹה תַחַת שְׁנֵי זִבְחִים אֵלּוּ, תַּחַת שְׁנֵי זִבְחִים שְׂאֵנִי חִיב' - אֵינן דְּבָרִי אַחֲרוֹנִים כְּלוּם.

ג. 'בְּהֵמָה זֹה תּמוֹרֵת עוֹלָה וְתּמוֹרֵת שְׁלָמִים' - הַכֹּל תּמוֹרֵת עוֹלָה; דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר.

וְחֻכְמִים אֹמְרִים: דְּבָרִי קְיָמִין. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: יְבָדַק, אִם אָמַר: לִכְךָ נִתְּכּוֹנְתִי אֲלֵא שְׂאִין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שְׁמוֹת כְּאַחַת - דְּבָרִי קְיָמִין. מֵה שְׁקָרִיתִי שֵׁם לְרֵאשׁוֹן וְחִזְרִיתִי וְקָרִיתִי שֵׁם לְשֵׁנִי - אֵינן דְּבָרִי אַחֲרוֹנִים כְּלוּם. 'בְּהֵמָה זֹה חֲצִיָּה עוֹלָה וְחֲצִיָּה שְׁלָמִים' - הַכֹּל עוֹלָה; דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: יְרַעָה עַד שִׁיִּסְתָּאב, וַיִּמְכַּר וַיִּבִּיא בְּדַמִּי חֲצִיָּה עוֹלָה וּבְדַמִּי חֲצִיָּה שְׁלָמִים, וְרַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: יְבָדַק, אִם אָמַר לִכְךָ נִתְּכּוֹנְתִי, אֲלֵא שְׂאִין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שְׁמוֹת כְּאַחַת - דְּבָרִי קְיָמִין. אִם אָמַר: 'מֵה שְׁקָרִיתִי שֵׁם לְשֵׁנִי' - אֵינן דְּבָרִי אַחֲרוֹנִים כְּלוּם. 'בְּהֵמָה זֹה חֲצִיָּה עוֹלָה וְחֲצִיָּה שְׁלָמִים' - הַכֹּל עוֹלָה; דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: יְרַעָה עַד שִׁיִּסְתָּאב, וַיִּמְכַּר, וַיִּבִּיא בְּדַמִּי חֲצִיָּה עוֹלָה וּבְדַמִּי חֲצִיָּה שְׁלָמִים. וְרַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: יְבָדַק, אִם אָמַר: 'לִכְךָ נִתְּכּוֹנְתִי אֲלֵא שְׂאִין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שְׁמוֹת כְּאַחַת' - דְּבָרִי קְיָמִין. אִם אָמַר: 'מֵה שְׁקָרִיתִי שֵׁם לְרֵאשׁוֹן וְחִזְרִיתִי וְקָרִיתִי שֵׁם לְשֵׁנִי' - אֵינן דְּבָרִי אַחֲרוֹנִים כְּלוּם. 'בְּהֵמָה זֹה תַחַת עוֹלָה'; דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: דְּבָרִי קְיָמִים. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: יְבָדַק, אִם אָמַר: 'לִכְךָ נִתְּכּוֹנְתִי, אֲלֵא שְׂאִין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שְׁמוֹת כְּאַחַת' - דְּבָרִי קְיָמִים. אִם אָמַר: 'מֵה שְׁקָרִיתִי שֵׁם לְרֵאשׁוֹן וְחִזְרִיתִי וְקָרִיתִי שֵׁם לְשֵׁנִי' - אֵינן דְּבָרִי אַחֲרוֹנִים כְּלוּם.

ד. 'בְּהֵמָה זֹה חֲצִיָּה עוֹלָה וְחֲצִיָּה שְׁלָמִים', וְהֵמִיר בֵּה - תּמוֹרֵתָה פִּיּוּצָא בֵּה. 'חֲצִיָּה עוֹלָה וְחֲצִיָּה שְׁלָמִים.' בְּהֵמָה זֹה חֲצִיָּה תַחַת עוֹלָה וְחֲצִיָּה תַחַת חֲטָאת' - הַכֹּל עוֹלָה; דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: תּמוֹת. 'חֲצִיָּה תַחַת חֲטָאת וְחֲצִיָּה תַחַת עוֹלָה' - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁתּמוֹת.

ה. חֲמֶשֶׁה שֶׁהִבִּיאוּ זִבַּח אֶחָד, אֶחָד סוּמֵךְ לְשׁוּם עוֹלָה וְכָלֵם וְכָלֵם לְשׁוּם שְׁלָמִים - יְרַעָה עַד שִׁיִּסְתָּאב, וַיִּמְכַּר בְּדַמִּי חֲצִיָּה עוֹלָה וּבְדַמִּי חֲצִיָּה שְׁלָמִים. שְׁחֻטוּ - תַּעֲבַר צוּרְתוֹ

ובין במזיד, בין באנס ובין ברצון - פסול לגבי מזבח, מקצה שלו - אסור. ושל חבירו - מתר. מאימתי נקרא מקצה? משעת מעשה שעבד, בין משלו ובין משל חבירו, בין לפני הקדשו, בין לאחר הקדשו, בין בשוגג ובין במזיד - פסול לגבי מזבח. באנס - כשר. ברצון - פסול. איזה נעבד? כל שעובדין אותו, בין באנס ובין ברצון. איזהו מקצה? - זהו מקצה לעבודת כוכבים. אבל אמר: "שור זה לעבודת כוכבים", ו"בית זה לעבודת כוכבים" - לא אמר כלום, שאין הקדש לעבודת כוכבים. איזו מחיר כלב? אלו חלופי כלב, שנאמר (תהלים מד, יג): "תמכר עמך בלא הון" וגו'. החליף עמו פרסילי ענבים ועטרות של שבלין, יינות שמנים וסלתות, כל דבר שהוא פיוצא בו קרב לגבי מזבח - אסורה. האחין שהיו להן תשע בהמות וכלב, חלקו ארבע כנגד ארבע, ואחד כנגד כלב - שכנגד הכלב - אסור, שעם הכלב - מתר.

ב. איזהו אתנן? זה שכרה של זונה, שנאמר (יחזקאל טז, ג): "לכל זנות יתנו" וגו'. שכר זכר - הרי זה אסור. האומר לחברו: הילך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי. רבי אומר: אתנן. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: אין אתנן, שאין אתנן אלא מן עריות, שביאתן בעברה. נתן לה חטין לעשות סלת, ענבים לעשות יין, זיתים לעשות שמן, בהמה מעברת וילדה אצלו - הרי אלו אסורין. אבל נתן לה מעות, לקחה בהן יינות שמנים וסלתות, בהמה ונתעברה אצלו וילדה - הרי אלו מתרין. וכשם שאסורין באהל מועד שבמדבר, כך אסורין באהל מועד שבגלגל, וכשרין להקדש בדק הבית. נתן לה זהב; רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אין עושין אותו רקועין, אפלו אחורי בית הפפרת, נתן לה ולא בא עליה - הרי אלו מתרין. בא עליה אפלו לאחר שלש שנים - הרי אלו אסורין, וזהו אתנן. רבי אומר: מן עריות שביאתן עברה, אבל הנותן לאשתו בנדתה, או שנתנה לו היא, או שנתן לה שכר פקעתה - הרי אלו מתרין, אף על פי שאין

ויצא לבית השרפה. מצאתו שלמים - תעלה לגבי מזבח, מפני שלא היה בית דין. שלכך אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בזמן שמתכונן לכך מתחלתו, אבל סמך לשם עולה, ונמלך ואמר לשום שלמים - הרי זה בקדשתה ראשונה.

ו. 'הרי זה תמורת זו', 'חליפת זו' - הרי זו תמורה. 'זו מחללת על זו' - לא אמר כלום. בהקדש בדק הבית זה מחללת עליו - דבריו קימין. 'תמורה זו, חליפה זו' - לא אמר כלום. 'הרי זה חטאת', ו'הרי זו אשם', אף על פי שחייב - לא אמר כלום. 'הרי אלו לחטאתי' ו'הרי אלו לאשמי', אם היה חייב - דבריו קימין. ואם לאו - לא אמר כלום. 'הרי עלי חטאתו ועלתו של פלוני', מדעתו - יצא. ושל א מדעתו - לא יצא. הלה והביא לעצמו - הרי הן כחטאת ואשם שספדו הבעלים. עולה שנתעברה בזכחים - ירעו עד שישתאבו, וימכרו ויביא בדמי פה שבהן זבח, ובדמי הפה שבהן עולה. המיר באחת מהן, ואין יודע באיזו מהן המיר - הרי זה מביא מעות או זבח מתוך ביתו, ואומר: 'אם תמורת עולה היא - הרי זה שלמים, אם תמורת שלמים היא זה - הרי זה עולה', והרי הן כשני זכחים שנתעברו זה בזה. חזר והמיר באחד מהן, ואין יודע באיזה מהן המיר - הרי זה מביא מעות או זבח מתוך ביתו, ואומר: 'אם תמורת תמורה הוא - זה חלין הוא זו עולה, היא שלמים. אם תמורת שלמים היא זו - הרי זו עולה', והרי הן כזבח וכתמורה שנתעברו זה בזה. תודה שנתעברה בתמורתה - שתייהן יקרבו ויניף הלחם עמהן. מת אחד מהן - לא יקרב שני. חזר והמיר באחד מהן - הרי זה לא יקרב. וכן שלמים שנתעברו בככור - שניהם ירעו עד שישתאבו, ויאכלו בככור. מת אחד מהן - לא יקרב שני. חזר והמיר באחד מהן - הרי זה לא יקרב.

מסכת תמורה פ"ק רביעי

א. הנרבע, בין משלו ובין משל חבירו, בין לפני הקדשו ובין לאחר הקדשו, בין בשוגג

ראיה לדבר זכר לדבר (יחזקאל טז, לד) :
 "ובתתך אתנך, ואתנך לא נתן לך" וגו'. נתן
 לה מקדשים - הרי אלו מתרין, והדין נותן
 שיהיו אסורין, ומה אם העוף שאין המום
 פוסל בו, אתנך ומחיר חל עליי, קדשים
 שהמום פוסל בהן, אינו דין שיהא אתנך
 ומחיר חל עליהן, תלמוד לומר (דברים כג,
 יט) : "לכל נדר" - פרט לדבר הנדור.

ג. כל אסורין לגבי מזבח - ולדויתיהן מתרין.
 רבי אליעזר אומר. ולד טרפה - רבי אליעזר
 אומר: לא יקרב לגבי מזבח. וחכמים
 אומרים: יקרב. ומודה רבי אליעזר באפרוח
 שיצא מביצה טרפה, שיקרב לגבי מזבח.
 רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר משם רבי
 אלעזר בן חסמא: בהמה כשרה שינקה מן
 הטרפה - אסורה לגבי מזבח.

ד. כל הקדשים שנעשו טרפה לפני הקדש
 ואחר כך מתו - יש להן פדיון. אחר הקדש
 ומתו - אין להן פדיון, שאין פדיון את
 הקדשים להאכילן לכלבים. הבכור
 והמעשר אין להן פדיון. חמר בהקדש מזבח
 מה שאין בהקדש בדם הבית, וחמר בהקדש
 בדם הבית מה שאין בהקדש מזבח, נותנין
 הימנו להקדש הבית את הראוי לו מאילך
 ושלא מאילך. והקדש בדם הבית אינו אלא
 מאילך. חמר בהקדש בדם הבית, שהקדש
 בדם הבית תחלת הקדשו מועלין בו.
 והקדש המזבח יש הימנו שמועלין בו, יש
 הימנו שאין מועלין בו. ולא התרו לאכילה
 אלא בפדיון. אם מתו בין תמימין ובין בעלי
 מומין לא יפדו. רבי שמעון אומר: יפדו.
 בהקדש המזבח - תמימין לא יפדו, ובעלי
 מומין יפדו. אחד קדשי מזבח ואחד קדשי
 בדם הבית, שאם מתו, או שהפילו או
 שננטאו - הרי אלו ישרפו. חטאת העוף
 הנבאה על הספק, ואשם תלוי, וחלין
 שנשחטו בעזרה - רבי שמעון אומר ישרפו,
 רבי יהודה אומר: יקברו. כיצד קוברין
 חטאת העוף? היו נותנין אותה על גבי אמת
 הפנים, והיא מתגלגלת ויורדת לנחל קדרון.
 רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה אומר:

חלון היתה שם למערכו של כבש, אמה על
 אמה, רבובה היתה נקראת, ששם נותנין
 חטאת העוף, תעבר צורתה ותצא לבית
 השרפה. פסולי קדשי קדשים, ואמורי
 קדשים קלים, וקדשי קדשים שננטאו
 בפנים, ומנחות, והסלת, והיין, והשמן - הרי
 אלו ישרפו. כיצד שורפין יין ושמן? היו
 נותנין אותן על גבי מדורה כמות שהן.
 פסולי קדשים קלים ואמורי קדשי קדשים
 שננטאו בחוץ, והפסח שיצא רבו - שורפין
 אותן לפני הבירה מעצי המערכה.

מסקנת פרייתות פרק ראשון

א. המגדף, רבי עקיבא מחיב קרבן, שנאמר
 בו כרת, ונאמר (במדבר ט, יג) : "חטאו ישא
 האיש ההוא". סך שמן המשחה שעשה
 משה במדבר - הרי זה חיב כרת. הפסח
 והמילה, אף על פי שחיבים על זדונן כרת -
 אין בהן קרבן, לפי שהן ב'קים עשה'. טמא
 שאכל את הקדש והבא למקדש טמא, אף
 על פי שחיבין על זדונן כרת, ועל שנגתן
 חטאת - אין בהם אשם תלוי, לפי שהן
 בעולה ויורד. המקלל אביו ואמו, והאומר
 לחברו: 'לך ועבד עבודת כוכבים', והמסית
 והמדיח, ונביאי השקר, ועדים זוממין, אף
 על פי שיש בהן מיתת בית דין - אין בהן
 קרבן, שאין בהן מעשה. המכה אביו ואמו,
 וגונב נפש מבני ישראל, וזקן ממרא על פי
 בית דין, וכן סורר ומורה, והרוצח, אף על
 פי שיש בהן מעשה, ויש בהן מיתת בית דין
 - אין בהן קרבן, לפי שהן אינן בהכרת.

ב. אלו הן שבמיטה, האוכל טבל, וזר שאכל
 תרומה טהורה, וכהן טמא שאכל תרומה.
 וזר, וטבול יום, ומחסר בגדים, ומחסר
 כפורים, ופרועי ראש, ושתויי יין ששמשו -
 פלן במיטה. אבל הערל והאונן, והיושב -
 הרי אלו באזהרה. בעל מום - במיטה; דברי
 רבי וחכמים אומרים: בלא תעשה. מזיד -
 במעילה. רבי אומר: במיטה, וחכמים
 אומרים: ב'לא תעשה'. זה הכלל: כל מצות
 לא תעשה' שיש בהן מעשה - לוקין עליה
 את הארבעים. ושארין בהן מעשה - אין

זיכה ספק וזיכה ודאי - מביאה קרבן על ודאי שבהן יצאת. לידה ודאי, לידה ספק, זיכה ודאי, זיכה ספק - מביאה קרבן אחד, ואומרת: 'אם היא ודאי - הוא עליו. אם לאו - הרי הוא על ודאי שבהן'; דברי רבי יוחנן בן נורי. רבי עקיבה אומר: מביאה על ודאי שבהן יצאת.

ד. רבי שמעון אומר: נזיר מחסר כפרה לשנות יין. רבי אליעזר בן יעקב אומר: גר מחסר כפרה לאכל בזבחים.

ה. כל חיבי קניין שבתורה, חצין חטאות וחצין עולות, חוץ מקנו של של גר, שאף על פי שהן חובה - שתיהן היו עולות, רצה להביא חובתו מן בהמה - יביא, הביא עולות בהמה לכפורים - יצא. מנחות ונסכין - לא יצאו, לא אמרו קן אלא להקל עליו. הביא לצרעתו - יחזור ויביא לכפרתו. לנזירותו - יחזור ויביא לכפרתו. ארבעה מביאין על זדון כשגגה, כלן באנס פטורין, חוץ מן הנזיר.

ו. חמשה מביאין קרבן עולה ויורד, יש בהן דל ועשיר, יש בהן דל דלים. מצורע ויולדת, דל ועשיר - מביא אחד תחת אחד, מטמא מקדש דל דלים - מביא שנים תחת אחד, מכאן אתה מחשב לעשירית האיסה בשוה פרוטה.

ז. מצורע שנתנגע, חזר ונתנגע, חזר ונתנגע - מביא קרבן אחד על הכל, הביא צפריו ונתנגע, הביא צפריו ונתנגע - מביא קרבן על כל אחד ואחד; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: קרבן אחד על הכל, עד שיביא אשמו. הביא אשמו ונתנגע, הביא אשמו ונתנגע - מביא קרבן על כל אחד ואחד. רבי שמעון אומר: קרבן אחד על הכל, עד שיביא חטאתו. נזיר שנטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן אחד על הכל. נטמא יום שביעי שלו, וחזר ונטמא יום שביעי שלו - מביא קרבן אחד על כל אחד ואחד; דברי רבי. וחכמים אומרים: קרבן אחד על הכל, עד שיביא חטאתו.

לוקין עליה את הארבעים. ושאר כל לא תעשה שבתורה - הרי אלו באזהרה, כעובר על גזרת מלך. המפלת לאחר מלאת, והמפלת בן שמונה חי או מת, וגר שנתגזיר מהול, ותינוק שעובר זמנו, וחרש שוטף וקטן שהיו מחסרי כפרה - מביאים קרבן ונאכל. ספק הפילה ספק לא הפילה, ספק בן קימא ספק שאין בן קימא, ספק יש בו מצורת אדם ספק אין בו מצורת אדם - מביאה קרבן ואין נאכל. המפלת בתוך מלאת - פטורה מכלם. מודים בית שמאי ובית הלל, ברואה אור שמונים ואחד שדמיה טמאים, והמפלת שמונים ואחד - תהא חיבת בקרבן. מה לי בין יום ולילה ובין דם ללידה? אמרו להן בית שמאי: לא! אם אמתם ביום שראוי להבאת קרבן, האמרו בלילה שאין ראוי להבאת קרבן? כלפי דמים שאמרתם, הפריש בין דם ללידה, שהרואה בתוך מלאת - דמיה טמאין, והמפלת בתוך מלאת - דמיה טמאין. המפלת בתוך מלאת - פטורה מכלום. אמרו להן בית הלל: הרי המפלת ליום שמונים ואחד שחל להיות בשבת תוכיח, שלא יצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן, והוא יוכיח, המפלת לאור שמונים ואחד של כל ימות השנה, שכן יצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן - חיבת קרבן. אמרו להן בית שמאי: לא, אם אמרתם במפלת ליום שמונים ואחד שהוא מצטרף עם היום הבא אחריו, שאף על פי שאין ראוי לקרבן יחיד - ראוי לקרבן צבור, תאמר במפלת לאור שמונים ואחד של כל ימות השנה, שאין הלילה ראוי, לא לקרבן יחיד ולא לקרבן צבור? אמרו להן בית הלל: הרי אמרתם, הלילה מצטרף עם היום הבא אחריו, כשם שחיבת ליום שמונים ואחד - כך תהא חיבת לאור שמונים ואחד, ואל יוכיח יום שמונים ושנים, שיצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן.

ג. האשה שיש עליה לידה ולידה, זיכה וזיכה - מביאה קרבן אחד. לידה וזיכה - מביאה שני קרבנות. לידה ספק ולידה ודאי,

ואחד ישן - הישן פטור. אחד שוגג ואחד מזיד - השוגג בחטאת והמזיד בהפרת.

יא. חמשה אשמות הן: אשם גזלה, אשם מעילה, אשם שפחה חרופה, אשם נזיר, ואשם מצורע. רבי אליעזר אומר: אשם תלוי.

יב. שתי יין פוסל בעבודה וחיב במיתה. איזהו שתי יין? כל ששתה רביעית יין בן ארבעים יום הימנו למעלה, שטה מגתו, יתר מרביעית - פטור. שטה פחות מרביעית בן ארבע בן חמש שנים - חיב. בין שמזגו ובין ששתאו חצאין. רבי אליעזר אומר: שתאו בלו כאחד - חיב. מזגו ושתאו, או שתאו חצאין - פטור. רבי יהודה אומר: על היין במיתה, ועל המשפרין באזהרה. לפיכך, אם אכל דבלה קעילית או ששתה חלב ודבש - הרי זה לוקה ארבעים, ועובר בלא תעשה. וכשם שאם היה כהן פסול בעבודה - חיב בה מיתה, כך אם היה חכם או תלמיד חכם - אסור ללמד ולהורות. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אם היה חכם - מתר ללמד.

יג. הבא על אמו - חיב משם שני לאוין. הבא על אחות אביו - חיב משם שני לאוין. אמר רבי יוחנן בן נורי: יש לי עוד בהן תשע! כיצד? נשא את האשה וחזר ונשא את בת אחיה, חזר ונשא את בת אחותה, חזר ובא על הזקנה - חיב משום אותו השם, וכלתו, ואשת אחיו ואשת אחי אביו, ואשת איש והנדה. אמרו לו: אחרים שקרו לפניך לא אמרו 'חמותו ואם חמותו ואם חמיו' במנין הזה. אמר רבי שמעון: וכי מה היה ענין שחיטה אצל אכילה? שרבי עקיבה שאל שחיטה יהושע שאל אכילה בפני עצמה, והשיבוהו אכילה מתוך אכילה, אמר לו רבי עקיבא: בהמה כשבת, אלא שקפחתי בשעת הדין.

מסקת פרייתות פּרָק שְׁנִי

א. עד אומר: 'חלב אכל', ועד אומר: 'שמן אכל'. עד אומר: 'חלב אכל'. ואשה אומרת:

ח. האשה שילדה ולדות הרבה, הפילה בתוך שמונים נקבה, וחזרה והפילה בתוך שמונים נקבה, המפלת בתוך שמונים נקבה, המפלת תימין - מביאה קרבן אחד על הכל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מביאה לראשון ואין מביאה לשני, מביאה לשלישי ואין מביאה לרביעי.

ט. אלו דברים שבין שפחה חרופה לכל עריות: כל עריות שבתורה - הרי אלו חיבין על זדון כרת ועל שגגתן חטאת, ועל לא הנדעו אשם תלוי, מה שאין בן בשפחה חרופה. כל עריות שבתורה - עושה אנס כרצון, שאין מתכוון כמתכוון, מערה כגומר, ושנה כדרפה ושלא כדרפה - חיבת על כל ביאה וביאה, מה שאין בן בשפחה חרופה. כל עריות, עשה קטן כגדול לחיב על הגדול. ובשפחה, אם היה קטן - הרי אלו פטורין. כל עריות - שניהן לוקין. ובשפחה - היא לוקה והוא אינו לוקה. כל עריות - שניהם מביאין קרבן. ובשפחה - הוא מביא והיא אינה מביאה. כל עריות - בחטאת. ושפחה - באשם. כל עריות - בנקבה. ושפחה - בזכר. כל עריות - חיב על כל ביאה וביאה. בשפחה - אחת על ביאות הרבה. כל עריות שבתורה - בית דין חיב על הוראתן, מה שאין בן בשפחה חרופה. כל עריות - כהן משוח שהורה ועשה - חיב. ובשפחה - עשה אף על פי שלא הורה - מביא אשם ודאי. רבי ישמעאל אומר: בשפחה פנענית הכתוב מדבר, נשואה לעבד פנעני. אחרים אומרים משמו: נשואה לבן חורין. רבי עקיבה אומר: מן התורה חציה שפחה וחציה בת חורין - נשואה לבן חורין.

י. הבא על אחת מפל עריות האמורה בתורה, הוא בהעלם אחד והיא בחמשה העלמות, הוא מביא חטאת והיא מביאה חמש חטאות. כל עריות בהעלם אחת, והיא בחמשה העלמות. היא מביאה חטאת אחת והוא מביא חמש חטאות. כל עריות אחד גדול ואחד קטן - הקטן פטור. אחד נער

תשחט לשום מה שהיא, וזו תשחט לשום מה שהיא.

ה. שנים שהביאו חטאת על שני חטאים - תרעה עד שתסתאב, ותמכר, ויביא בדמי חציה לזה, ובדמי חציה לזה. שתי חטאות על חטא אחד - יביא את איזו מהן שירצה. שניה - תרעה עד שתסתאב ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה. שתי חטאות על שני חטאים - זו תשחט לשום מה שהיא, וזו תשחט לשום מה שהיא.

ו. שנים שנתעברו חטאותיהן - חטאת יחיד וחטאת יחיד, חטאת צבור וחטאת צבור, חטאת יחיד בחטאת צבור, אפלו הן משני מינין - זו תשחט לשום מה שהיא, וזו תשחט לשום מה שהיא.

ז. המביא חטאתו ושחטה, ספק נזרק הדם ספק לא נזרק הדם - יצא. אם היה מחסר כפרה, ספק חשכה ספק לא חשכה - הרי זה מביא חטאת העוף ספק. שנים שחטא אחד מהן, ואין ידוע איזה, יביאו חטאת בשתפות, יתנו עליה ותאכל; דברי רבי שמעון. ורבי יוסי פוטר. מודה רבי יוסי שזה מביא אשם תלוי, וזה מביא אשם תלוי. ומודה רבי יוסי בשנים, שהיה אחד מהן מחסר כפרה, ואין ידוע איזהו, יביאו חטאת בשתפות, ויתנו עליה, ותאכל.

ח. שכח את התורה ועבר עברות הרבה - חיב על כל אחת ואחת. כיצד? היה יודע שיש חלב, ואמר: 'אין זה חלב שחיבנו עליו'. היה יודע שיש דם, ואמר: 'אין זה דם שחיבנו עליו' - חיב על כל אחת ואחת. האוכל כזית חלב, כזית פגול, כזית נותר, וכזית טמא, בהעלם אחד - מביא חטאת. ספק אכל ספק לא אכל - מביא אשם תלוי.

ט. הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנדה - מביא חטאת. ספק בא ספק לא בא - מביא אשם תלוי. אשתו ואחותו, בא על אחת מהן, ואין ידוע על איזו בא; שתי נשיו, אחת

'שמן אכל'. אשה אומרת: 'חלב אכל'. ואשה אומרת: 'שמן אכל' - מביא אשם תלוי. עד אומר לו: 'חלב אכלת', והוא אומר: 'שמן אכלת' - פטור. שנים אומרים לו: 'חלב אכלת', והוא אומר: 'שמן אכלת' - הן נאמנין; דברי רבי מאיר. אמר לו רבי יהודה: היאך אתה אומר לזה: 'עמד והתודה', והוא אומר: 'כל עצמי לא חטאתי', מה אם ירצה ויאמר: 'מזיד אני' - אין נאמן. אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שהודו לכן מתחלה, אבל אם אמר לו: 'חלב אכלת', והוא אומר: 'שמן אכלת', משיגיעוהו חזר ואמר: 'מזיד אני' - אין נאמן.

ב. אחד האוכל, ואחד ממחה ושותה, ואחד הסף. אכל וחזר ואכל, וחזר ואכל, אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה האחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין. ואם לאו - אין מצטרפין. שתי וחזר ושתי, וחזר ושתי, אם יש מתחלת שתייה ראשונה ועד סוף שתייה אחרונה כדי שתית רביעית - מצטרפין, ואם לאו - אין מצטרפין. כשם שאכילתה בכזית - כך שתייה בכזית. ואכילה ושתייה - אין מצטרפין. האוכל כזית אפלו מחמשת המינין - הרי אלו מצטרפין. אכל כחצי זית, ונודע לו, וחזר ואכל כחצי זית, אפלו ממין אחד - אין מצטרפין.

ג. ספק חטא ספק לא חטא - מביא אשם תלוי. חטא ואין ידוע באיזה חטא חטא - מביא חטאת. חטא ונודע לו חטאתו, שכחו באיזה חטא חטא - הרי זה מביא חטאת, ותשחט לשום מה שהוא, ותאכל, וחזר ומביא חטאת על הידיעה, ותשחט לשום מה שהוא ותאכל.

ד. המביא חטאת על שני חטאים - תרעה עד שתסתאב, ותמכר, ויביא בדמי חציה לזה, ובדמי חציה לזה שתי חטאות. על חטא אחת - יביא את איזו מהן שירצה. שניה - תרעה עד שתסתאב ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה. שתי חטאות על שני חטאים, זו

בפטיש יוכיח! אמר להן: הגבבה היתה בשבת והורדה ביום הכפורים, עשה מלאכה בין השמשות של יום הכפורים, בין מלפניו ובין מאחוריו - פטור מאשם תלוי, שכל היום מכפר. עשה מלאכה בין השמשות של שבת, בין מלפניו ובין מאחוריו - הרי זה חייב.

יא. יום הכפורים שחל להיות בשבת, ועשה מלאכה בין מלפניו ובין מאחוריו - פטור מאשם תלוי, שכל היום מכפר. עשה מלאכה בחצי היום; רבי ישמעאל מחייב שתי חטאות ורבי עקיבה פוטר. שרפי ישמעאל אומר: שבת היא לחייב על שבת בפני עצמה, ויום הכפורים בפני עצמו.

יב. האוכל כזית דם מן בהמה, מן חיה מן עופות טהורין - מביא חטאת. ספק אכל ספק לא אכל - מביא אשם תלוי, ואינו חייב אלא דם שחיטה בלבד. דם נחירה, ודם העקור, ודם הקזה שהנפש יוצאת בו - חייבין עליו. דם התמצית - באזרה. רבי יהודה אומר: בהכרת. דם הטחול ודם הלב, דם כליות ודם אברים - הרי אלו ב'לא תעשה'. דם מהלכי שתיים, דם ביצים, ודם שרצים - אסור, ואין חייבין עליו. דם דגים ודם חגבים - הרי זה מתר.

יג. המחה את החלב וגמאו, הקפה את הדם ואכלו, אם יש בו כזית - חייב. נתערב עם אחרים, אם יש בו כזית - הרי זה חייב. נתבשל עם אחרים - הרי זה בנותן טעם, אכל כחצי זית ושתה כחצי זית ממין אחד - הרי זה חייב.

יד. המביא אשם תלוי על ספק מעילה כדברי רבי עקיבה, ונודע לו שחטא, שממין שמביא על לא הודע - מביא על הודע. האשה שהביאה חטאת העוף על ספק לידתה, ונודע לה שלא ילדה - הרי זה חלין. תתננה לחכרתה ושיילדה ודאי - תעשנה ודאי, שממין שמביאה על לא הודע - מביאה על הודע, ממליקתה ונודע לה שמצה דמה כפרה - אסור באכילה. משמצה

נדה ואחת שאינה נדה, בא על אחת מהן, ואין ידוע על איזו בא; חלב ונותר לפניו, אכל מאחד מהן, ואין ידוע מאיזה מהן אכל; שבת ויום הכפורים, עשה מלאכה באחד מהם, ואין ידוע באיזה מהן עשה; רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פוטר. רבי אליעזר אומר: "חטאתו אשר חטא" (ויקרא ד, כג) - זה מכל מקום. אמר לו רבי יהושע: "או הודע אליו חטאתו אשר חטא" - לכשיודע לו חטאתו. אמר רבי יוסי: אף על פי שהיה רבי יהושע פוטר מן החטאת - מחיבו היה אשם תלוי. רבי יהודה אומר: רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. רבי שמעון אומר: רבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע אשם תלוי. אמר לו רבי יהודה: ולא בזה חייב רבי יהושע אשם תלוי, אלא ספק חטא ספק לא חטא. אבל זה שחטא ודאי היאך מביא אשם תלוי? אמר לו רבי שמעון: כל עצמו בזה דבר הכתוב, "ולא ידע ואשם ונשא וגו'" (ויקרא ה, יז), והביא איל תמים מן הצאן. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על המתכונן לעשות מלאכה ועשה כיוצא בה. כיצד? אשתו ואחותו, נתכונן לבא על זו ובא על זו; שתי נשיו, אחת נדה ואחת שאינה נדה, נתכונן לבא על זו ובא על זו; תאנים וענבים לפניו, נתכונן ללקט תאנים ולקט ענבים, ענבים ולקט תאנים. שחורות ולקט לבנות, לבנות ולקט שחורות; רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. היה רבי יהושע אומר: אף אשם תלוי. רבי שמעון שזורי אומר: לא נחלקו אלא על דבר שמשום שני שמות, שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר.

ב. יום הכפורים שחל להיות ערב שבת, עשה מלאכה בין השמשות; רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. אמר רבי יוסי: איני רואה דברי רבי אליעזר בזה, שאני אומר כתב שתי אותיות, אחת בשבת ואחת ביום הכפורים - פטור, שאין שני ימים מצטרפין למלאכה אחת. אמרו לו: מכה

דְּמָה כְּפָרָה - אֲסוּר בְּהִנָּאָה, שְׁעַל הַסֶּפֶק בָּאָה מִתְחַלְתָּהּ, כְּפָרָה סִפְקָה וְהִלְכָה לָהּ.

אֲלֵעֶזֶר מַחִיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אֲכַל שְׁנֵיָהּ - מִבִּיא שְׁתֵּי חֲטָאוֹת.

מִסְכַּת כְּרִיתוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. חֲתִיכָה שֶׁל חֶלֶב קֹדֶשׁ וְחֲתִיכָה שֶׁל חֲלִין, אֲכַל אֶת אַחַת מֵהֶן, וְאֵין זֶה יְדוּעַ אִיזוֹ מֵהֶן אֲכַל - מִבִּיא חֲטָאת וְאֶשֶׁם תְּלוּי. וְכִדְבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה: מִבִּיא שְׁנֵי אֶשְׁמוֹת תְּלוּיִין. אֲכַל שְׁנֵיָהּ - מִבִּיא חֲטָאת וְאֶשֶׁם וְדָאִי. אֲכַל אֶחָד אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, וְכֹא אַחַר וְאֲכַל אֶת הַשְּׁנֵיָהּ - הֵן הֵן כְּדָבְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵן הֵן כְּדָבְרֵי רַבִּי יוֹסִי.

ו. חֲתִיכָה שֶׁל חֶלֶב פְּגוּל וְחֲתִיכָה שֶׁל חֶלֶב נוֹתֵר, אֲכַל אֶת אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יְדוּעַ אֶת אִיזוֹ מֵהֶן אֲכַל - מִבִּיא חֲטָאת וְאֶשֶׁם תְּלוּי; וְכִדְבָרֵי רַבִּי אֲלֵעֶזֶר: מִבִּיא שְׁתֵּי חֲטָאוֹת. אֲכַל שְׁנֵיָהּ בְּהֶעֱלֵם אֶחָד - מִבִּיא שְׁנֵי חֲטָאוֹת וְאֶשֶׁם וְדָאִי. בְּשְׁנֵי הֶעֱלַמְתָּ - מִבִּיא שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת וְאֶשֶׁם וְדָאִי.

ב. חֲתִיכָה קֹדֶשׁ וְחֲתִיכָה חֲלִין, אֲכַל אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וְחֹזֵר וְאֲכַל אֶת הַשְּׁנֵיָהּ בְּהֶעֱלֵם אֶחָד, מִבִּיא חֲטָאת וְאֶשֶׁם וְדָאִי, בְּשְׁתֵּי הֶעֱלַמְתָּ - מִבִּיא שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וְאֶשֶׁם וְדָאִי.

ז. חֲתִיכָה שֶׁל חֶלֶב פְּגוּל קֹדֶשׁ וְחֲתִיכָה שֶׁל נוֹתֵר, אֲכַל אֶת אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יְדוּעַ אֶת אִיזוֹ מֵהֶן אֲכַל - מִבִּיא חֲטָאת וְאֶשֶׁם תְּלוּי. וְכִדְבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה: מִבִּיא חֲטָאת וְשְׁנֵי אֶשְׁמוֹת תְּלוּיִין. וְכִדְבָרֵי רַבִּי אֲלֵעֶזֶר: מִבִּיא שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת. אֲכַל שְׁנֵיָהּ בְּהֶעֱלֵם אֶחָד - מִבִּיא שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת וְאֶשֶׁם וְדָאִי. בְּשְׁנֵי הֶעֱלַמְתָּ - מִבִּיא אַרְבַּע חֲטָאוֹת וְאֶשֶׁם וְדָאִי.

ג. חֲתִיכָה שֶׁל פְּגוּל וְחֲתִיכָה שֶׁל חֲלִין, אֲכַל אֶת אֶחָד מֵהֶן, וְאֵין יְדוּעַ אִיזוֹ מֵהֶן אֲכַל - מִבִּיא אֶשֶׁם תְּלוּי. אֲכַל שְׁנֵיָהּ - מִבִּיא חֲטָאת וְאֶשֶׁם. אֲכַל אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, וְכֹא אַחַר וְאֲכַל אֶת הַשְּׁנֵיָהּ - יְבִיא חֲטָאת בְּשִׁתְּפוּת, וַיִּתְּנָה עָלֶיהָ וְתֹאכַל; דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר. מוּדָה רַבִּי יוֹסִי, שְׁזָה מִבִּיא אֶשֶׁם תְּלוּי, וְזֶה מִבִּיא אֶשֶׁם תְּלוּי. חֲתִיכָה שֶׁל חֶלֶב פְּגוּל, וְחֲתִיכָה שֶׁל חֲלִין, אֲכַל אֶת אַחַת מֵהֶן וְאֵין יְדוּעַ אִיזוֹ מֵהֶן אֲכַל, מִבִּיא שְׁנֵי אֶשְׁמוֹת תְּלוּיִין. אֲכַל שְׁנֵיָהּ, מִבִּיא שְׁתֵּי חֲטָאוֹת. אֲכַל אֶחָד אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, וְכֹא אַחַר וְאֲכַל אֶת הַשְּׁנֵיָהּ - הֵן הֵן דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵן הֵן דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי.

מִסְכַּת כְּרִיתוֹת פֶּרֶק רְבִיעִי

א. הָאוֹכֵל חֶמֶשׁ חֲתִיכוֹת מְזַבַּח אֶחָד, בְּחֻמְשָׁה תְּמַחְוִיִּין בְּהֶעֱלֵם אֶחָד - אֵין מִבִּיא אֶלָּא חֲטָאת אַחַת. וְעַל סִפְקָן - אֵין מִבִּיא אֶלָּא אֶשֶׁם תְּלוּי אֶחָד. בְּחֻמְשָׁה הֶעֱלַמְתָּ - מִבִּיא חֶמֶשׁ חֲטָאוֹת. וְעַל סִפְקָן מִבִּיא חֻמְשָׁה אֶשְׁמוֹת תְּלוּיִין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, וְרַבִּי אֲלֵעֶזֶר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶפְלוּ אֲכַל חֶמֶשׁ חֲתִיכוֹת מִחֻמְשָׁה זְבָחִים בְּהֶעֱלֵם אֶחָד - אֵין מִבִּיא אֶלָּא חֲטָאת אַחַת. וְעַל סִפְקָן - אֵין מִבִּיא אֶלָּא אֶשֶׁם תְּלוּי אֶחָד. זֶה הַכֹּל: כֹּל הַמִּבִּיא עַל הַנְּדָעוּ חֲטָאת - מִבִּיא עַל לֹא הַנְּדָעוּ אֶשֶׁם תְּלוּי. וְכֹל שְׂאִין מִבִּיא עַל הַנְּדָעוּ חֲטָאת - אֵין מִבִּיא עַל לֹא הַנְּדָעוּ אֶשֶׁם. אֲבָל אִם אֲכַל חֶמֶשׁ חֲתִיכוֹת מְזַבַּח אֶחָד לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, אֶפְלוּ בְּהֶעֱלֵם אֶחָד - מִבִּיא חֲטָאת עַל כֹּל אַחַת וְאַחַת.

ד. חֲתִיכָה שֶׁל חֶלֶב פְּגוּל וְחֲתִיכָה שֶׁל נוֹתֵר. אֲכַל אֶת אַחַת מֵהֶן וְאֵין יְדוּעַ אִיזוֹ מֵהֶן אֲכַל. מִבִּיא שְׁנֵי אֶשְׁמוֹת תְּלוּיִין; רַבִּי אֲלֵעֶזֶר אוֹמֵר: מִבִּיא חֲטָאת וְאֶשֶׁם תְּלוּי. אֲכַל שְׁנֵיָהּ - מִבִּיא שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת. אֲכַל אֶחָד אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, וְכֹא אַחַר וְאֲכַל שְׁנֵיָהּ; הֵן הֵן דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵן הֵן דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי.

ב. הַמִּבִּיא חֲטָאת וְאֶשֶׁם עַל חֲטָא, וְנֹדַע לוֹ שְׁלֹא חֲטָא. עַד שְׁלֹא נִשְׁחַט - יֵצֵא וַיִּרְעָה בְּעֵדֶר, מִשְׁנִשְׁחַט - תֵּעָבֵר צוּרְתוֹ וַיֵּצֵא לְבֵית הַשְּׂרֹפָה.

ה. חֲתִיכָה שֶׁל פְּגוּל וְחֲתִיכָה שֶׁל נוֹתֵר, אֲכַל אֶת אֶחָד מֵהֶן וְאֵין יְדוּעַ אִיזוֹ מֵהֶן אֲכַל; רַבִּי

לחלין, אם היה של אשם יפה שני סלעים - יקרב לאשמו, והשני למעילתו. יביא סלע וחקשה מביתו. לקח איל אחד בסלע ופטמו, והרי הוא יפה שתיים - כשר, יביא סלע מביתו. הפריש איל אחד מעדרו בשעת הפרשתו יפה סלע, ובשעת הקרבתו יפה שתיים - כשר. בשעת הפרשה יפה שתיים ובשעת הקרבתו יפה סלע - פסול.

ו. המביא אשם תלוי על ספק חלב, ועל ספק דם, ונודע לו שלא חטא; עד שלא נשחט - יצא וירעה בעדר. משנשחט - תעבר צורתו ויוצא לבית השרפה. הפריש חטאת לחלב, והביא לדם, לדם והביאה לחלב - הרי זה מעל ולא כפר. הפריש מעות לחטאת החלב, והביאן לחטאת דם, לחטאת דם והביאן לחטאת חלב, בשוגג - מעל, לפיכך כפר, במזיד - לא מעל, לפיכך לא כפר. הפריש עשירית האיפה והעשיר. עד שלא קדשה בכלי - הרי היא ככל המנחות, תפדה ותאכל. משקדשה בכלי - תעבר צורתה ותצא לבית השרפה. הפריש מעות לעשירית האיפה, והעשיר - יוסיף ויקח בה תורין ובגני יונה. הפריש תורין ובגני יונה, והעשיר - סתומים ימותו, שאין פדיון לעוף. מפרשים, חטאת - תמות, ועולה - תקרב עולה. הפריש מעות תורין ובגני יונה, והעשיר - יוסיף ויקח בהן כשבה ושעירה.

ז. רבי שמעון אומר: בכל מקום הקדים בריאת שמים לארץ, במקום אחד הוא אומר (בראשית ב, ד): "ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים" - מלמד ששקולין זה כזה. בכל מקום הקדים אברהם לאבות, במקום אחד הוא אומר (ויקרא כו, מב): "ותכרתי את בריתי יעקוב" וגו' - מלמד ששקולין זה כזה, שלשתן. בכל מקום הקדים משה לאהרן, במקום אחד הוא אומר (שמות ו, כו): "הוא אהרן ומשה" - מלמד ששקולין זה כזה. בכל מקום הקדים יהושע לכלב, במקום אחד הוא אומר (במדבר לב, יב): "בלתי כלב בן יפנה הקנזי ויהושע בן נון" - מלמד ששניהן שקולין זה כזה.

ג. שור הנסקל, נמצאו עדין זוממין - מתר בהנאה. עגלה ערופה, נמצאו עדיה זוממין - מתרת בהנאה. חבי עגלה ערופה שעבר עליהן יום הכפורים - חיבין להביא לאחד יום הכפורים. מצאו את ההורג - בין כך ובין כך הורגין אותו, שנאמר (במדבר לה, לג): "ולארץ לא יכפר לדם אשר שפך בה כי אם בדם שפכו".

ד. רבי אליעזר אומר: מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל שעה שירצה, היה נקרא 'אשם חסידים'. אמרו עליו על כבא בן בוטי, שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום ויום, חוץ מאחר יום הכפורים יום אחד. אמר: המעון! אלו היו מניחים לי - הייתי מביא, אלא אומר: המתן עד שתפנס לבית הספק. וחקמים אומרים: אין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שזדונו פרת ושגגתו חטאת. אשם גזלה, אשם מעילה, אשם שפחה חרופה שהביאה פחות משלשה עשר חדש ויום אחד, שלא בכסף שקלים - פסולין. הביאן יתר על שלשה עשר חדש ויום אחד, אפלו הן זקנים - כשרין. אשם נזיר, ואשם מצרע, שהביאן יתר על שנים עשר חדש - פסולין. הביאן פחות משנים עשר חדש, אפלו ליום השמיני - כשרין. הביאן בסלע, הביאן בשקל, הביאן בחמשה דינרין - כשרין.

ה. המפריש שתי סלעים לאשם, לקח באחת מהן איל לאשם, אם היה יפה שתי סלעים - יקרב אשמו, ושניה - תפול לנדבה. אם לאו - ירעה עד שישתאב, וימכר, ויביא בדמיו אשם יפה שתי סלעים ושניה תפל לנדבה. לקח בהן שני אילים לאשם, אם היה אחד מהן יפה שני סלעים - יקרב אשמו, והשני - ירעה עד שישתאב, וימכר ויפלו דמיו לנדבה, אם לאו - שניהם ירעו עד שישתאבו, וימכרו ויביא מהן אשם יפה שתי סלעים, והשאר יפלו לנדבה. לקח בהן שני אילים לחלין אחד יפה שתי סלעים ואחד יפה עשרה זוז; היפה שני סלעים - יקרב לאשמו, והשני למעילתו. אחד לאשם ואחד

<p>22</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כד 24</p>	<p>עלות השחר _____ 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:57 שקיעה _____ 4:32 בבלי: נדה ס • ירושלמי: ערובין יח • תוספתא: תמורה ב נ"ך: איוב לו-לז • רמב"ם: קניה ומתנה א</p>
<p>23</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כה 25</p>	<p>1st Day of Chanukah א דחנוכה עלות השחר _____ 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:58 שקיעה _____ 4:32 בבלי: נדה סא • ירושלמי: ערובין יט • תוספתא: תמורה ג נ"ך: איוב לח-לט • רמב"ם: קניה ומתנה ב</p>
<p>24</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כו 26</p>	<p>2nd Day of Chanukah ב דחנוכה עלות השחר _____ 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:58 שקיעה _____ 4:33 בבלי: נדה סב • ירושלמי: ערובין כ • תוספתא: תמורה ד נ"ך: איוב מ-מא • רמב"ם: קניה ומתנה ג</p>
<p>25</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כז 27</p>	<p>3rd Day of Chanukah ג דחנוכה עלות השחר _____ 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:59 שקיעה _____ 4:34 בבלי: נדה סג • ירושלמי: ערובין כא • תוספתא: כריתות א נ"ך: איוב מב - שיר השירים א • רמב"ם: קניה ומתנה ד</p>
<p>26</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כח 28</p>	<p>4th Day of Chanukah ד דחנוכה עלות השחר _____ 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:01 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:59 שקיעה _____ 4:34 בבלי: נדה סד • ירושלמי: ערובין כב • תוספתא: כריתות ב נ"ך: שיר השירים ב-ג • רמב"ם: קניה ומתנה ה</p>
<p>27</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כט 29</p>	<p>5th Day of Chanukah ה דחנוכה עלות השחר _____ 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:01 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 4:35 בבלי: נדה סה • ירושלמי: ערובין כג • תוספתא: כריתות ג נ"ך: שיר השירים ד-ה • רמב"ם: קניה ומתנה ו</p>
<p>28</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ל 30</p>	<p>6th Day of Chanukah מקץ, א' דראש חודש, ו דחנוכה עלות השחר _____ 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:02 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 4:36 בבלי: נדה סו • ירושלמי: ערובין כד • תוספתא: כריתות ד נ"ך: שיר השירים וז • רמב"ם: קניה ומתנה ז</p>

ודלקת הנרות 4:18 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 5:48 Shabbos Ends

דורְכָן צִינְדָעֵן חֲנוּפָה לִיכְט און שַׁבַּת לִיכְט, איז מְעַן זִזְכָּה צו קִינְדָער תַּלְמִידֵי חֲכָמִים.

(סֵפֶר המּוֹדוֹת אוֹת פְּנִים סוּמֵן נ"ד)